

Regeringens skrivelse

2020/21:211

Redovisning av fördelning av medel från
Allmänna arvsfonden under budgetåret 2020

Skr.
2020/21:211

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 17 juni 2021

Stefan Löfven

Lena Hallengren
(Socialdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I denna skrivelse lämnas en redogörelse av förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en redovisning av hur Arvsfondsdelegationen fördelat stöd från fonden under 2020. Vidare redogör regeringen för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling samt analyserar fördelningen av stöd inom olika områden. I skrivelsen anges också den kommande inriktningen av stöd ur Allmänna arvsfonden och de områden som enligt regeringen bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens stöd-givning.

1	Allmänna arvsfonden	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Arvsfondsdelegationen	5
1.3	Kammarkollegiet	5
2	Förvaltningen av Allmänna arvsfonden	6
2.1	Hur Allmänna arvsfonden får egendom	6
2.2	Allmänna arvsfonden avstår i vissa fall från egendom	7
2.3	Kammarkollegiets etiska riktlinjer för kapitalförvaltningen	8
2.4	Influtna, utdelningsbara och utbetalade medel	8
2.5	Placeringsinriktning och avkastning	11
2.6	Kostnader för förvaltning och administration	12
3	Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden	15
3.1	Riktlinjer för fördelning av stöd	15
3.1.1	Projektstöd	15
3.1.2	Lokalstöd	16
3.1.3	Krav på redovisning	16
3.2	Inkomna och beslutade ärenden	16
3.3	Bifalls- och avslagsbeslut	17
3.4	Beviljade medel 2020 fördelat på målgrupp	19
3.4.1	Målgruppen barn	20
3.4.2	Målgruppen ungdomar	20
3.4.3	Målgruppen personer med funktionsnedsättning	21
3.5	Geografisk fördelning av beviljade medel 2020	22
3.6	Arvsfondens stöd under 2020 fördelat på organisationskategori	23
3.7	Fördelning av lokalstöd	26
3.8	Fördelning av stöd genom särskilda satsningar	27
3.8.1	Ålder är inget hinder	27
3.8.2	Psykobryt	29
3.9	Pandemins påverkan på genomförandet av arvsfondsprojekt	30
4	Projekt inom de av regeringen prioriterade områdena	31
4.1	Exempel på projekt som pågick under 2020 per prioriterat område	32
4.1.1	Främja psykisk och fysisk hälsa	32
4.1.2	Öka delaktighet och stärka demokratin	32
4.1.3	Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	33
4.1.4	Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering	33
4.1.5	Ökad delaktighet i kulturlivet	33
4.1.6	Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar	34

4.1.7	Stärka inflytandet för barn och unga	34	Skr. 2020/21:211
4.1.8	Förebygga våld, mobbning och trakasserier.....	34	
4.1.9	Främja ett stärkt föräldraskap	35	
4.1.10	Främja etableringen på arbetsmarknaden	35	
4.1.11	Stärka barnets rättigheter	36	
4.1.12	Ökad jämställdhet och jämlikhet	36	
5	Kontroll av medelsanvändning ur Allmänna arvsfonden	37	
5.1	Projektet kontrolleras i flera steg	37	
5.1.1	Allmänna arvsfondens generella villkor	37	
5.1.2	Kontroll inför beslut om stöd.....	37	
5.1.3	Kontroll efter beslut om stöd	38	
5.1.4	Lokalstödsuppföljning	40	
5.2	Utvecklingsarbete	41	
6	Kommunikation, uppföljning och utvärdering	42	
6.1	Kommunikation	42	
6.1.1	Allmänna arvsfondens webbplats	42	
6.1.2	Allmänna arvsfonden i sociala medier.....	42	
6.1.3	Allmänna arvsfondens nyhetsbrev	43	
6.1.4	Allmänna arvsfonden i medierna	43	
6.1.5	Sverigeresan och informationsträffar.....	43	
6.1.6	Allmänna arvsfonden och Agenda 2030.....	44	
6.2	Uppföljning och utvärdering	44	
6.2.1	Uppföljning av enskilda projekts överlevnad	45	
6.2.2	Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad.....	47	
6.2.3	Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad	48	
6.2.4	Pandemin och projektens överlevnad	49	
6.2.5	Arvsfondsdelegationens projekt ur ett jämställdhetsperspektiv	50	
6.2.6	Uppföljning av målgruppens delaktighet i arvsfondsprojekten	53	
6.2.7	Arvsfondsdelegationens utvärderingsverksamhet.....	56	
6.2.8	En utvärdering av projekt på landsbygden – Det lokala civilsamhällets roll på landsbygden.....	56	
6.2.9	En uppföljning av satsningen Ålder är inget hinder.....	59	
6.2.10	Erfarenhets spridning.....	62	
7	Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling.....	63	
8	Inriktning och prioriterade områden 2021	70	
8.1	Funktionshinderspolitik	70	
8.2	Barnrättspolitik	70	
8.3	Ungdomspolitik	71	
8.4	Äldrepolitik	72	

Skr. 2020/21:211	8.5	Prioriterade områden	72
	8.5.1	Projekt som syftar till att stärka barnets rättigheter	73
	8.5.2	Projekt som syftar till att öka delaktighet och stärka demokratin	73
	8.5.3	Projekt som syftar till att förebygga våld, mobbning och trakasserier.....	74
	8.5.4	Projekt som syftar till att främja ett stärkt föräldraskap	75
	8.5.5	Projekt som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa	75
	8.5.6	Projekt som syftar till ökad delaktighet i kulturlivet	76
	8.5.7	Projekt som syftar till att främja etableringen på arbetsmarknaden	76
	8.5.8	Projekt som syftar till att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	77
	8.5.9	Projekt som syftar till ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar	77
	8.5.10	Projekt som syftar till att stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering.....	77
	8.5.11	Projekt som syftar till ökad jämställdhet och jämlikhet	77
	8.5.12	Projekt som syftar till att stärka inflytandet för barn och ungdomar	78
	Bilaga 1	Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys	79
	Bilaga 2	Tilldelade medel per organisation 2020	89
	Bilaga 3	Överlevande projekt	99
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 juni 2021.....	111

1.1 Bakgrund

Allmänna arvsfonden bildades genom ett beslut av 1928 års riksdag i samband med att arvsrätten begränsades. Kusiner och mer avlägsna släktingar uteslöts från arvsrätt, vilket ledde till att det allmännas arvsrätt utökades väsentligt. Skälet till begränsningen var en förändrad syn på arvsrätt. Kvarlåtenskap som inte övergick till en arvsberättigad släkting skulle i stället tillfalla en särskild fond, Allmänna arvsfonden.

Allmänna arvsfonden regleras dels genom en särskild lag, dels genom en förordning. Riksdagen antog den 26 maj 2021 regeringens förslag till ny lag om Allmänna arvsfonden (prop. 2020/21:139, bet. 2020/21:SoU29, rskr. 2020/21:307). Den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2021. Regeringen har även beslutat om en ny förordning som träder i kraft samtidigt. Den nya lagen ersätter den tidigare lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden och den nya förordningen ersätter den tidigare förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden.

Allmänna arvsfonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Genom den nya lagen breddas ändamålet för fonden från och med den 1 juli 2021 till att även omfatta att främja verksamhet till förmån för äldre personer.

Två statliga myndigheter har hand om arvsfondsärenden, Arvsfondsdelegationen och Kammarkollegiet.

1.2 Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen har även till uppgift att informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde samt att ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd.

Arvsfondsdelegationen leds av en nämnd som utses av regeringen och som består av en ordförande, en vice ordförande och högst sju andra ledamöter. Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska delegationens ordförande arbeta inom Regeringskansliet. Majoriteten av ledamöterna ska vara personer som inte arbetar i Regeringskansliet. Arvsfondsdelegationen är beslutförför när ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Regeringen redovisar årligen till riksdagen förvaltningen av Allmänna arvsfonden och fördelningen av stöd från fonden. Regeringen anger även inriktning och prioriteringar för Arvsfondsdelegationens verksamhet.

1.3 Kammarkollegiet

Allmänna arvsfonden förvaltas som en särskild fond av Kammarkollegiet. Till Kammarkollegiets uppgifter hör att bevaka Allmänna arvsfondens rätt

till egendom, förvalta fondens kapital samt utföra administrativa och handläggande uppgifter åt Arvsfondsdelegationen. Kammarkollegiets kostnader finansieras med medel från Allmänna arvsfonden. Under 2020 fick Kammarkollegiet disponera en budget om cirka 78,7 miljoner kronor för detta ändamål.

Sedan 2012 har fonddelegationen inom Kammarkollegiet i uppdrag att besluta om långsiktig placeringsinriktning och strategiska frågor för förvaltningen av Allmänna arvsfondens kapital. Fonddelegationen, som utses av regeringen, är ett särskilt beslutsorgan inom Kammarkollegiet för kapitalförvaltningen. Den är sammansatt av personer med kompetens och lång erfarenhet inom kapitalförvaltning och närliggande områden. Kammarkollegiets kapitalförvaltning sker i syfte att tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet.

Kammarkollegiet ska varje år till regeringen, i samband med att den egna årsredovisningen lämnas, även lämna en redovisning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden (se *bilaga 1* för resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys). Redovisningen ska granskas av Riksrevisionen inom ramen för den årliga revisionen.

2 Förvaltningen av Allmänna arvsfonden

2.1 Hur Allmänna arvsfonden får egendom

När en person avlider utan att efterlämna maka, make eller närmare släktingar än kusiner och det finns egendom i dödsboet är Allmänna arvsfonden legal arvtagare i den mån egendomen inte har testamenterats till någon annan. Om den avlidne var änka eller änking, tillfaller arvet Allmänna arvsfonden endast om det inte finns några arvsberättigade släktingar efter den först avlidna maken eller maken. En förutsättning för att dessa släktingar ska arva är att de till exempel inte uteslutits från arv på grund av testamente eller att de inte tidigare fått ut vad de är berättigade till.

Förutom genom arv kan fonden få egendom genom bland annat förmånstagarförordnande i försäkringsavtal, gåva eller testamente. Allmänna arvsfonden tillförs sedan juli 2016 också värdet av återvunna metaller efter kremering.

När det inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden, och fonden inte uteslutits från arv genom testamente, ska Kammarkollegiet förordna en god man. Den gode mannen företräder fonden vid boutredningen och sköter det praktiska arbetet med boet. Vidare står den gode mannen under kollegiets tillsyn. Det övergripande målet är att avveckla dödsbon på ett etiskt, rättssäkert och kostnadseffektivt sätt, med respekt för den avlidne.

När avvecklingen av dödsboet är klar redovisar den gode mannen sin förvaltning till Kammarkollegiet och betalar in de medel som finns kvar till fonden.

Under 2020 inkom 1 685 avvecklings- och testamentsärenden till Kammarkollegiet, vilket är 147 fler ärenden än under 2019. Antalet in-

komna avvecklingsärenden var marginellt fler än 2019, medan testamentsärendena ökade med 14 procent. Under 2020 avgjordes 1 551 avvecklings- och testamentsärenden, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med 2019. Kollegiet har som internt mål för verksamheten att sju av tio dödsbon ska avvecklas inom tre år. Målet uppnåddes under 2020 (79 procent).

Skr. 2020/21:211

2.2 Allmänna arvsfonden avstår i vissa fall från egendom

Kammarkollegiet får i vissa fall besluta om att avstå från arv eller försäkringsbelopp när någon ansökt om att egendom ska avstås. Arv eller försäkringsbelopp som fonden har tagit emot får, helt eller delvis, avstås till någon annan om det med hänsyn till uttalanden av arvlåtaren eller andra särskilda omständigheter kan anses stämma överens med arvlåtarens yttersta vilja.

Enligt lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden får arv eller försäkringsbelopp också avstås till arvlåtarens släkting eller någon annan person som har stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt. Synen på vem som är att anse som närstående, liksom släktskapets betydelse, har dock kommit att ändras sedan bestämmelsen infördes 1928. I den nya lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden, som träder i kraft den 1 juli 2021, har bestämmelsen ändrats (se 3 kap. 10 § andra stycket). Enligt den nya bestämmelsen får avstående göras till arvlåtarens sambo eller någon annan som genom beroendeförhållande stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt. Detta innebär att sambor ska anses vara närstående utan att det finns något ytterligare krav på förhållandet mellan arvlåtaren och sambon. En släkting bedöms däremot på samma sätt som andra sökande i fråga om huruvida han eller hon får anses vara närstående. Av den nya bestämmelsen framgår vidare att vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas graden av beroendeförhållande mellan arvlåtaren och den sökande samt om den sökande har behov av egendomen. Detta gäller oavsett om den sökande var sambo eller närstående på annat sätt till arvlåtaren.

Vidare får arv som utgörs av egendom av väsentlig betydelse från kulturhistorisk synpunkt eller från natur- eller kulturvårdssynpunkt avstås till en juridisk person som har särskilda förutsättningar att ta hand om egendomen på lämpligt sätt. Om det finns särskilda skäl, får ett belopp av det arv som tillfallit Allmänna arvsfonden tillsammans med sådan egendom avstås till den som tar emot egendomen att användas för sådana omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att bevara egendomen.

En ansökan om arvsavstående ska lämnas till Kammarkollegiet senast tre år efter dödsfallet eller efter det att arvet genom preskription tillfallit fonden. Om det i ett ärende om avstående av arv eller försäkringsbelopp som tillfallit Allmänna arvsfonden uppkommer någon fråga av särskild vikt från allmän synpunkt, ska kollegiet lämna över frågan med eget yttrande till regeringen för avgörande. I den nya förordningen om Allmänna arvsfonden har dock bestämmelsen om att ärenden med fråga av särskild vikt från allmän synpunkt ska lämnas över till regeringen tagits bort, vilket innebär att Kammarkollegiet från och med den 1 juli 2021 ska besluta i samtliga ärenden om avstående av arv och försäkringsbelopp.

Under 2020 inkom 64 ansökningar om arvsavstående till Kammarkollegiet. Totalt förekom 104 sökande i dessa ärenden. Under 2020 prövades och avgjordes 41 ansökningar om avstående. Av dessa bifölls 26 helt eller delvis, 12 avslogs och 3 ärenden avskrevs. Av de ärenden som prövades under 2020 hade 26 getts in under 2020, 14 under 2019 och ett ärende under 2018.

2.3 Kammarkollegiets etiska riktlinjer för kapitalförvaltningen

Kammarkollegiet ser ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling som en förutsättning för långsiktig tillväxt. Kammarkollegiets ESG-policy i kapitalförvaltningen (ESG står för Environment, Social and Governance factors) utgår från en etablerad normgrund, fastställda kriterier och en process som utvecklas för att vara en integrerad del i investeringsprocessen.

Normgrunden omfattar internationella konventioner för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt och antikorrupktion samt för humanitär rätt. Exempel på internationella normer som ska följas av de bolag Kammarkollegiet investerar i är:

1. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
2. ILO:s kärnkonventioner om rättigheter i arbetslivet
3. Rio-deklarationen om miljö och utveckling
4. FN:s konvention om biologisk mångfald
5. FN:s konvention mot korrupktion

Kammarkollegiet följer i sin kapitalförvaltning Förenta nationernas principer för ansvarsfulla investeringar (Unpri). Policyn omfattar också fastställda kriterier för följande produkter och branscher: alkohol, pornografi, spel, tobak och vapen. För varje område finns begränsningar när det gäller placeringar i dessa produkter och branscher. Därutöver använder sig kollegiet av en så kallad positiv screening som innebär att bolag som anses långsiktigt hållbara även kommer att få en bättre långsiktig värdeutveckling. Av den anledningen tenderar dessa bolag att väljas som placeringsalternativ.

2.4 Influtna, utdelningsbara och utbetalade medel

Det finns tre kategorier av medel som tillfaller Allmänna arvsfonden: influtna arv, medel från metallåtervinning (värdet av återvunna metaller efter kremering) och aktieutdelningar på befintligt kapital (direktavkastning). Av de medel som tillfaller Allmänna arvsfonden under ett år förs 10 procent från nettoinflödet av arvsmedel och metallåtervinning till det bundna kapitalet (kapitalisering). Resterande influtna medel är till stor del utdelningsbara och tillgängliga för Arvsfondsdelegationens beslut om stöd ur fonden.

I enlighet med den nya lagen om Allmänna arvsfonden finns det från och med den 1 juli 2021 inte längre något krav på att en tiondel av influtna medel ska läggas till fonden vid årets slut. I stället ska enligt 3 kap. 5 § regeringen varje år besluta hur stor del av fondens samlade tillgångar som ska vara tillgänglig för utdelning det närmast följande året och samtidigt ange beräknad nivå för de två därpå följande åren. Regeringens beslut får inte medföra att fondens långsiktiga förvaltning och fortlevnad äventyras. Medel som har gjorts tillgängliga för utdelning, men som inte har fördelats under året, ska återgå till fondens samlade tillgångar.

Nuvarande bestämmelser och principer för hanteringen av tillgångarna har under en lång följd av år gett ett kraftigt ökat värde på tillgångarna. Skälet för ändringen när det gäller att en tiondel av de influtna medlen inte längre ska läggas till fonden vid årets slut är att det i förlängningen blir svårt att upprätthålla legitimiteten för Allmänna arvsfonden om fonden fortsätter att växa utan att det avspeglas i de medel som lämnas för utdelning (prop. 2020/21:139 s. 32).

I tabell 2.1 redovisas medel som tillfallit Allmänna arvsfonden under åren 2016–2020. Under 2020 uppgick den summan till 1 025 miljoner kronor, vilket är en minskning med 182 miljoner kronor eller 15 procent från 2019. Volymen influtna medel 2020 är, trots minskningen, den näst högsta i fondens historia.

Influtna arvsmedel (som redovisas till det verkliga värdet av det som betalas in till fonden) uppgick till 815 miljoner kronor under 2020, vilket är en minskning med 166 miljoner kronor eller 17 procent från 2019.

Medel från metallåtervinning minskade under samma period med 18 miljoner kronor eller 16 procent.

Direktavkastningen minskade också jämfört med föregående år och uppgick 2020 till 205 miljoner kronor, en minskning med 31 miljoner kronor eller 13 procent från året innan.

Tabell 2.1 Medel som tillfallit Allmänna arvsfonden under året, miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Influtna arvsmedel*	815	981	596	789	634
Metallåtervinning	96	114	76	16	0
Kapitalisering (10 %)	-91	-124**	-60	-79	-63
Direktavkastning	205	236	260	270	236
Summa	1 025	1 207	872	996	807

*Arv redovisas netto, vilket innebär att kostnader i dödsboet m.m. (restituerade arvsmedel) har dragits av från det influtna beloppet.

**Beloppet innehåller delbelopp som avser kapitalisering 2017 och 2018.

Under 2020 ändrade Kammarkollegiet redovisningsprincip för Allmänna arvsfondens intäktsredovisning. Tidigare år har intäkter från arv redovisats till det verkliga värdet av det som betalats in till fonden. Från och med 2020 intäktsredovisas även den samlade behållningen (tillgångar och skulder) vid bokslutstillfället i de ärenden där bouppteckning ägt rum men där medlen ännu inte betalats in till fonden. Allmänna arvsfondens intäkter blir 696 miljoner kronor högre med denna redovisningsprincip. Den

ändrade redovisningsprincipen innebär att kraven i det så kallade K3-regelverket (Bokföringsnämndens allmänna råd) nu är uppfyllda.

Den ändrade redovisningsprincipen påverkar inte hur mycket medel som är utdelningsbara eller som kapitaliseras. Det finns flera omständigheter som kan inträffa mellan tidpunkt för bouppteckning och tidpunkt för inbetalning som innebär att tillgångarna i bouppteckningen inte tillfaller Allmänna arvsfonden. Exempel på sådana omständigheter är att arvsberättigade släktingar eller testamente framkommer under arbetet med dödsboavvecklingen. Beräkningen av utdelningsbara medel och kapitalisering utgår från hur mycket medel som de facto betalats in till fonden. De intäkter som tillfaller Allmänna arvsfonden vid bouppteckning ingår därför inte i tabell 2.1.

Det totala belopp som är utdelningsbart per år redovisas i tabell 2.2. Från det belopp som tillfallit Allmänna arvsfonden under föregående år enligt tabell 2.1 avgår till exempel Kammarkollegiets kostnader för dödsboavveckling, förvaltning och administration. Vidare beror storleken på det utdelningsbara beloppet på hur mycket medel som Arvsfondsdelegationen har förbundit sig att betala ut i fleråriga projektbidrag samt hur stor del av tidigare års medel som inte fördelats och därför ackumulerats.

Av tabell 2.2 framgår att 1 563 miljoner kronor var utdelningsbara under 2020, vilket är en ökning med 322 miljoner kronor eller 26 procent jämfört med 2019. Den 31 december 2020 fanns 1 775 miljoner kronor för Arvsfondsdelegationen att fatta beslut om under 2021. Ökningen av de utdelningsbara medlen beror främst på att det även under 2020 levererades in mer medel till fonden än det delades ut.

Tabell 2.2 Utdelningsbara medel, miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Utdelningsbart belopp	1 563	1 241	997	1 037	1 416

I tabell 2.3 redovisas de medel som Arvsfondsdelegationen beslutat om under året. Sedan 2016 fattar Arvsfondsdelegationen beslut om bidrag för upp till tre år. Tidigare fattade delegationen beslut för ett projektår i taget. För att kunna jämföra beslutsvolymen över tid redovisas i tabell 2.3 beslutade bidrag mätt både som ettåriga beslut och som fleråriga beslut. Mätt som ettåriga beslut uppgick beslutade bidrag under 2020 till 799 miljoner kronor. Det är det högsta beslutade årsbeloppet i Allmänna arvsfondens historia. Jämfört med 2019 är det en ökning med 50 miljoner kronor eller 7 procent. Mätt som fleråriga beslut minskade dock volymen beslutade bidrag något 2020 jämfört med föregående år, från 822 till 817 miljoner kronor.

Tabell 2.3 Beslutade bidrag, miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Ettåriga beslut	799	749	647	597	734
Fleråriga beslut	817	822	592*	1 011	1 082

* Minskningen 2018 beror på att det var relativt få nya projekt som startades samtidigt som det under 2016 och 2017 var ett antal pågående projekt kvar i det gamla beslutssystemet.

Utbetalda bidrag avser de bidrag som betalats ut till projekten under året. Kammarkollegiet betalar ut beviljat stöd efter rekvisition. Under 2020 betalades 722 miljoner kronor ut till projekt som beviljats stöd, vilket är en ökning med 49 miljoner kronor jämfört med 2019 (se tabell 2.4).

Skr. 2020/21:211

Tabell 2.4 Utbetalade bidrag, miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Utbetalade bidrag	722	673	664	718	662

2.5 Placeringsinriktning och avkastning

Allmänna arvsfondens förmögenhet förvaltas av fonddelegationen, som är ett särskilt beslutsorgan inom Kammarkollegiet för kapitalförvaltning. Fonddelegationen beslutar om långsiktig placeringsinriktning, hantering av risker och andra strategiska frågor för förvaltningen av fonden. Kollegiets kapitalförvaltning ska tillgodose såväl behovet av en god direkt avkastning som önskemålet om värdebeständighet.

Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 2020 till 8 455 miljoner kronor (exklusive skulder), vilket är en ökning med 1 243 miljoner kronor från föregående år. Ökningen beror främst på ändrade redovisningsprinciper för intäktsredovisningen (se avsnitt 2.4).

Marknadsvärdet uppgick den 31 december 2020 till 12 121 miljoner kronor (exklusive skulder), se tabell 2.5. Det är en ökning med 1 381 miljoner kronor jämfört med 2019.

Tabell 2.5 Allmänna arvsfondens värdeutveckling, miljoner kronor

Bokfört värde	2020	2019	2018	2017	2016
Tillgångar	8 455	7 212	6 552	6 014	5 608
Skulder	-614	-549	-522	-475	-478
Summa	7 841	6 663	6 030	5 539	5 130

Marknadsvärde	2020	2019	2018	2017	2016
Tillgångar	12 121	10 740	8 744	8 903	8 224
Skulder	-614	-549	-522	-475	-478
Summa	11 507	10 191	8 222	8 428	7 746

Fonddelegationen har beslutat att det långsiktiga reala avkastningskravet ska vara i genomsnitt 3 procent per år. Detta mål är beslutat mot bakgrund av fondens långsiktiga placeringshorisont och möjlighet till högre riskpreferens. Det innebär att andelen riskfyllda tillgångar, som till exempel aktier, är hög. Förutom att den långsiktiga förväntade avkastningen blir högre med en stor andel riskfyllda tillgångar, betyder det att Allmänna arvsfonden kommer att få erfara år med låg avkastning. Kammarkollegiet har även ett så kallat taktiskt allokeringmandat att avvika från delegationens riktmärken. Den tillåtna avvikelserna varierar för respektive tillgångsslag.

Tabell 2.6 visar totalavkastningen per tillgångsslag för arvsfondens placeringar de senaste två åren. Med totalavkastning avses den sammantagna avkastningen av direktavkastning och marknadsvärdesförändringar under ett år. Av tabellen framgår att de riskfyllda placeringarna hade en god totalavkastning 2020 trots den pandemi av sjukdomen covid-19 som utbröt under våren 2020 och som fortfarande pågår. Exempelvis hade den svenska aktiemarknaden en avkastning på cirka 10 procent under 2020. Vid utgången av 2020 var det förvaltade kapitalet i fonden cirka 11,4 miljarder kronor jämfört med 10,8 miljarder kronor vid årets början.

Tabell 2.6 Totalavkastning för Allmänna arvsfondens portfölj fördelat på tillgångsslag

Tillgångsslag	Avkastning 2020	Index 2020	Avkastning 2019	Index 2019
Räntekonsortiet	1,6	1,2	0,6	-0,2
Aktiekonsortiet Sverige	6,5	11,0	27,9	31,7
Aktieindexkonsortiet Utland	6,8	4,9	32,0	35,5
Aktieindexkonsortiet Sverige	8,1	8,1	30,2	30,3
Företagsobligationskonsortiet	1,9	2,4	2,1	1,4
Aktiekonsortiet Kronan	13,7	n.a.	31,9	n.a.
Alternativa investeringsfonder	-0,2	-0,2	2,9	2,9
Bankmedel	-0,2	-0,2	-0,4	-0,5
Portföljens totalavkastning	4,9	6,1	18,7	18,7

Den totala avkastningen på 4,9 procent under 2020 är att betrakta som god, eftersom den överstiger gällande inflation med cirka tre procentenheter. Fonddelegationens beslutade mål om en långsiktig real avkastning på tre procent har överträffats under senare år, vilket främst förklaras av en god utveckling på aktiemarknaden. En utvärdering bör dock främst göras på längre sikt eftersom fondens placeringshorisont är lång. I det korta perspektivet, det vill säga under 2020, har placeringsinriktningen med närmare 60 procents aktier lönat sig eftersom världens börser stigit.

Portföljens avkastning var lägre än jämförelseindex under 2020. Den relativa underavkastningen förklaras av en lägre avkastning för förvaltning av svenska aktier. De övriga delarna som allokering, förvaltning av ränteplaceringar samt fonddelegationens strategiska beslut om en övervikt i svenska kronor (som förstärktes under året och syns i resultatet för utländska aktier) gav positiva bidrag i förhållande till index.

2.6 Kostnader för förvaltning och administration

Allmänna arvsfondens medel används för att täcka Kammarkollegiets kostnader för förvaltning och administration av dödsboavveckling, hantering av återkravsärenden, fondförvaltning och utbetalningar av projektmedel. På samma sätt används fonden för att täcka kostnaderna för handläggning av projektansökningar och projektredovisningar inkomna till Arvsfondsdelegationen samt för controller-, kommunikations- och utvärderingsverksamhet.

De totala kostnaderna för de verksamheter som avsåg arvsfonden under 2020 uppgick till närmare 76,8 miljoner kronor (se tabell 2.7). Det innebär att kostnaderna ökade med 3,2 miljoner kronor eller 4,4 procent jämfört med 2019. Kammarkollegiets kostnader för fondförvaltning stod för den största ökningen med 2 miljoner kronor.

Tabell 2.7 Förvaltnings- och administrationskostnader, miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Kammarkollegiet, totalt	35,5	31,7	29,4	28,8	26,8
Dödsboavveckling med mera	21,1	19,3	17,5	17,4	16,7
Fondförvaltning	12,5	10,5	10,0	9,5	9,0
Utbetalning av beviljat stöd	1,9	1,9	1,9	1,9	1,1
Kanslistöd för Arvsfondsdelegationen, totalt	41,3	41,8	41,5	38,9	39,9
Personalkostnader	25,3	24,3	24,4	22,2	21,5
Lokalkostnader	2,7	2,7	2,6	2,5	2,0
Övriga kostnader	13,4	14,8	14,5	14,2	16,4
Totalt förvaltnings- och administrationskostnader	76,8	73,5	70,9	67,7	66,7

För att volymen av beviljade projektmedel för ideell verksamhet till förmån för Allmänna arvsfondens målgrupper ska motsvara inflödet av medel till fonden har den handläggande och administrativa verksamheten vid Kammarkollegiet kontinuerligt stärkts i takt med att inflödet av medel till fonden har ökat. Målsättningen har varit att med bibehållen eller ökad kvalitet i handläggningen bevilja mer projektmedel än tidigare.

De totala kostnaderna för kanslistödet 2020 minskade med 0,5 miljoner kronor jämfört med 2019 (se tabell 2.7). Personalkostnaderna ökade med 1,0 miljoner kronor mellan 2019 och 2020, medan lokalkostnaderna var oförändrade och övriga kostnader minskade med 1,4 miljoner kronor under samma period. De övriga kostnaderna minskade till följd av färre kommunikations- och utvärderingsinsatser samt inställda fysiska evenemang och resor på grund av pandemin.

I slutet av 2019 förstärktes kanslistödet med ytterligare en controller. Därmed utgörs controllerfunktionen av tre tjänster. De särskilda personalresurser som allokerats till att arbeta med extern kommunikationsverksamhet motsvarade 3,7 årsarbetskrafter.

Under året har bland annat en ny webbplats lanserats (se avsnitt 6.1.1), förberedelserna fortsatt för införandet av ett nytt ärendehanteringssystem och e-tjänster utvecklats. Pandemin har påskyndat digitaliseringen av verksamheten. Arbetssätt och rutiner har utvecklats så att chefer och medarbetare kan arbeta så effektivt som möjligt på distans. Pandemin innebär även att handläggningen av pågående projekt tar mer tid i anspråk, eftersom en betydande andel av projekten måste göra om sina projektplaner. Trots detta har Arvsfondsdelegationen kunnat förses med beslutsunderlag och uppnå samma nivåer i antalet beslutade projekt och beviljade medel som året innan (se avsnitt 3.4).

Tabell 2.8 visar utvecklingen av kostnaderna för kanslistöd för Arvsfundsdelegationen (driftskostnader) i förhållande till beslutade projektmedel. I kostnaderna ingår samtliga driftskostnader, det vill säga även del av Kammarkollegiets overheadkostnader (exempelvis lokalkostnader och it-kostnader) samt verksamhetens kostnader för bland annat kommunikation och utvärdering.

Mätt som andel av beslutade projektmedel uppgick driftskostnaderna för kanslistöd för Arvsfundsdelegationen under 2020 till 4,9 procent. Det är en minskning jämfört med året innan och den lägsta andelen under den senaste femårsperioden. Trots att driftskostnaderna för Arvsfundsdelegationens kanslistöd har ökat sett över en femårsperiod, har andelen driftskostnader i förhållande till beslutade projektmedel minskat under de senaste tre åren. Förklaringen är att volymen beslutade projektmedel har ökat i en högre takt än kostnaderna för Arvsfundsdelegationens verksamhet.

Tabell 2.8 Driftskostnader för kanslistöd för Arvsfundsdelegationen i förhållande till beslutade projektmedel, procent

	2020	2019	2018	2017	2016
Andel (%) driftskostnader	4,9	5,3	6,0	6,1	5,2

En annan indikator är driftskostnader per beslut om projektansökning. Denna indikator visar att driftskostnaderna per beslut ökade under 2020 (se tabell 2.9). Både driftskostnaderna och antalet beslut minskade under 2020, men eftersom antalet beslut minskade procentuellt mer än driftskostnaderna ökade driftskostnaderna per beslut.

Som beslut räknas bifall och avslag, men även godkännande av projektens redovisningar samt de ansökningar som, efter ibland omfattande handläggning, har återkallats av den sökande organisationen och därmed läggs till handlingarna. Under 2020 uppgick antalet beslut till 1 399, varav 45 ärenden avsåg återkallade ansökningar.

Tabell 2.9 Driftskostnader för kanslistöd för Arvsfundsdelegationen per beslut, kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Driftskostnad per beslut	30 800	28 400	31 100	28 400	28 800

3 Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden

Skr. 2020/21:211

3.1 Riktlinjer för fördelning av stöd

Handläggning av ärenden om stöd ur Allmänna arvsfonden regleras i lagen om Allmänna arvsfonden och förordningen om Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska stöd ur Allmänna arvsfonden främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för fondens tre målgrupper: barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Som framgår av avsnitt 1.1 utökas målgruppen för fonden till att även omfatta äldre personer genom den nya lagen om Allmänna arvsfonden som träder i kraft den 1 juli 2021. Stöd ur fonden ska enligt lagen i första hand lämnas till verksamhet som är nyskapande och utvecklande. Stöd får också, om det bedöms som särskilt angeläget, lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning.

3.1.1 Projektstöd

De som kan få stöd ur Allmänna arvsfonden är organisationer som bedriver ideell verksamhet, men offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. En kommun kan därför beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och bedrivs i nära samarbete med en ideell förening. Stöd får inte ges till enskilda personer eller till vinstdrivande företag.

Ett projekt kan enligt praxis beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under normalt högst tre år, och en plan ska finnas över hur verksamheten eller metoden lever vidare efter projektets slut samt för hur projektets erfarenheter tas tillvara och sprids. Projekt som beviljas stöd ska kunna bidra till att berörda målgruppers villkor och förutsättningar förbättras och utvecklas. En bedömning görs av i vilken utsträckning barn, ungdomar eller personer med funktionsnedsättning själva är delaktiga i planeringen och genomförandet av projektet. På samma sätt görs en bedömning av graden av nyskapande och utveckling i projektet. Syftet är att ge stöd till utvecklingsprojekt med hög grad av delaktighet från någon av fondens målgrupper och med potential att leva vidare efter det att det ekonomiska stödet ur fonden upphört.

De övergripande kriterierna för stöd regleras i den nya lagen om Allmänna arvsfonden. Det innebär dels att verksamheten på samma sätt som regleras i den hittillsvarande lagen ska vara utvecklande för någon av fondens målgrupper, dels att Arvsfondsdelegationens praxis att verksamheten ska ha förutsättningar att främja målgruppen även efter det att stödet ur fonden har upphört och att hänsyn ska tas till om målgruppen deltar i planeringen och genomförandet av verksamheten regleras i lag. Kravet i den hittillsvarande lagen att verksamheten ska vara nyskapande har tagits bort. Samma kriterier gäller även för stöd för ny-, till- eller ombyggnad av

lokaler, anläggningar samt för utrustning. Av den nya lagen framgår att stöd inte får lämnas till en organisations löpande verksamhet eller till en organisation som har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten eller som är i likvidation eller försatt i konkurs.

3.1.2 Lokalstöd

Stöd kan även lämnas för del av kostnader för ny-, om- eller tillbyggnad av lokaler och anläggningar. Verksamheten ska vara nyskapande på orten. Endast organisationer som bedriver ideell verksamhet kan beviljas lokalstöd. En organisation som beviljats lokalstöd är skyldig att under minst tio år bedriva den verksamhet som låg till grund för beslutet. Lokalen eller anläggningen ska ägas av den sökande föreningen eller hyras med långtidskontrakt. Genom den nya lagen om Allmänna arvsfonden sänks förbindelsetiden från tio till fem år i de fall den sökande hyr eller på annat sätt nyttjar lokalen. En förutsättning är dock att det finns särskilda skäl för att förordna om en kortare förbindelsetid, exempelvis om hyresmarknaden på den aktuella orten är sådan att det är mycket svårt att få hyreskontrakt för en tioårsperiod och att sökanden kan visa dessa svårigheter vid ansökningstillfället. Som framgår av avsnitt 3.1.1 har kravet på att verksamheten ska vara nyskapande tagits bort i den nya lagen.

Om lokalen eller anläggningen används till något annat ändamål än vad som överenskommit, kan ett beslut om återbetalning till Allmänna arvsfonden fattas. Den som beviljas stöd ska också bidra till finansieringen av projektet med en inte oväsentlig del. Under beredningen av sådana ansökningar hämtas alltid uppgifter in om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Inför samtliga beslut om bifall för lokalstödsansökningar äger en dialog rum med berörd kommun.

3.1.3 Krav på redovisning

Varje mottagare av stöd ur Allmänna arvsfonden ska lämna en skriftlig redovisning av projektarbetet till Arvsfondsdelegationen, senast det datum som anges i beslutet om stöd. Dessutom ska en ekonomisk redovisning lämnas för hur det beviljade beloppet har använts. Den ekonomiska redovisningen ska vara bestyrkt av godkänd eller auktoriserad revisor.

Systemet med fleråriga projektstödsbeslut innebär att de årliga projektredovisningarna granskas och godkänns inför varje kommande projektår. Den ekonomiska redovisningen av projektstöd ska bestyrkas inför varje kommande projektår.

3.2 Inkomna och beslutade ärenden

Under 2020 inkom 1 351 ärenden till Arvsfondsdelegationen, vilket är något färre än under 2019 men fler än de tre åren dessförinnan. I tabell 3.1 redovisas det totala antalet inkomna ärenden fördelat på arvsfondens målgrupper. Av tabellen framgår att flest ärenden avser målgruppen ungdomar. Under 2019 inkom 662 ärenden som rör ungdomar. Det är en ökning jämfört med 2019 då 607 ärenden inkom. Inkomna ärenden som

rör barn uppgick till 346 under 2020, vilket är en minskning med 37 ärenden jämfört med året innan. Inkomna ärenden som rör personer med funktionsnedsättning minskade med 60 ärenden, från 382 ärenden 2019 till 322 ärenden 2020. Ärenden som rör barn och ungdomar med funktionsnedsättning hänförs till kategorierna barn respektive ungdomar i tabellen. Antalet ärenden i kategorin Inte fondens målgrupper är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år. I denna kategori ingår även ärenden från enskilda personer.

Tabell 3.1 Antal inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen fördelat på målgrupp

Målgrupp	2020	2019	2018	2017	2016
Barn	346	383	402	306	340
Ungdomar	662	607	616	487	574
Personer m. funktionsnedsättning	322	382	258	274	292
Inte fondens målgrupp	21	22	40	48	48
Totalt	1 351	1 394	1 316	1 115	1 254

I tabell 3.2 redovisas antalet inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen fördelat på typ av ärende. Under 2020 inkom 963 ansökningar om stöd, vilket är marginellt färre än under 2019. Av dessa var 719 nya ansökningar och 244 så kallade fortsättningsansökningar för redan pågående projekt. Antalet redovisningar som under 2020 inkom till Arvsfondsdelegationen uppgick till 376. Det är 40 färre redovisningar jämfört med 2019.

Tabell 3.2 Antal inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen fördelat på typ av ärende

Typ av ärende	2020	2019	2018	2017	2016
Ansökningar	963	970	927	834	985
Övriga ärenden	12	8	11	18	17
Redovisningar	376	416	378	263	252
Totalt	1 351	1 394	1 316	1 115	1 254

3.3 Bifalls- och avslagsbeslut

Under 2020 fattade Arvsfondsdelegationen sammanlagt 976 beslut (se tabell 3.3). Det är en minskning jämfört med 2019 men en ökning jämfört med 2018. Antalet avslag minskade under 2020 med 40 beslut från föregående år till totalt 452 avslag, medan antalet bifall/godkännanden var i stort sett oförändrat under samma period. Sett över den redovisade femårsperioden i tabell 3.3 varierar antalet bifall/godkännanden och antalet avslag något mellan åren. Antalet övriga ärenden har däremot minskat kontinuerligt under samma period. Den huvudsakliga förklaringen till minskningen mellan 2019 och 2020 är att ansökningar från enskilda personer från och med 2020 räknas som ett samlingsärende.

Bifall beslutas av Arvsfondsdelegationen och innebär att en organisation får projektmedel för ett nytt projekt eller ökad budgetram för ett pågående

projekt. Godkännanden innebär att Kammarkollegiet godkänt att ett pågående projekt får fortsätta enligt plan ytterligare ett år, inom den budgetram som Arvsfondsdelegationen beslutat om.

Orsakerna till avslagen har bland annat varit att projekten inte bedömts vara tillräckligt nyskapande, att de inte haft tillräckligt hög delaktighet från målgruppen eller att de avsett verksamhet som redan finns som reguljär verksamhet. Andra ansökningar har avslagits på grund av att de inte haft en rimlig plan för projektets överlevnad, att de avsett kostnader för enstaka arrangemang eller att ansökan kommit från enskilda personer eller nystartade föreningar.

Tabell 3.3 Antal beslut tagna av Arvsfondsdelegationen, exklusive redovisningar

Beslut	2020	2019	2018	2017	2016
Bifall/Godkännande	459	462	377	369	438
Avslag	452	492	441	553	481
Övriga	65	88	97	113	122
Totalt	976	1 042	915	1 035	1 041

Tabell 3.4 visar antalet bifallsbeslut (beslut om nya projekt och fortsättning av pågående projekt) fördelat på målgrupp. Av tabellen framgår att antalet bifallsbeslut under perioden 2016–2020 har varit flest för verksamhet till förmån för ungdomar. Verksamhet till förmån för ungdomar utgjorde cirka hälften av bifallsbesluten under 2020, medan verksamhet med barn respektive personer med funktionsnedsättning som målgrupp stod för ungefär en fjärdedel av bifallsbesluten vardera. Antalet bifallsbeslut ökade för verksamhet till förmån för personer med funktionsnedsättning mellan 2019 och 2020, medan den minskade för verksamhet till förmån för fondens övriga två målgrupper.

Tabell 3.4 Antal bifallsbeslut fördelat på målgrupp

Målgrupp	2020	2019	2018	2017	2016
Barn	103	112	105	99	121
Ungdomar	234	246	171	160	202
Personer med funktionsnedsättning	122	104	101	110	115
Totalt	459	462	377	369	438

Tabell 3.5 visar antalet avslagsbeslut fördelat på målgrupp. Av tabellen framgår att verksamhet till förmån för ungdomar utgör den största gruppen även när det gäller antalet avslagsbeslut. Verksamhet till förmån för ungdomar utgjorde hälften av avslagsbesluten under 2020. Verksamhet som hade barn som målgrupp stod för 30 procent av avslagsbesluten, medan motsvarande andel för målgruppen personer med funktionsnedsättning var 18 procent. Antalet avslagsbeslut för verksamhet till förmån för barn respektive ungdomar minskade, medan antalet avslagsbeslut för verksamhet till förmån för personer med funktionsnedsättning ökade något mellan 2019 och 2020.

Tabell 3.5 Antal avslagsbeslut fördelat på målgrupp

Målgrupp	2020	2019	2018	2017	2016
Barn	134	164	157	166	164
Ungdomar	226	235	207	252	224
Personer med funktionsnedsättning	82	78	62	106	65
Inte fondens målgrupper	10	15	15	29	28
Totalt	452	492	441	553	481

Under 2020 fick 197 ansökningar om nya projekt bifall på sina ansökningar. Det innebär att i genomsnitt 30 procent av de ansökningar om nya projekt som Arvsfondsdelegationen fattat beslut om under året beviljats stöd (se tabell 3.6). Det är en något högre andel än under de senaste tre åren. För lokalstöd var andelen drygt 51 procent, vilket är den högsta andelen någonsin. För projektstöd var andelen 24 procent, vilket är samma andel som föregående år.

Tabell 3.6 Andel bifall för nya ansökningar om projektstöd, procent

	2020	2019	2018	2017	2016
Bifallsfrekvens	30	28	26	26	30

Arvsfondsdelegationen fattar sedan 2016 beslut om fleråriga projektstöd. Föregående års projektredovisning ska dock godkännas innan ett projekt kan fortsätta med finansiering ur Allmänna arvsfonden. Det görs i samband med att projektplanen för nästkommande år hanteras. Även projektens slutredovisningar granskas. Under 2020 granskades och godkändes totalt 363 redovisningar. Det är färre än under de senaste två åren.

3.4 Beviljade medel 2020 fördelat på målgrupp

I avsnitt 3.4–3.7 redovisas översiktligt projekt- och lokalstödsmedel som Arvsfondsdelegationen fattade beslut om under 2020. Den dominerande stödformen är projektstöd, som innebär att föreningen får stöd för att utveckla en verksamhet, metod, utbildningsinsats eller delaktighets- eller informationsarbete under normalt sett högst tre år. Lokalstöd innebär att en förening kan få stöd för ny-, om- och tillbyggnad av en lokal eller anläggning som behövs för att driva en nyskapande och utvecklande verksamhet. Om inget annat anges, gäller redovisningen båda stödformerna. När antalet projekt anges i text och tabell anger siffran antalet bifallsbeslut. I några enstaka fall har samma projekt fått två beslut under samma år.

För att kunna jämföra beslutsvolymen över tid beräknas de fleråriga besluten som om de vore ettåriga. Med en sådan justering fördelades 799 miljoner kronor genom beslut av Arvsfondsdelegationen under 2020. Det är det högsta årsbeloppet i Allmänna arvsfondens historia och en ökning jämfört med 2019 med 50 miljoner kronor eller 7 procent (se tabell 2.3). Som framgått tidigare minskade antalet bifallsbeslut marginellt under samma period, från 462 till 459 beslut (se tabell 3.3). Även antalet projekt

som fick bidrag ur Allmänna arvsfonden minskade något jämfört med föregående år, från 423 till 416 projekt. Att antalet bifallsbeslut är fler än antalet projekt beror på att vissa projekt fick mer än ett bifallsbeslut, främst genom så kallade tilläggsbeslut.

Under 2020 gick 55 procent av de beslutade medlen till målgruppen ungdomar (12–25 år). Till målgruppen barn (0–11 år) gick 23 procent av de beslutade medlen, och motsvarande andel till målgruppen personer med funktionsnedsättning var 22 procent. Det är i stort sett samma fördelning som under 2019. I sammanhanget bör det nämnas att projekt som riktar sig till barn och ungdomar med funktionsnedsättning redovisas under rubriken barn respektive ungdomar. Projekt som riktar sig till målgruppen personer med funktionsnedsättning avser projekt där huvudfokus ligger på personer äldre än 25 år eller projekt utan fokus på viss ålder.

3.4.1 Målgruppen barn

Under 2020 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av nästan 181 miljoner kronor till projekt med målgruppen barn (inklusive barn med funktionsnedsättning), se tabell 3.7. Det är en ökning med 4 miljoner kronor jämfört med 2019. Antalet beviljade projekt var 107, vilket är 13 färre än året innan. Det projektändamål som beviljades mest medel var liksom tidigare år fritid/idrott.

Tabell 3.7 Projekt till förmån för barn under 12 år

Projektändamål	Antal projekt	Belopp, tkr
Fritid/idrott	24	46 954
Information/utbildning	17	31 516
Kultur	12	16 552
Familjestöd	8	14 991
Integration	7	8 865
Demokrati och delaktighet	6	14 839
Förebygga brott, våld och mobbning	4	9 982
Psykisk ohälsa	4	9 977
Barn i utsatta situationer	3	7 602
Jämställdhet och könsroller	3	6 206
Hjälpmedel	2	4 046
Anläggningar/lokaler/utrustning	1	3 388
Drogförebyggande	1	2 771
Kost och motion	1	1 718
Tillgänglighet	1	1 551
Totalt	94	180 957

3.4.2 Målgruppen ungdomar

Under 2020 fattade Arvsfondsdelegationen beslut om drygt 444 miljoner kronor till projekt med målgruppen ungdomar (inklusive ungdomar med funktionsnedsättning), se tabell 3.8. Jämfört med 2019 är det en ökning

med 26 miljoner kronor. Antalet beviljade projekt var 218, vilket är tre färre än året innan. Liksom för målgruppen barn är fritid/idrott det vanligaste ändamålet för projekt som riktar sig till ungdomar.

Skr. 2020/21:211

Tabell 3.8 Projekt till förmån för ungdomar 12–25 år

Projektändamål	Antal projekt	Belopp, tkr
Fritid/idrott	77	201 942
Kultur	31	53 135
Demokrati och delaktighet	20	36 562
Information/utbildning	18	31 465
Förebygga brott, våld och mobbning	13	27 500
Integration	13	18 986
Psykisk ohälsa	12	23 318
Jämställdhet/könsroller	11	15 899
Arbete/sysselsättning	8	10 374
Drogförebyggande	5	6 914
Barn och unga i utsatta situationer	4	5 878
Rehabilitering	3	6 824
Organisationsutveckling	1	2 472
Bemötande	1	1 580
Kost och motion	1	1 511
Totalt	218	444 360

3.4.3 Målgruppen personer med funktionsnedsättning

Under 2020 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av drygt 174 miljoner kronor till 104 projekt med målgruppen personer med funktionsnedsättning (se tabell 3.9). Det är en ökning med 20 miljoner kronor eller tre projekt jämfört med 2019. Information/utbildning var det vanligaste projektändamålet följt av kultur och fritid/idrott.

Tabell 3.9 Projekt till förmån för personer med funktionsnedsättning

Projektändamål	Antal projekt	Belopp, tkr
Information/utbildning	22	42 011
Kultur	16	27 299
Fritid/idrott	15	22 700
Psykisk ohälsa	11	16 507
Rehabilitering	7	10 691
Demokrati och delaktighet	6	11 193
Tillgänglighet	5	5 746
Arbete och sysselsättning	5	8 353
Kost och motion	4	6 044
Familjestöd	3	6 720
Hjälpmedel	3	9 548
Bemötande	2	1 552
Teknikstöd	1	876
Förebygga brott, våld och mobbning	1	2 771
Integration	1	486
Drogförebyggande	1	1 467
Egen kraft! (särskild satsning)	1	50
Totalt	104	174 014

3.5 Geografisk fördelning av beviljade medel 2020

Till kategorin lokala och regionala projekt hör projekt som genomförs på en eller flera angränsande orter, i ett eller flera angränsande län samt projekt som genomförs exempelvis i ett par av storstadsregionerna. Varje projekt inkluderas bara en gång i statistiken och projektet hänförs till det län där organisationen har sitt säte. Resterande medel gick till det som definieras som nationella projekt. Exempel på nationella projekt är barn- och ungdomsprojekt som samarbetar med kulturinstitutioner över hela landet eller en nationell funktionshindersorganisation som tagit fram en utbildningsstrategi för personer som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Antalet beviljade lokala och regionala projekt uppgick 2020 till 254, vilket motsvarar 61 procent av samtliga beviljade projekt under året. Nästan 60 procent, 477 miljoner kronor, av de medel som beslutades under 2020 fördelades till lokala och regionala projekt. Det är samma andel som föregående år.

Flest ansökningar kommer från föreningar i storstadsområdena, vilket är naturligt eftersom där också finns flest föreningar. Föreningar i de tre storstadsområdena är också de som fått flest bifall och flest avslag på inkommande ansökningar. Ett stort antal beviljade projekt genomförs av organisationer som har sitt säte i Stockholm, men merparten av dessa projekt bedöms vara nationella.

Tabell 3.10 visar den länsvisa fördelningen av beviljade medel ur Allmänna arvsfonden under 2020. Tabellen visar endast de lokala och

regionala projekten och lokalstödsprojekten är inkluderade. De nationella projekten är inte medräknade. Under 2020 blev projekt beviljade stöd ur Allmänna arvsfonden i samtliga län.

Skr. 2020/21:211

Tabell 3.10 Lokala och regionala projekt fördelat på län

Län	Antal projekt	Belopp, mnkr
Skåne	44	86
Västra Götaland	42	83
Stockholm	36	59
Jönköping	16	24
Västerbotten	14	23
Gävleborg	11	18
Uppsala	9	18
Kronoberg	9	21
Östergötland	8	16
Örebro	8	12
Värmland	8	18
Jämtland	7	17
Norrbottn	7	14
Halland	7	9
Kalmar	6	11
Dalarna	6	13
Västmanland	5	11
Södermanland	5	12
Gotland	3	4
Västernorrland	3	6
Blekinge	2	2
Totalt	254	477

3.6 Arvsfondens stöd under 2020 fördelat på organisationskategori

Ansökningarna till Arvsfondsdelegationen kommer från ett brett spektrum av organisationer och föreningar runt om i landet. För att ge en bild av vilka organisationer och föreningar som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden delas de in i olika kategorier.

I tabell 3.11 redovisas vilken typ av organisation som står som ansvarig projektägare för de projekt som fick finansiering ur Allmänna arvsfonden under 2020. I nästan alla projekt finns det dock ett antal andra organisationer som medverkar som samarbetspartner. Tre av fyra projekt är konkreta samarbeten mellan ideella organisationer och offentliga aktörer såsom skolor, fritidsförvaltningar, sjukhus och socialtjänsten. Vissa organisationer har under året fått stöd till fler än ett projekt. I *bilaga 2* redovisas samtliga organisationer som fick stöd ur Allmänna arvsfonden under 2020.

Idrottsföreningar är likt föregående år den kategori som fått flest bifall. En stor andel av de projekt som bedrivs av idrottsföreningar avser lokalstöd, det vill säga finansiering av byggnation av lokaler och anläggningar. De idrottsföreningar som fått stöd avser främst att utöka sina verksamheter med flera aktiviteter och att nå nya målgrupper, bland annat personer med funktionsnedsättning, unga som inte är föreningsaktiva och nyanlända barn och ungdomar.

Flera organisationer uppger också mer övergripande mål med sin idrottsverksamhet som exempelvis att öka kunskap om jämställdhet, att minska fördomar och utanförskap och att öka tryggheten på orten. Ett sätt att nå fler barn och unga är ledarskapsutbildningar, att anordna prova-på-dagar, att bedriva spontanidrott och att låna ut utrustning. Ett annat sätt att locka med andra aktiviteter än idrott är genom att erbjuda till exempel konsthantverk, dans och läxhjälp. För att nå målet med sin verksamhet samarbetar många av organisationerna med andra föreningar och offentliga verksamheter såsom skolor, den sociala omsorgen och boenden för asylsökande. Sekundära målgrupper i flera projekt är föräldrar och personal som deltar för att få kännedom och kunskap om de aktiviteter som erbjuds.

Som tidigare år är funktionshindersorganisationerna den kategori som får näst flest projekt finansierade av Allmänna arvsfonden. Utmärkande för dessa projekt är att de har som övergripande syfte att göra människor delaktiga i samhället. Ett område som utmärker sig är språk och kommunikation där digitala verktyg är redskap för att ge röst och inflytande. Ett annat område är information om olika sjukdomar och funktionsnedsättningar och hur drabbade kan få hjälp och stöd. Tre projekt som drivs av funktionshindersorganisationer vänder sig till personer med annan etnisk bakgrund för att ge stöd och information om exempelvis att främja språkinläring för nyanlända med funktionsnedsättning, ryggmärgsskada och hörselnedsättning.

Den tredje största kategorin är kulturföreningar som i sina projekt ofta vänder sig till personer med funktionsnedsättning. Med kulturen som redskap ges människor möjlighet att få en röst i samhället och gestalta sina erfarenheter och drömmar, bana väg ut i arbetslivet, få struktur i sin vardag och bryta med utanförskap.

Ungefär tre fjärdedelar av de projekt som genomförs av studieförbunden har personer med funktionsnedsättning som målgrupp. Inom ramen för projekten ska målgruppen undersöka och prova olika arbetssätt för inkludering och egenmakt. Majoriteten av dessa projekt använder kulturen som redskap. Åtta projekt vänder sig till äldre med funktionsnedsättning, varav två handlar om digitalt lärande och övriga sex har som syfte att bryta ofrivillig ensamhet samt ge avkoppling och stimulans genom berättande och högläsning. Tre projekt har som syfte att skapa trygga mötesplatser för nyanlända ungdomar där de får kunskap och information om det svenska samhället och möjlighet att möta andra unga. Förutom att driva egna projekt är studieförbunden ofta samarbetspartner till andra arvsfondsprojekt.

Offentliga huvudmän kan söka medel ur fonden om det sker i samverkan med en eller flera ideella föreningar. Projekten kan exempelvis handla om kulturell verksamhet, stöd till barn i utsatta situationer och tillgång till utbildning för personer med funktionsnedsättning. I samtliga fall där

projekten drivs av offentliga huvudmän genomförs projekten i nära samarbete med ideella organisationer, såsom kulturföreningar och funktionshindersorganisationer. Flera av de projekt som drivs av offentliga huvudmän handlar om att utveckla nya arbetssätt och pröva nya metoder.

Sex projekt som drivs av organisationer bildade på etnisk grund har beviljats medel under året. Organisationerna har beviljats medel för verksamheter som till exempel rör fritidsaktiviteter, språkinläring och information om det svenska samhället. Fem projekt genomförs av somaliska föreningar och ett projekt av en samisk kulturförening. Det sistnämnda projektet redovisas inom kategorin kulturföreningar i tabell 3.11.

Inom kategorin övrigt finns ett brett spektrum av organisationer som ägnar sig åt vitt skilda verksamheter. Exempel på organisationer inom denna kategori är Barnens rätt i samhället (Bris), Bräcke Folkets Hus, Ingenjörssamfundet och IOGT-NTO Sollentuna.

Tabell 3.11 Bifallsbeslut fördelat på organisationskategori

Organisationskategori	Antal bifallsbeslut	Belopp, tkr
I drottsföreningar	111	245 432
Funktionshindersorganisationer	60	93 441
Kulturföreningar	46	68 478
Studieförbund	42	63 614
Ungdomsorganisationer	32	49 660
Stiftelser	26	48 770
Offentliga huvudmän	18	27 527
Organisationer bildade på etnisk grund	6	7 665
Sociala organisationer	5	7 829
Universitet/högskolor/folkhögskolor	2	3 231
Trossamfund	1	3 388
Övrigt	110	180 297
Totalt	459	799 332

En analys av de ansökningar som inkom under 2020 visar att 53 procent av de organisationer som sökte medel ur Allmänna arvsfonden inte hade sökt medel ur fonden tidigare. Det är en högre andel än 2019 då motsvarande andel var 48 procent. Analysen baseras på en genomgång av ansökningar inkomna från och med 2004.

Liksom de senaste åren har majoriteten av de organisationer som fick stöd för nya beviljade projekt under 2020 inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare. Det framgår av en genomgång av bifallsbesluten från och med 2004. Åren 2016–2020 låg andelen organisationer som inte fått stöd ur fonden tidigare mellan 63 och 65 procent. Av de föreningar som fick lokalstöd under 2020 var det en mycket liten andel som fått stöd ur fonden tidigare. Av de organisationer som fick projektstöd hade hälften fått stöd ur fonden tidigare.

3.7 Fördelning av lokalstöd

Antalet beviljade lokalstödsprojekt uppgick till 83 under 2020 (se tabell 3.12), vilket är det högsta antalet i modern tid. Beviljade medel för dessa projekt uppgick till 220 miljoner kronor. Det är det högsta beloppet i Allmänna arvsfondens historia.

Tabell 3.12 Lokalstöd, antal beviljade ansökningar och beviljat belopp

	2020	2019	2018	2017	2016
Antal beviljade ansökningar	83	69	58	53	69
Beviljat belopp, mnkr	220	159	125	113	148

Av de 83 beviljade projekten 2020 utgjorde 94 procent lokaler och anläggningar för idrott och motion, i vilka verksamheten ska utföras i organiserad och/eller spontan form. Traditionella idrottsföreningar står bakom majoriteten av projekten, men även samhälls- och intresseföreningar förekommer. Under 2020 återfanns även lokalstödsprojekt med fokus på cirkus, hundaktiviteter, scouting och dans, samt en funktionshindersonsorganisation som gjorde tillgänglighetsanpassningar i sin föreningslokal.

Intresset för att bygga padelbanor för att starta barn- och ungdomsverksamhet håller i sig. För tredje året i rad dominerar padelprojekten bland lokalstöden, både till antal och beviljade medel. Under 2020 beviljades 17 padelprojekt nästan 48 miljoner kronor i stöd. Trenden bland ansökningar om padelprojekt är att allt fler föreningar vill bygga padelbanor inomhus i stället för utomhus för att kunna bedriva barn- och ungdomsverksamhet året runt.

På andra plats hamnar konstgräsplaner för fotboll (10 projekt och drygt 42 miljoner kronor i stöd) och anläggningar för spontanidrott. De sistnämnda kännetecknas av att de i regel är utomhus, obokningsbara och avgiftsfria, exempelvis cykelparker, utegym, hinderbanor, footgolfbanor och mindre inhägnade konstgräsytor för olika bollsporter.

På tredje plats återfinns olika typer av ridanläggningar (5 projekt), exempelvis körhallar för trav, tillgänglighetsanpassningar av ridhus, ridleder, lägergård för ridaktiviteter samt banor för fältritt.

Bland de mer ovanliga idrottsprojekten kan nämnas Kägelklubben Bataljon, som fick stöd för att bygga kätgelbanor i Västerås, samt Borgholm Bowls, som byggde en hall för bowls på Öland.

Västra Götaland var det län som hade flest beviljade lokalstödsprojekt under 2020 följt av Skåne (se tabell 3.13). Östergötlands, Gotlands och Blekinge län hade under 2020 inte några beviljade lokalstödsprojekt.

Tabell 3.13 Lokalstöd fördelat på län

Skr. 2020/21:211

Län	Antal beviljade ansökningar	Beviljat belopp, mnkr
Västra Götaland	14	39
Skåne	11	34
Jönköping	5	9
Jämtland	5	11
Västerbotten	5	14
Örebro	5	10
Värmland	5	14
Kronoberg	4	15
Kalmar	4	9
Norrbottn	4	11
Västmanland	4	10
Stockholm	3	7
Gävleborg	3	5
Uppsala	3	10
Södermanland	3	9
Västernorrland	2	5
Dalarna	2	6
Halland	1	2
Östergötland	0	0
Gotland	0	0
Blekinge	0	0
Totalt	83	220

3.8 Fördelning av stöd genom särskilda satsningar

Arvsfondsdelegationen kan uppmärksamma en specifik målgrupp eller ett angeläget område genom en så kallad särskild satsning. En särskild satsning innebär normalt att Allmänna arvsfonden under en treårsperiod fokuserar särskilt på området eller målgruppen. Projekten inom de särskilda satsningarna utvärderas gemensamt av en extern utvärderare. Under tiden satsningen pågår genomförs särskilda kommunikationsinsatser för att få in fler ansökningar som överensstämmer med satsningens inriktning och syfte. I övrigt gäller samma krav som för övriga projekt.

I detta avsnitt redovisas kortfattat de satsningar som pågick under 2020: satsningen på äldre personer med funktionsnedsättning (Ålder är inget hinder) och satsningen på barns och ungas psykiska hälsa (Psykbryt).

3.8.1 Ålder är inget hinder

Den särskilda satsningen kallad Ålder är inget hinder genomförs under 2018–2021. Satsningen vänder sig till äldre personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga. Syftet med satsningen är att stimulera föreningar som bedriver ideell verksamhet, ickevinstdrivande organisationer och offentliga huvudmän att söka medel ur fonden till

utvecklingsprojekt som på olika sätt kan öka tillgängligheten och delaktigheten i samhället för äldre med en medfödd eller förvärvad funktionsnedsättning.

Verksamhetsåret 2020 inleddes med en workshop på Gotland i Studieförbundet Vuxenskolornas lokaler. Region Gotland hjälpte till med att sprida information till samtliga föreningar i regionens föreningsregister. Ett trettiotal deltagare från civilsamhället medverkade. I början av mars genomfördes en workshop i Helsingborg tillsammans med ABF:s medlemsorganisationer innan pandemin av sjukdomen covid-19 bröt ut under våren, vilket förhindrade fortsatta fysiska sammankomster.

När pandemin fick en större spridning i landet och medförde restriktioner från Folkhälsomyndigheten blev många organisationer som redan hade pågående projekt tvungna att tänka om. En del organisationer valde att göra omprioriteringar mellan projektåren för att kunna uppnå målen, andra löste den uppkomna situationen genom att bli mer digitala och till exempel genomföra digitala möten med målgruppen. I något fall valde föreningen att spela in cd-skivor med till exempel träningsprogram. Under sommarhalvåret kunde en del av de planerade aktiviteterna genomföras utomhus, men i mindre grupper.

För att nå ut med information om Allmänna arvsfonden och satsningen till så många som möjligt har digitala informationsinsatser genomförts till landets äldre- och seniorboenden, pensionärsföreningar, funktionshindersorganisationer, hemtjänst, Riksidrottsförbundet samt SISU Idrottsutbildarna. Information om satsningen har även gått ut genom annonser i tidningarna Funktionshinderpolitik, PRO pensionären och i SPF Seniorernas tidning Senioren.

Fonden har under de snart tre år som satsningen pågått tagit emot projektansökningar från bland annat ideella föreningar, studieförbund och offentliga huvudmän. Även en del nya organisationer har upptäckt fonden. En betydande andel av de projektansökningar som har kommit in har fokus på att öka den digitala delaktigheten hos målgruppen, medan andra projekt handlar om att kunna erbjuda mötesplatser för målgruppen i syfte att förebygga isolering och psykisk ohälsa.

Länsförbundet FUB Västmanlands projekt Gott liv som äldre – aktiviteter och boende för personer med intellektuell funktionsnedsättning är ett exempel på projekt som beviljats stöd under året och som under projekttiden ska ta reda på hur personer med en intellektuell funktionsnedsättning tänker kring åldrande och livet som äldre, men även uppmärksamma de utmaningar som är förknippade med funktionsnedsättningen, åldrande, boende och aktiviteter. Föreningen har tagit kontakt med några kommuner i landet som erbjuder bra aktiviteter och/eller bra boenden för målgruppen. För att få en så rättvisande och genomlyst bild av respektive boende och aktivitet som möjligt ska projektgruppen intervjua personer med intellektuell funktionsnedsättning, deras anhöriga eller närstående samt personal och beslutsfattare. Intervjuerna ska sedan sammanställas och presenteras i två idéskrifter med exempel på bra, fungerande boenden och meningsfulla aktiviteter för målgruppen. Båda skrifterna kommer att kunna laddas ner gratis från Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) webbplats. Ett studiecirkelmaterial som tar upp frågor om åldrande och pensionering för målgruppen ska också utvecklas under projekttiden. Efter projekttiden ska personer

med intellektuell funktionsnedsättning kunna anlitas av kommuner och organisationer för konsultation. Skr. 2020/21:211

Föreningen Yoga You har beviljats stöd till projektet I balans med yoga som syftar till att öka välbefinnandet och främja hälsan hos personer med demens. Målet är att ta fram yoga- och balansövningar för målgruppen och utveckla en utbildning och handledning för personer som ska leda och utföra övningarna med målgruppen. Under projektet ska övningar testas och utvecklas tillsammans med målgruppen på boenden, träffpunkter och dagverksamheter. Efter projektet ska det finnas material och filmer med de anpassade övningarna för alla att ta del av. Det ska även finnas en utbildning för dem som vill fördjupa sig i metoden. Yoga- och balansövningarna kommer att leva vidare som en etablerad metod på de boenden och dagverksamheter som är med i projektet och i form av studiecirklar för dem som bor hemma.

Under 2020 beviljades 27 projekt totalt 43 miljoner kronor i stöd inom satsningen. Vid 2020 års utgång hade totalt 39 projekt fått nästan 87 miljoner kronor i bidrag inom satsningen.

3.8.2 Psykbryt

Psykbryt är en satsning som pågår under 2020–2022. Satsningen syftar till att bevilja fler projekt med fokus på psykisk hälsa hos barn och unga. Satsningen ska sprida kunskap om metoder, modeller och lärdomar från tidigare och pågående arvsfondsprojekt som arbetar med att stärka den psykiska hälsan hos målgruppen.

Under 2020 låg fokus på att informera om möjligheten att söka stöd. På grund av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har aktiviteterna enbart varit digitala och skett i mindre omfattning än vad som var planerat. Information har gått ut genom interna kanaler, annonser samt genom egna och andras digitala arrangemang. Exempel på interna kanaler är sociala medier, nyhetsbrev och webbplatsen. Annonsering har bland annat skett i redaktionellt samarbete i en annonsbilaga till Svenska Dagbladet. Information på digitala mötesplatser har arrangerats inom civilsamhället, av SKR och i egna arrangemang som Sverigeresan.

Målen för satsningen är att:

1. antalet projekt som rör barns och ungas psykiska hälsa ska öka,
2. uppmärksamma eftersatta områden som kan stärka den psykiska hälsan så att fler projekt rör just dessa specifika områden,
3. öka kännedomen om arvsfondsprojekt som rör barns och ungas psykiska hälsa så att fler inspireras av dessa, och
4. fler tar del av och använder sig av projektresultat inom området.

Projektet Här ligger jag... från Insamlingsstiftelsen Den andra sidan är exempel på ett projekt som fick beslut inom satsningen under 2020. Projektet ska tillsammans med ungdomar utveckla och lansera ett nytt digitalt hjälpmedel för att förebygga psykisk ohälsa bland unga. Detta ska ske genom en interaktionsapp med artificiell intelligens och moderering, där unga i korta inlägg kan ventilera vad de känner och tänker kring svåra ämnen som till exempel ångest, existentiella frågor, tvångstankar, stress eller hopplöshet. Den som använder appen ska hänvisas vidare till rätt

Skr. 2020/21:211 hjälporganisation, oavsett fråga, om så behövs. Målgruppen är unga mellan 13 och 20 år som lider av psykosomatiska besvär eller som precis börjat få psykiska besvär. Projektet ska hjälpa till att förmedla hjälp innan besvären skapar långsiktiga problem eller skada.

Ett annat exempel är Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland som under året beviljades projektet #vägra skuld. Det vänder sig till unga anhöriga, det vill säga unga personer som regelbundet vårdar, stöder eller hjälper en närstående, till exempel en familjemedlem, släkting eller vän. Syftet med projektet är att stärka och synliggöra målgruppen genom att utveckla stödjande metoder som dels ska användas i projektet, dels spridas till andra aktörer som kan stötta målgruppen. Man kommer att verka för att personer och organisationer som i dag arbetar med anhörigstöd blir bättre på att tillgängliggöra sin verksamhet för yngre. Projektet kommer att använda sig av en specialskriven musikteaterföreställning som gestaltar hur det kan vara att växa upp med ett syskon som har en svår psykisk sjukdom. Föreställningen kommer man att spela i skolor och sedan genomföra workshoppar med eleverna samt erbjuda intresserade elever vidare stöd. Genom detta vill man skapa förståelse hos unga personer som befinner sig i anhörigrollen om att de inte är ensamma, att de har rätt att söka hjälp och att de inte har någon skuld i sin närståendes sjukdom. Man kommer att skapa ett stöd- och inspirationsmaterial med berättelser från unga deltagare som ska kunna användas av bland annat anhörigkonsulenter, anhörigföreningar och studieförbund.

3.9 Pandemins påverkan på genomförandet av arvsfondsprojekt

Projektet påverkas på olika sätt av pandemin av sjukdomen covid-19 som bröt ut under våren 2020. En tydlig konsekvens är att projektet förlängs inom befintlig budget på grund av att omställningen till digitala alternativ tar tid, och i vissa fall inte är möjlig alls vilket innebär att projektet får skjutas på framtiden. I många projekt ändras ordningen om i planerade aktiviteter på grund av pandemin och en del projekt väljer att skjuta projektstarten framåt.

Delaktigheten av fondens målgrupper har förändrats och i vissa fall når projektet ut till fler med digitala möten, men i många fall blir delaktigheten något lägre, exempelvis när det gäller målgrupperna äldre och barn. De projekt som redan före pandemin hade en verksamhet med digitalisering, till exempel digitala läromedel, har fått ökat intresse och en skjuts framåt.

Projektens förmåga och kreativitet för att ställa om efter de nya förutsättningarna är överlag mycket god. Ett tydligt bevis på att pandemin påverkat pågående arvsfondsprojekt är det stigande antalet tilläggsbeslut. Antalet tilläggsbeslut var under året 50, vilket är en ökning med drygt 50 procent jämfört med 2019.

I slutredovisningarna beskriver många föreningar som fått lokalstöd hur de drabbats negativt av pandemin. Föreningar följer allmänna råd och rekommendationer från Folkhälsomyndigheten, Riksidrottsförbundet och kommuner som bland annat inneburit restriktioner både för verksamhet

(gruppaktiviteter) och anläggningar. Många föreningar har tvingats ställa in, ta paus eller ställa om sin verksamhet i väntan på nya rekommendationer. Att aktiviteter ställs in har gjort att föreningar inte har kommit igång med verksamhet alls eller i mindre utsträckning än tänkt, vissa har tappat medlemmar eller inte kunnat rekrytera nya medlemmar. De föreningar som har inomhushallar har drabbats av minskade intäkter som var tänkta att täcka driften av lokaler, anläggningar och verksamheter.

De föreningar som klarat pandemin bäst är av naturliga skäl de som bedriver aktiviteter på anläggningar utomhus. Allt fler förlägger träning och aktiviteter utomhus, vilket gör att intresset ökar ännu mer för redan populära anläggningar, såsom cykelparker, aktivitetsparker, utegym, padelbanor, konstgräsplaner, motionsslingor och rullskidbanor.

4 Projekt inom de av regeringen prioriterade områdena

I det följande presenteras översiktligt projekt inom de tolv områden regeringen angett som prioriterade i sin skrivelse Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2019 (skr. 2019/20:180).

Av tabell 4.1 framgår att samtliga beviljade medel under 2020 har gått till projekt inom de av regeringen prioriterade områdena. Under 2019 var andelen 97 procent. Det bör i sammanhanget anges att de prioriterade områdena sammantaget har en bred inriktning.

Tabell 4.1 Bifallsbeslut fördelat på de prioriterade områdena

Prioriterat område	Antal bifallsbeslut	Belopp, tkr
Främja psykisk och fysisk hälsa	126	252 912
Öka delaktighet och stärka demokratin	71	137 691
Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	64	100 577
Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering	44	54 914
Ökad delaktighet i kulturlivet	37	61 012
Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar	30	45 531
Stärka inflytandet för barn och unga	27	45 429
Förebygga våld, mobbning och trakasserier	20	40 248
Främja ett starkt föräldraskap	14	23 994
Främja etableringen på arbetsmarknaden	14	17 872
Stärka barnets rättigheter	7	9 167
Ökad jämställdhet och jämlikhet	5	9 985
Totalt	459	799 332

Liksom tidigare år har ett stort antal projekt fokus på att främja psykisk och fysisk hälsa, 126 projekt eller 27 procent av samtliga projekt. Det är dock en minskning jämfört med föregående år då 134 projekt (30 procent) beviljades inom området. Ökningen av antalet projekt som har kategoriserats som projekt som fokuserar på att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning har fortsatt och antalet uppgick till 64 projekt under 2020. Det är det högsta antalet sedan det prioriterade området infördes 2008. Inom området Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning har 30 projekt kategoriserats, en ökning med 8 projekt jämfört med 2019. Det är ett resultat av den särskilda satsning på äldre med funktionsnedsättning som lanserades under 2018.

4.1 Exempel på projekt som pågick under 2020 per prioriterat område

4.1.1 Främja psykisk och fysisk hälsa

Projektet BUSKUL, Schizofreniförbundet

Projektet ska utveckla en ny metod för att stödja barn och unga som lever i familjer där någon är drabbad av schizofreni eller annan svår psykisk sjukdom. Projektet ska arbeta uppsökande och stöttande i socialt utsatta områden. Man kommer att ta hjälp av nyckelpersoner och organisationer som känner familjer i de områden där man kommer att verka för att hitta och motivera barnen. I projektet ska man utveckla ett program som består av motiverande samtal och gruppträffar för barnen. Projektet ska ta fram en webbaserad schizofreniskola där barn och unga själva kan söka information.

Projektet kommer till en början att rikta in sig på målgruppen barn mellan 7 och 12 år för att efter hand utveckla verksamheten till att även inkludera unga mellan 13 och 25 år. Projektet kommer att vara verksam i Stockholm och Helsingborg och kommer att ha ett nära samarbete med såväl offentliga aktörer som organisationer ur civilsamhället som möter målgruppen. Efter projektets slut ska Schizofreniförbundet fortsätta bedriva verksamheten. Metoderna ska också kunna fortsätta i de samverkande organisationernas ordinarie verksamhet.

4.1.2 Öka delaktighet och stärka demokratin

Projektet Triathlon för alla, Svenska Triathlonförbundet

Projektet syftar till att skapa förutsättningar för att inkludera personer med funktionsnedsättning i ordinarie triathlonverksamhet. Målet är att utveckla och starta upp paratriathlon i Sverige genom att skapa en permanent struktur och organisation där förbund, klubbar och individer får verktyg och stöd för att utöva och bedriva paratriathlon.

Målgruppen är personer med funktionsnedsättning i åldern 14 år och uppåt. Projektet kommer att utvecklas tillsammans med målgruppen och forma en struktur och ett koncept att använda inom förbund och föreningar. Det innebär bland annat stöd och utbildning av aktiva, ledare, arrangörer och föreningar, prova på-tillfällen, certifiering av personer som

kan klassificera inom paratriathlon samt klassificering av paratriathleter. Inom projektet marknadsförs och sprids konceptet vid olika arrangemang för att nå ut till fler aktiva och för att synliggöras inom parasporten. Efter att projektet är avslutat kommer paratriathlon att vara en del inom Triathlonförbundets ordinarie verksamhet.

Skr. 2020/21:211

4.1.3 Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Projektet Tillgänglighetsanpassning av föreningslokal på fastigheten Balladen 4 i Örebro kommun, Riksförbundet för social och mental hälsa i Örebro

Projektets syfte är att utveckla föreningens verksamhet med nya aktiviteter och göra lokalen tillgänglig för medlemmar och övriga besökande med rörelsenedsättning. Inom ramen för projektet ska en trapphiss och rullstols-WC installeras. Efter anpassningarna kommer föreningen att starta nya aktiviteter, exempelvis yoga och bokcirklar. Verksamheten kommer att utformas för och med medlemmarna, med utgångspunkt från deras särskilda behov av trygghet, lugn och deltagande på egna villkor.

4.1.4 Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering

Projektet Den långa flykten och jag, ASOV Sverige

Projektet vill skapa ett forum för unga kvotflyktingar som bär på trauman från våldsamma situationer och sexuella övergrepp från krigs- och konfliktdrabbade områden. Syftet är att stärka målgruppen unga kvinnor och män genom att skapa trygga mötesplatser, organisering, samtal och kunskapspridning kring jämställdhet, sexuella rättigheter och våldsförebyggande arbete. Målet är att nå totalt 300 unga med ett organiserat stöd som omfattar aktiviteter och metoder som samtalsgrupper, traumastöd och länkning till relevanta samhällsinsatser. Inom projektet kommer man även att erbjuda ledarskapsutbildning och genomföra aktiviteter utifrån ungdomarnas önskemål. Efter projektet ska ungdomarna ha organiserat sin verksamhet, en del har blivit ledare och verksamheten ska drivas vidare med stöd från ASOV Stockholm.

4.1.5 Ökad delaktighet i kulturlivet

Projektet Nybyggnation av Barnens pilgrimsled på Lillhällom 1:27 och Kungsnäs 1:52, Selångers församling

Projektet syftar till att skapa ett miniformat av pilgrimsleden, S:t Olavsleden. Församlingen vill skapa intresse för traktens kulturhistoriska arv genom att låta barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättningar för en stund bli pilgrimer. Församlingen har genom sin verksamhet haft olika utvecklingsarbete med barnen i församlingen. Barnen har i hög grad varit med och ritat upp de olika hållplatserna. Barnen kommer att vara med i utvecklingen av verksamheten framöver. Projektet omfattar att iordning-

ställa minileden på cirka 500 meter samt etablera fem hållplatser för lek- och lärmiljöer inriktade till barn. Leden blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

4.1.6 Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar

Projektet DigiSen – digital senior delaktighet, Pensionärernas riksorganisation

Projektet vänder sig till äldre personer, särskilt äldre med funktionsnedsättningar och sjukdomar som kan försvåra användandet av internet, smarta telefoner, surfplattor och datorer. Syftet med projektet är att stärka och rusta målgruppen så att de kan använda digitala lösningar och hjälpmedel. Under projekttiden kommer man att dra nytta av tidigare försöksverksamhetens kunskaper och erfarenheter inom det digitala området och anpassa dessa till en ny målgrupp i syfte att ge äldre och pensionärer bättre förutsättningar att klara av samhällets digitala utmaningar. Projektets modell ska utvecklas under två år i PRO:s Kalmardistrikt för att sedan tillämpas i hela landet under projektets tredje och sista år. PRO har sedan tidigare en upparbetad organisation som arbetar med it-frågor, och den föreslagna verksamheten kommer efter projekttiden att bli en del av organisationens ordinarie verksamhet.

4.1.7 Stärka inflytandet för barn och unga

Projektet Giehttogiella, Tjállegoahte – Författarcentrum Sápmi

Föreningen driver ett projekt som utvecklar metoder och verktyg för användning av berättande och jojk i samiska barns och ungdomars språk- och identitetsutveckling. Samiska ungdomar utforskar i projektet hur samer och andra urfolk arbetat med att föra berättartraditioner vidare. Ungdomarna utbildas även i att intervjua, samla in och dokumentera traditionellt samiskt berättande och jojk samt får stöd i att arbeta pedagogiskt tillsammans med barn. De unga berättarna får sedan resa runt till skolor och bibliotek i hela Sápmi för att tillsammans med samiska barn arbeta med berättelser och jojk. En handledning tas fram som bland annat kommer att användas i lärarutbildningar. Handledningen kommer att vara tillgänglig, tillsammans med övrigt material som tas fram, på föreningens webbplats. Samverkansparterna tar hand om projektets resultat i sina ordinarie verksamheter. Tjállegoahte – Författarcentrum Sápmi införlivar berättande och jojk av, med och för samiska barn och ungdomar inom ramen för centrumets ordinarie verksamhet.

4.1.8 Förebygga våld, mobbning och trakasserier

Projektet Safe Skills, Räddningstjänsten Skåne nordväst

Föreningen vill testa en förebyggande metod tillsammans med barn och unga. Syftet med metoden är att utveckla ett nytt sätt att förmedla och undersöka hur riskfyllda situationer och miljöer kan hanteras genom att

målgruppen lär sig att identifiera risker, hantera grupstryck, arbeta tillsammans i team och agera när olyckan varit framme. Detta ska göras genom en mobil, interaktiv och upplevelsebaserad modell där deltagarna ska minnas vad de varit med om som en positiv, rolig och lärorik upplevelse. Själva utställningen tas fram i samverkan med elever på Konstfack. Verktygen som ska användas är till exempel övningar som brandmän gör: rökdykning, brandsläckning, hjärt- och lungräddning, kommunikation, friskvård och teambuilding. Målgruppen för projektet är barn och unga i Helsingborg. Det är ungdomar som ska leda andra ungdomar och barn med de vuxna i professionerna som stöd. Efter projektets slut ska verksamheten ökas till andra kommuner.

4.1.9 Främja ett stärkt föräldraskap

Projektet Kan vi prata?, RFSU Stockholm

Projektet syftar till att förbättra den sexuella och psykiska hälsan hos barn och unga i åldern 9–18 år. Projektet ska utveckla material, metoder och sammanhang för förtroendefulla samtal om barns och ungas sexuella hälsa för föräldrar och andra omsorgspersoner. Tillsammans med ungdomar ska projektet skapa ett kreativt arbete kring sex och relationer. Projektet ska utveckla material i form av bok, podd och film som utgår ifrån ungas verklighet, perspektiv, behov och önskemål. Materialet ligger sedan till grund för utvecklandet av kunskapshöjande föräldraföreläsningar och strukturerade samtalsträffar. Projektet utvecklas även digitalt, genom en föräldrasajt, som kommer att erbjuda chattar för föräldrarådgivning. RFSU Stockholm kommer att samordna utvecklandet av projektet i nära samarbete med befintliga föräldraskapsstödprogram i Stockholm.

Efter avslutat projekt kommer materialet att finnas tillgängligt digitalt och fysiskt. RFSU kommer att fortsätta genomföra samtalsträffar och föreläsningar efter projektets slut genom samarbeten med studieförbund. En viktig del i det samarbetet blir sexualupplysande verksamhet på skolor. Boken som tas fram kommer att finnas till försäljning till allmänheten.

4.1.10 Främja etableringen på arbetsmarknaden

Projektet Företagare på riktigt, Ung Företagsamhet i Jönköpings län

Projektet syftar till att stärka elever på gymnasiesärskolan genom att ge dem möjlighet att driva företag inom ramen för utbildningen Ung företagsamhet (UF-företag). Målet är att UF-företagande ska bli en naturlig del i gymnasiesärskolan i Jönköpings län. Projektet utgår från befintliga metoder och arbetssätt som används för gymnasieelever. Dessa ska utvecklas och anpassas utifrån målgruppens behov. Det handlar till exempel om stöd i klassrummet, samverkan med näringslivet och att inkludera målgruppen i alumninätverk och mässor. Målgruppen unga med intellektuell funktionsnedsättning har få alternativ till sysselsättning efter gymnasiesärskolan, både vad gäller utbildning och arbete. Projektets samverkan men det lokala näringslivet ska stärka kopplingen mellan målgruppen och arbetsmarknaden. Efter projektet ska det finnas metoder och arbetssätt som är anpassade för gymnasiesärskolan och konceptet ska

Skr. 2020/21:211 ha blivit en naturlig del på gymnasiesärskolorna i länet. Föreningen kommer att fortsätta driva arbetet tillsammans med skolorna inom sin ordinarie verksamhet och sprida de nya arbetssätten genom Ung Företagsamhet Sverige.

4.1.11 Stärka barnets rättigheter

Projektet Jag är ett barn. Jag har rättigheter, My Human Rights

Syftet med projektet är att stärka barns och ungas kunskap om sina rättigheter samt förebygga kränkningar. Det övergripande målet är att barn och unga ska få tillräckliga kunskaper om FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) så att de har möjlighet att hävda sina rättigheter. I projektet utvecklas en digital, interaktiv kunskapsplattform där artiklarna i barnkonventionen förklaras på ett enkelt och jag-stärkande sätt. Den primära målgruppen är barn, med eller utan funktionsnedsättning, i åldern 8–15 år. Sekundär målgrupp, som ska kunna använda samma verktyg, är vuxna som i sin yrkesroll och profession möter barn. Den digitala plattformen utvecklas i nära samarbete med målgrupperna under hela processen. Verktuget kommer att bli kostnadsfritt och tillgängligt via dator, surfplatta och mobiltelefon. Efter projekttiden ska föreningen driva den digitala plattformen och svara för dess utveckling.

4.1.12 Ökad jämställdhet och jämlikhet

Projektet Bollhop – inkluderande idrott för tjejer och deras mammor, KFUM Linköping

Projektet syftar till att flickor i ökad utsträckning ska delta i idrottsaktiviteter och engagera sig i föreningslivet. Projektet ska genomföras i tre socioekonomiskt utsatta stadsdelar i Linköping, där andelen föreningsaktiva och idrottsutövande tjejer är mycket låg och där föräldrarna ofta inte har erfarenhet av svenskt föreningsliv. Ett centralt inslag i projektet är att jobba med flickornas mammor för att främja deras engagemang för döttrarnas idrottande. Mammorna ska introduceras till föreningslivet, bli stärkta i sitt föräldraskap relaterat till idrott och själva få prova på att idrotta utifrån förmåga. Aktiviteter i projektet är till exempel öppna träningar i närområdet för flickorna, familjegymna, sociala aktiviteter och tränings- och samtalsgrupper för mammor. Efter projektets slut kommer verksamheten att införlivas i föreningens ordinarie verksamhet och drivas vidare med ideella krafter samt med stöd från bland annat kommunen.

5 Kontroll av medelsanvändning ur Allmänna arvsfonden

Skr. 2020/21:211

5.1 Projekten kontrolleras i flera steg

För att säkerställa att medel från Allmänna arvsfonden används på rätt sätt genomförs kontroller både inför och efter beslut om stöd av den organisation som söker finansiering och av det projekt som ska genomföras.

I följande avsnitt beskrivs de insatser som löpande görs för att säkerställa kontrollen av medlens användning. Arbetet görs av såväl kanslifunktionens handläggare och controllers som godkända och auktoriserade revisorer. De övergripande arbetsuppgifterna för controllerfunktionen är att kontrollera hur medlen använts samt vara stöd till de organisationer som fått medel från Allmänna arvsfonden, och till kanslifunktionens handläggare i frågor som rör projektens ekonomiska budgetering och redovisning.

5.1.1 Allmänna arvsfondens generella villkor

I de generella villkoren för stöd från Allmänna arvsfonden står det bland annat vad arvsfondens pengar inte får användas till. Den stödsökande organisationen bekräftar i sin ansökan att de läst och godkänt de generella villkoren. När den stödmottagande organisationen senare begär utbetalning av (rekvirerar) projektstöd, blir Allmänna arvsfondens villkor bindande. Om den stödmottagande organisationen inte använder pengarna i enlighet med ansökan eller villkoren, kan organisationen bli återbetalningsskyldig. I de fall där arvsfonden misstänker brott görs polisanmälan.

När en organisation skriver under en ansökan om medel ur Allmänna arvsfonden bekräftar den samtidigt att den egna organisationens verksamhet samt det planerade projektets verksamhet inte strider mot Allmänna arvsfondens krav på demokratiska värderingar. Dessa värderingar är lika rättigheter och möjligheter, delaktighet och inflytande samt inkludering.

5.1.2 Kontroll inför beslut om stöd

Referenstagning

Referenser tas på organisationen, det planerade projektet och verksamheten genom kontakt med till exempel kommunen, andra etablerade samhällsaktörer och samarbetspartner.

Bakgrundskontroll

Kanslifunktionen kontrollerar om den sökande tidigare sökt och beviljats medel från fonden. Är organisationen inte känd sedan tidigare görs, förutom referenstagning enligt ovan, en kontroll av vad som anges om och av organisationen på internet. En del av denna kontroll är exempelvis en översiktlig granskning av organisationens webbplats.

Behörighetskontroll

Kanslifunktionen kontrollerar att den eller de som skrivit på en ansökan också är behörig att företräda den sökande organisationen. Organisationens stadgar, årsredovisning och verksamhetsberättelse går igenom.

Budgetkontroll

Kanslifunktionens controllers går igenom samtliga projekts budgetar i syfte att få en samstämmig bedömning av projektens kostnader och mer kostnadseffektiva projekt.

Skattkontroll

Skattkontroll genomförs för att kontrollera skatteregistrering och om organisationen har några obetalda skulder eller betalningsanmärkningar.

Dialog med den sökande och projektets samarbetsorganisationer

Innan ett beslut om ett bifall fattas har ansvarig handläggare alltid en dialog med den sökande organisationen och de centrala samarbetsorganisationerna. Viktiga delar i dialogen är målgruppens delaktighet i projektet, förutsättningarna för att genomföra projektet, olika sätt på vilka verksamheten är tänkt att leva vidare efter projektets slut samt projektets finansiering.

5.1.3 Kontroll efter beslut om stöd**Obligatorisk introduktionsdag för nya projekt**

För att ge projekten bra förutsättningar för att genomföra sin verksamhet enligt de krav och villkor som Allmänna arvsfonden ställer på dem, är projektledare för samtliga nya projekt med på en obligatorisk introduktionsdag. Vid introduktionsdagen informeras om bland annat Allmänna arvsfondens generella villkor och vilka åtgärder som vidtas i fall stödmottagarna bryter mot dessa. Det är också ett tillfälle för handläggare att träffa företrädare för samtliga projekt och för projektledare att ställa frågor.

Tidigare år har introduktionsdagarna genomförts fysiskt men under 2020 genomfördes de digitalt. Detta har medfört att det varit något svårare för projekten att få utbyte med varandra samt för handläggaren att få närmare kontakt med sina projekt. Omställningen från en fysisk till en digital introduktionsdag har även inneburit tekniska utmaningar, som i vissa fall påverkat projektens möjlighet att ta del av informationen negativt. Samtidigt har digitaliseringen medfört flera positiva effekter, dels har fler representanter från varje organisation – såsom medlemmar i styrelsen eller ekonomiskt ansvariga – kunnat delta, dels har till exempel informationspasset kring kontroll av medlens användning kunnat förlängas.

Introduktionsdagarna var under 2020 uppdelade på två tillfällen för varje projekt, dels ett pass där projekten fick information om bland annat Allmänna arvsfondens generella villkor och uppföljningsverksamheten, dels ett pass om hur man kan vara en god ambassadör för arvsfonden.

Controllerfunktionen gick igenom de viktigaste ekonomiska aspekterna av att genomföra ett projekt och berättade om hur de arbetar med kontrollbesök. Den information som ges på introduktionsdagen finns även på Allmänna arvsfondens webbplats. Informationspassen genomfördes tre gånger under 2020. Handläggarna har även haft ett separat digitalt möte med respektive projekt som de ansvarar för.

Till följd av omställningen från en fysisk till en digital introduktionsdag har antalet deltagande projekt inte kunnat följas upp på ett tillförlitligt sätt. Samtliga projekt som beviljats stöd under året har dock bjudits in att delta. En rutin för att säkerställa att samtliga nya projekt deltar på en digital introduktionsdag under 2021 kommer att tas fram.

Handläggaren har kontinuerlig kontakt med pågående projekt

Handläggarna använder ett coachande arbetssätt, vilket innebär en löpande dialog under hela projektperioden med projektledare och andra representanter för den stödmottagande organisationen.

Under 2020 besökte handläggarna 96 projekt runt om i landet. Av dessa besöktes 28 på plats och 68 digitalt.

Kanslifunktionen har i samarbete med projekten tagit fram en projekt-handbok som innehåller tips och råd om hur man driver ett arvsfondsprojekt. Handboken delas ut i samband med introduktionsdagen och den finns även tillgänglig digitalt på Allmänna arvsfondens webbplats.

Transparens om projekten

Alla projekt- och lokalstöd finns presenterade på Allmänna arvsfondens webbplats. Syftet med projektsidorna är att informera om vilka projekt som har fått medel ur Allmänna arvsfonden och hur de ska användas.

Årlig redovisning

Sedan 2016 fattar Arvsfondsdelegationen fleråriga beslut för projektstöd. Det betyder att ett projekt får en budgetram för hela projektperioden, det vill säga normalt upp till tre år. Efter varje genomfört projektår ska stödmottagaren skicka in en årsrapport och en ekonomisk redovisning samt en plan för nästkommande år i projektet. Då görs samma typ av kontroller som inför det första beslutet. Årsrapporten godkänns av ansvarig enhetschef innan projektet kan rekvirera medel för nästkommande projektår. Vid större förändringar i projektet krävs ett tilläggsbeslut från Arvsfondsdelegationen. Efter det sista projektåret görs en särskild slutrapport, som ska godkännas av ansvarig enhetschef.

Lokalstödsprojekt redovisar sina projekt när byggnationen är klar, senast två år efter beslut.

Projekten granskas av en revisor

Samtliga projekt granskas av en godkänd eller auktoriserad revisor utifrån Allmänna arvsfondens anvisningar för revisorer. I granskningsrapporterna framgår bland annat om projektens rapporterade kostnader överensstämmer med budgetposterna i Arvsfondsdelegationens beslut. Revisorerna ska bland annat även göra iakttagelser ifall de utbetalda medlen inte hållits

Skr. 2020/21:211 avskilda, om kostnader som inte är stödberättigade enligt Allmänna arvsfondens villkor finns upptagna eller om det inte finns en fastställd attestordning.

Kontrollbesök och skrivbordskontroller

Arvsfondsdelegationens mål är att tio procent av de projekt- och lokalstöd som beviljats under föregående år besöks av kanslifunktionens controllers. Syftet med de så kallade kontrollbesöken är både att vara ett stöd i ekonomiska frågor och att granska att Allmänna arvsfondens pengar har använts på ett riktigt och effektivt sätt. Urvalet av vilka projekt som besöks sker dels slumpmässigt, dels utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning.

Under 2020 utförde controllerfunktionen 43 kontroller, vilket motsvarar 10 procent av fattade bifallsbeslut 2019. Av dessa var 7 kontrollbesök på plats, 26 skrivbordskontroller och 10 digitala kontroller.

Controllerfunktionen granskade 17 projekt i kategorin slump under 2020. Ett projekt avsåg lokalstöd och resterande projekt avsåg projektstöd. I två av projekten (12 procent) gjordes iakttagelser som åtgärdades av stödmottagaren.

I kategorin risk och väsentlighet granskades 26 projekt under 2020. Samtliga projekt avsåg projektstöd. I 14 (54 procent) av besöken gjordes iakttagelser som åtgärdades av stödmottagaren. En av kontrollerna ledde till att projektet avbröts. Den främsta orsaken var att användningen av projektmedlen inte kunde godkännas i sin helhet. En av kontrollerna ledde till att ärenden lämnades över till Kammarkollegiet, som i januari 2021 beslutade att en del av projektmedlen ska återbetalas.

Den nya lagen om Allmänna arvsfonden ger Arvsfondsdelegationen möjlighet att besluta att ett beviljat stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om ett projekt drivs i strid med kraven för stöd (2 kap. 12 § första stycket). Den nya lagen innebär vidare att det blir möjligt att återkräva stöd i de fall stödmottagaren inte orsakat en felaktig utbetalning men borde ha insett detta (2 kap. 13 § första stycket 4).

Proaktiva och stödjande insatser har gjorts vid i stort sett samtliga kontroller. De proaktiva insatserna har bestått i att felaktigheter som har upptäckts har åtgärdats innan redovisningen granskats av revisor och lämnats till arvsfonden. De stödjande insatserna har bestått i exempelvis rådgivning i bokföring, upplägg av projektredovisning, stöd inför redovisning eller omdisponering av budget.

5.1.4 Lokalstödsuppföljning

Samtliga organisationer som har fått lokalstöd från Allmänna arvsfonden förbinder sig att bedriva verksamheten i minst tio år. Denna uppföljning görs vid två tillfällen, efter fyra år och efter tio år.

2020 års uppföljning av lokalstöd som beslutades för tio år sedan omfattade 21 organisationer. Uppföljningen visar att 20 av dem fortfarande bedriver den verksamhet de fått bidrag för. Ett av projekten är under utredning för att ta reda på om organisationen bedrivit den verksamhet den förband sig till när den beviljades medel.

Fyraårsuppföljningen, som omfattade 67 projekt, visade att 63 organisationer bedriver den verksamhet som de fått bidrag för. Två projekt lämnades över till Kammarkollegiet för eventuellt återkrav. I båda fallen beslutade Kammarkollegiet att delar av stödet ska betalas tillbaka. En organisation rekvirerade aldrig några medel och en organisation betalade tillbaka rekvirerade medel i sin helhet. Några av de organisationer som bedriver relevant verksamhet har, efter påpekande, förbundit sig att arbeta mer aktivt för att inkludera fler personer med funktionsnedsättning i verksamheten.

5.2 Utvecklingsarbete

Under hösten 2020 initierade Arvsfundsdelegationen ett utökat arbete med att studera organisationernas demokratiska strukturer, dels eftersom 2017 års arvsfondsutredning (S 2017:06) och Demokrativillkorsutredningen (Ku 2018:01) lyfter dessa aspekter, dels eftersom frågan aktualiserats i medierna och vid handläggning. Arvsfundsdelegationen anser att det är av stor vikt att de projekt som får bidrag lever upp till de demokratikrav som finns i dag, men delegationen ser också att det finns ytterligare krav att förhålla sig till utifrån de offentliga utredningarna ovan och praxis från främst Myndigheten för ungdom- och civilsamhällsfrågor. Initiativ har tagits för att öka samverkan med andra statliga bidragsgivande aktörer för att på sikt skapa en likformig praxis där det är möjligt.

Under 2020 påbörjades tillämpningen av nya utbetalningsrutiner i syfte att förenkla och effektivisera utbetalningsprocesserna. Arvsfundsdelegationens verksamhet har i och med förändringen blivit mindre sårbart för personalförändringar, vilket minskar risken för störningar i utbetalningen av beviljade medel.

Under året genomfördes även en översyn av kontrollsystemet avseende pågående projekt där både kontrollbesöken och användandet av revisorer analyserades för få en så bra kontroll som möjligt. Resultatet av översynen kommer att införas under 2021.

Vidare har flera arbeten med utveckling av interna rutiner och praxis skett under året, dels för att stärka kontrollen, dels för att förenkla för de organisationer som söker medel eller har pågående projekt. Ett sådant utvecklingsarbete var utvecklingen av rutinerna kring omdisponering av budget som både förenklar för pågående projekt, stärker kontrollen och underlättar den interna uppföljningen.

6 Kommunikation, uppföljning och utvärdering

6.1 Kommunikation

Viktiga aktiviteter under 2020 var utvecklingen och lanseringen av den nya webbplatsen arvsfonden.se och kommunikationssatsningar för att öka antalet ansökningar på områdena psykisk hälsa bland barn och unga, Agenda 2030 samt äldre med funktionsnedsättning.

6.1.1 Allmänna arvsfondens webbplats

Arbetet med den nya webbplatsen arvsfonden.se, som lanserades i juni 2020, har tagit tid och resurser i anspråk under året. Syftet med den nya webbplatsen är att öka stödet till kunder och intressenter där prioriterade användargrupper är ansökaren, projektledare för arvfondsprojekt samt medier, allmänhet och andra intressenter som vill veta mer om hur Allmänna arvsfonden fungerar och vilka resultat den bidrar till i samhället.

Målet är att den nya webbplatsen ska hålla en hög grad av tillgänglighet för att underlätta för de besökare som har behov av hjälpmedel som läsverktyg och liknande. Utöver att webbplatsen ska möta tillgänglighetskraven enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 (tillgänglighetsdirektivet) nivå AA i WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1, har arbete genomförts för att göra webbplatsen mer tillgänglig för personer med olika former av kognitiva funktionsnedsättningar. En oberoende tillgänglighetsgranskning genomfördes efter lanseringen som visade att webbplatsen levde upp till de krav som ställts. De mindre brister som rapporterades åtgärdades under hösten.

Efter lanseringen har även arbetet med e-tjänster startats upp i syfte att ytterligare underlätta för användarna. Inledningsvis fokuserar arbetet på lokalstöd och arbetet fortsätter under 2021.

6.1.2 Allmänna arvsfonden i sociala medier

Allmänna arvsfondens närvaro på sociala medier minskade något under 2020, med 1,5 inlägg per dag i genomsnitt. Minskningen förklaras av att arbetet med den nya webbplatsen prioriterades under det första halvåret.

Trots det ökade antalet följare. Även engagemangsgraden (antalet personer som väljer att interagera med inläggen) ökade och steg med 16 respektive 91 procent på Instagram och Facebook. Antalet följare utvecklades enligt följande under 2020:

- Allmänna arvsfondens Facebook-sida ökade till 7 594 följare, en ökning med 6 procent jämfört med 2019.
- Arvsfondens Twitter ökade till 1 619 följare, en ökning med 1 procent jämfört med 2019.
- Arvsfondens Instagram ökade till 2 154 följare, en ökning med 25 procent jämfört med 2019.

6.1.3 Allmänna arvsfondens nyhetsbrev

Syftet med Arvsfondens nyhetsbrev är att öka kännedomen om och förtroendet för samt fördjupa kunskapen om Allmänna arvsfonden och hur fondens medel används. Under 2020 skickades åtta nummer av Arvsfondens nyhetsbrev ut, en minskning med två nummer jämfört med föregående år. Även denna minskning förklaras av att resurserna fokuserats på arbetet med den nya webbplatsen.

Under 2020 minskade antalet prenumeranter på nyhetsbrevet från 6 005 till 5 944. Målet är att 25 procent ska öppna nyhetsbrevet, vilket uppnåddes med resultatet 29 procent.

6.1.4 Allmänna arvsfonden i medierna

För femte året i rad publicerade Allmänna arvsfonden sin projektbarometer. Syftet med projektbarometern är att visa hur fördelningen av projektstöd ser ut länsvis för att öka kännedomen om fonden och möjligheten att söka medel. Projektbarometern för utdelade medel 2020 resulterade i 98 publiceringar med ett beräknat annonsvärde av drygt 1 285 800 kronor. Det är en ökning med 17 publiceringar och knappt 167 000 kronor jämfört med 2019.

Som framgår av tabell 6.1 var Allmänna arvsfondens exponering och genomslag i redaktionella medier fortsatt hög under 2020. Lokala medier är de redaktioner där Allmänna arvsfonden väcker störst intresse. (Retriever, Statistisk årsrapport 2020). Över 97 procent av publiceringarna bedöms som neutrala alternativt positiva (Pressklipp Retriever).

Tabell 6.1 Exponering och genomslag i redaktionella medier

	2020	2019	2018
Antal artiklar	2 422	2 741	2 400
Delningar Facebook	95 569	109 027	79 369
Delningar Twitter	3 704	1 578	4 971

Källa: Statistisk årsrapport 2020 framtagen av Retriever.

6.1.5 Sverigeresan och informationsträffar

Syftet med den så kallade Sverigeresan är att organisationer ska få en ökad kännedom om de möjligheter Allmänna arvsfonden kan ge. Ambitionen är att besöka alla Sveriges län under en fyraårsperiod. Under besöken bjuds föreningslivet och föreningslivsansvariga kommunala tjänstemän från länens alla kommuner in. Målet är att öka antalet projekt i de län som besöks.

Under 2020 påverkades Sverigeresan av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19. I stället för ett besök på plats arrangerades ett webinarium för föreningsliv och tjänstemän i Norrbotten. Cirka 140 personer anmälde sig och fick ta del av en inspelning. År 2020 innebar en omställning till att hitta nya digitala vägar för att nå ut med Allmänna arvsfondens möjligheter.

I syfte att sprida information om Allmänna arvsfondens kriterier och få fler ansökningar besöker kanslifunktionen vanligtvis mässor, konferenser och träffar som arrangeras av andra aktörer, till exempel studieförbund och länsstyrelser. Under 2020 blev det annorlunda med anledning av pandemin. Det enda arrangemang som besöktes under 2020 var Folk och Kultur i Eskilstuna. I stället har kansliet informerat vid digitala webinarier för personer som arbetar med eller engagerar sig för fondens målgrupper i Västra Götalandsregionen och Örebro.

6.1.6 Allmänna arvsfonden och Agenda 2030

Under 2020 uppmärksammades Förenta nationernas (FN) Agenda 2030 genom att projekt som finansieras av Allmänna arvsfonden och har kopplingar till de globala målen i Agenda 2030 lyftes varje månad. Sammanlagt har tolv mål och 23 projekt lyfts fram i de sociala kanalerna. Syftet har varit att öka andelen ansökningar på området och att uppmärksamma arvsfondsprojektens roll i samhället kopplat till Agenda 2030.

6.2 Uppföljning och utvärdering

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierat utförs av forskare inom det aktuella området. Utvärderingarna visar att de erfarenheter och kunskaper som det civila samhällets organisationer genererar i stor utsträckning tas tillvara både i organisationer, offentlig sektor och akademien. Det civila samhällets organisationer utvecklar sitt organisationskapital, gör nya upptäckter inom sitt område, utökar sina målgrupper och skaffar nya samtalspartner. Och framför allt – projekten utvecklar metoder och verksamheter som kommer Allmänna arvsfondens tre målgrupper till godo.

Projektet leder exempelvis till att nya arbetsmetoder och verksamheter, nya hjälpmedel och förbättrade former för delaktighet sprids vidare och till betydande del blir reguljär verksamhet finansierad av offentliga eller andra medel. På det sättet blir projekten investeringar i samhället, som kommer Allmänna arvsfondens målgrupper till del även långt efter det att finansieringen ur fonden upphört.

Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering är att följa pengarnas väg från inkommen ansökan fram till avslutat och redovisat projekt. Syftet är att ta tillvara kunskaper och erfarenheter från inkomna ansökningar och beviljade projekt. Strategin genomförs i tre steg: uppföljning, utvärdering och erfarenhetspridning. Strategin utgår från följande övergripande frågeställningar.

- Vilka spår lämnar Allmänna arvsfondens pengar?
- Under vilka betingelser lämnar pengarna spår?
- Vilka framkomliga vägar och vilka hinder stöter projekten på?
- Hur upplever målgrupperna insatserna?
- Vilka roller har målgruppen i projekten och hur får de en röst?
- Hur många har deltagit i den aktuella verksamheten?

Organisationer och föreningar som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden ska efter varje avslutat projektår lämna in en redovisning av projektet. De avslutade projektens slutredovisningar granskas särskilt och grupperas sedan i fyra olika kategorier utifrån vilka spår projekten lämnar (se nedan). Kategoriseringen görs dels utifrån slutredovisningen, dels utifrån kompletterande diskussioner med de avslutade projekten. Den slutliga kategoriseringen görs minst fyra månader efter det att stödet ur Allmänna arvsfonden upphört. Syftet med granskningen av slutredovisningarna är att kontrollera att medlen används för avsett ändamål, att följa upp i vilken omfattning projekten lever vidare samt ge kunskap om under vilka betingelser Allmänna arvsfondens pengar lämnar spår.

Under 2020 slutredovisades totalt 107 projektstöd som kategoriserades enligt nedan. Lokalstödsprojekten ingår inte i kategoriseringen. I *bilaga 3* görs också en kort beskrivning av respektive projekts överlevnad i kategori 3 och 4 efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

Kategori 1 – Projekt som inte lämnar några spår

I kategori 1 ingår de projekt som inte lyckades genomföra den verksamhet som de hade beviljats medel för. En vanligt förekommande anledning till att projekten inte lyckades är att de inte var tillräckligt förankrade i de planerade samarbetsorganisationerna. Uppföljningar av denna kategori projekt visar dock att de erfarenheter som gjordes inom projekten i vissa fall ligger till grund för föreningens fortsatta utvecklingsarbete. Under de år som kategoriseringen genomförts har endast ett fåtal projekt hamnat i denna kategori. En förklaring till detta är sannolikt att projekten delredovisar efter varje år och att arvsfondens handläggare coachar projekten under projektets gång.

Av de projekt som granskats under 2020 identifierades ett projekt som inte lämnat några spår. En orsak till att projektet inte genomfördes som planerat var att projektledaren blev sjuk. Att detta leder till att projektet inte genomförs kan tyda på bristande förankring i den egna organisationen och på att projekt kan vara personberoende i en alltför stor utsträckning.

Kategori 2 – Projekt som genomfört den verksamhet som planerats

I kategori 2 finns de projekt som har gjort det som stod i deras projektplan, men som inte på ett tydligt sätt lever vidare efter projektets slut. Under 2020 slutredovisades 53 projekt som tillhör denna kategori. Majoriteten av dessa projekt handlar om att utifrån erfarenheter från målgruppen ta fram metoder, handledningar och kunskap. Ämnena kan variera och omfatta exempelvis stöd till ensamkommande barn och unga, lek, och arbete mot våldsbejakande extremism.

Projekten i denna kategori har genomförts enligt plan men har vid redovisningstillfället inte lämnat några synliga spår i det fortsatta arbetet. Enligt projekten krävs det mycket tid för att sälja in och marknadsföra tjänster och material, tid som inte längre finns när projektet är avslutat. Även om de aktiviteter som genomförts inom projektet inte längre finns kvar kan de verksamheter som bedrivits under projektets gång ha varit av stor betydelse för dem som varit delaktiga, exempelvis de unga ensam-

Skr. 2020/21:211 kommande barn och unga som fått råd och stöd via Skånes Stadsmissions projekt Ensamma barn på flykt. Ett annat exempel är personer med funktionsnedsättning som kunnat delta i bilsportsaktiviteter på samma villkor som andra i projektet Nya vägar – trafikkunskap för alla.

Kategori 3 – Erfarenheterna från projekten lever vidare

I kategori 3 finns projekt som har tagit fram en metod eller ett nytt arbets sätt som sedan används i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. 15 av de slutredovisade projekten har av Arvsfondsdelegationen kategoriserats inom denna kategori.

Erfarenheterna från projekten tas tillvara på ett tydligt sätt, men det kan vara svårt att få en uppfattning om i vilken utsträckning det sker. Erfarenheterna används, efter projektets slut, ofta i olika former av utbildningar i studiecirklar och mentorskapsprogram.

Ett exempel på detta är Real Fighter Sällskaps projekt Mulier Fortis. Projektets syfte var att stärka unga kvinnor som befinner sig i ett utanförskap som kan vara ett resultat av att de lever i en snäv social miljö och att de aldrig lärt sig att ta plats. Detta skulle uppnås genom att projektdeltagarna lär sig att interagera med unga kvinnor från andra sociala grupper, får ta initiativ till att planera och genomföra aktiviteter och efter hand ha mod att engagera sig i aktiviteter utanför gruppen exempelvis på skolor, fritidsgårdar eller i föreningslivet. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med ideella krafter.

Ett annat exempel är Dyslexiförbundet Med Läs- och Skrivsvårigheters (FMLS) projekt Begriplig text och information för alla, som syftade till att förbättra tillgången till begriplig och tillgänglig litteratur, nyheter och samhällsinformation. Projektet har genomförts tillsammans med tre andra funktionshindersföreningar och målgruppen är personer med olika kognitiva svårigheter, såsom utvecklingsstörning, afasi, språkstörning, dyslexi och autismsliknande tillstånd. Målsättningen var att förändra synsättet på hur man förmedlar information på ett begripligt sätt. Föreningen säljer efter projektet workshopsutbildningar digitalt i samarbete med föreningen Begripsam.

Kategori 4 – Verksamheten lever vidare

I kategori 4 finns projekt där verksamheter lever vidare helt eller delvis och finansieras av organisationen själv eller av kommun eller region, via avgifter eller statliga medel. Under 2020 slutredovisades 38 projekt som tillhör denna kategori. Majoriteten av dessa projekt har någon form av finansiering av offentlig sektor som använder metoden, köper in tjänsten eller ger ekonomiskt bidrag. Gemensamt för flera av projekten var att de samverkade redan på ett tidigt stadium med offentlig sektor.

Ett exempel är föreningen Vorta Droms projekt Bättre hälsa för unga romer – samverkan mot övervikt. Syftet med projektet var att förbättra romska barns förutsättningar, både vad gäller psykisk och fysisk hälsa, så att de får ett hälsosammare liv och en bättre skolsituation. Detta skulle ske genom dels fysiska aktiviteter, gemensamma matlagningsträffar och motivationsträffar, dels genom etableringen av en eftermiddagsskola som drivs av äldre ungdomar de dagar man inte har fysisk aktivitet. Verksam-

heten fortsätter i föreningens regi med stöd från Helsingborgs stad. Andra kommuner har också varit intresserade och man har spridit information till andra romska organisationer som nu också startat eftermiddagsskolor. För att nå barnen har man också arbetat med föräldrarna, vilket lett till att föreningen, i samarbete med Arbetsförmedlingen, ingått ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) för att ge stöd till föräldrar att komma ut i arbete.

Ett annat projekt där verksamheten lever vidare är Föreningen Urkrafts projekt Växthuset, som tillsammans med kyrkan skulle bygga ett växthus och anställa personer som på grund av psykisk ohälsa står långt ifrån arbetsmarknaden. Målet var att etablera ett växthus som erbjuder 30–40 personer anställning, minst 10 platser för arbetsträning, samt att ta fram en handbok som beskriver processen att starta en verksamhet som kombinerar grön rehabilitering och anställningar. Nu finns ett socialt företag som säljer plantor och urnor till Skellefteå pastorat och platser för arbetsträning till kommun och Arbetsförmedlingen. På grund av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 finns för tillfället bara personer som arbetstränar på kyrkogårdar. Bygglov finns för växthuset, men det har ännu inte kommit på plats.

Det är inte helt enkelt att säkerställa hur projekten finansieras då det ofta handlar om fler olika typer av finansiering samtidigt. Förutom av medlemsavgifter finansieras verksamheterna av bland annat offentlig sektor som både köper tjänster, ger bidrag av olika slag och ger personer med olika typer av försörjningsstöd möjlighet att medverka i projekten.

6.2.2 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad

Projektens överlevnad 2020

I tabell 6.2 redovisas de 107 inkomna slutredovisningarna 2020 fördelat på de fyra överlevnadskategorierna. Arvsfondsdelegationens uppföljning av slutredovisade projekt visar att hälften (53 projekt i kategorierna 3 och 4) av projektens verksamhet lever vidare i någon form efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

Tabell 6.2 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad

Slutredovisningar granskade 2020

Överlevnadskategori	Antal	Andel (%)
Kategori 1	1	1
Kategori 2	53	50
Kategori 3	15	14
Kategori 4	38	35
Totalt antal granskade slutredovisningar	107	100

I huvudsak framträder tre bidragande faktorer till i vilken mån en organisation lyckas genomföra sitt projekt så att erfarenheter och kunskaper tas tillvara:

- **Projektförankring**, både inom den egna organisationen och externt. Förankring är viktig både på lednings- och verksamhetsnivå såväl i den egna organisationen som hos aktörer man ska samarbeta med eller som kan vara tänkbara finansiärer i framtiden. Inte minst viktigt är att den tänkta målgruppen för projektet är med och påverkar utformningen av verksamheten.
- **Dokumentation**. Att dokumentera och sätta ord på sitt arbete är värdefullt både för att utveckla den egna verksamheten och för att sprida erfarenheterna vidare.
- **Tiden**. Att engagera och förankra en projekttid för att så småningom genomföra den tar tid.

Projektens överlevnad 2007–2020

Under den senaste 14-årsperioden har 1 880 avslutade projekt kategoriserats utifrån vad som händer med projekten efter det att Allmänna arvsfondens finansiering upphört. Av tabell 6.3 framgår att 51 procent (960 projekt i kategori 3 och 4) av projekten lever vidare vid tidpunkten för kanslifunktionens granskning.

Tabell 6.3 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad

Slutredovisningar granskade 2007–2020

Överlevnadskategorier	Antal	Andel (%)
Kategori 1	49	3
Kategori 2	871	46
Kategori 3	388	21
Kategori 4	572	30
Totalt antal granskade slutredovisningar	1 880	100

6.2.3 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

En viktig del i de utvärderingar som forskare genomför på uppdrag av Arvsfondsdelegationen är att kategorisera överlevnaden i de projekt som utvärderas. Forskarna kategoriserar avslutade projekt på samma sätt som Arvsfondsdelegationen. Utvärderarna har använt sig av projektens dokumentation, enkäter och/eller telefonintervjuer, projektbesök samt intervjuer.

I tabell 6.4 redovisas den kategorisering av projektens överlevnad som gjorts av forskarna i en utvärdering av projekt på landsbygden som slutfördes under 2020 (se avsnitt 6.2.8). Totalt omfattar forskarnas kategorisering 13 projekt, varav 12 projekt (92 procent) kategoriserades som 3 eller 4. Lokalstödsprojekt och pågående projekt har inte kategoriserats.

Enligt forskarna är överlevnadsgraden för de granskade projekten beroende av goda relationer och samarbeten med befintliga och relevanta privata, kommunala och statliga organisationer. Genom att göra aktörer som representerar den offentliga sektorn till aktiva parter skapar projekten incitament som kan säkerställa ett långsiktigt stöd. En annan slutsats är att målgruppens delaktighet är en framgångsfaktor för projektens genomförande och överlevnad.

Tabell 6.4 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

Utvärderingar avslutade 2020

Överlevnadskategorier	Antal	Andel (%)
Kategori 1	0	0
Kategori 2	1	8
Kategori 3	3	23
Kategori 4	9	69
Totalt antal granskade slutredovisningar	13	100
Ej kategoriserade projekt	3	-

Under 14 år har 1 246 projekt kategoriserats av forskarna utifrån projektens grad av överlevnad (se tabell 6.5). De projekt som utvärderats av forskarna fick stöd ur Allmänna arvsfonden under perioden 1994–2020. Enligt forskarnas bedömning lever hälften (617 projekt i kategori 3 och 4) vidare i någon form efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden har upphört. Forskarna har således funnit en överlevnadsgrad som i stort sett överensstämmer med den uppföljning som kanslifunktionen genomfört, trots att ett antal av de projekt som forskarna följt upp avslutades för en längre tid sedan.

Tabell 6.5 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

Utvärderingar avslutade 2007–2020

Överlevnadskategorier	Antal	Andel (%)
Kategori 1	75	6
Kategori 2	554	45
Kategori 3	313	25
Kategori 4	304	24
Totalt antal granskade slutredovisningar	1 246	100

6.2.4 Pandemin och projektens överlevnad

Organisationernas möjligheter att fortsätta sina verksamheter efter projekt-tidens slut har påverkats av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 och det har krävts stor flexibilitet. Men många lyckas ändå fortsätta sina verksamheter genom att exempelvis skala ner till mindre grupper eller att förlägga aktiviteter utomhus. Många har lagt om sina verksamheter och håller möten, utbildningar och stödinsatser digitalt. Aktiviteter som zumba, yoga och meditation ges digitalt och simträning

har ersatts med digitala caféer. Det finns också organisationer som fått ekonomiskt stöd från länsstyrelsernas TIA-medel (Tidiga insatser för asylsökande) och genom de medel som regeringen beslutat under pandemin för att hålla verksamheter igång. Den stora utmaningen är att hålla intresset för verksamheten levande bland målgruppen och bland volontärerna. Samtidigt har projekten varit en fast punkt och en trygghet när så mycket annat har stängt ner och förändrats.

6.2.5 Arvsfondsdelegationens projekt ur ett jämställdhetsperspektiv

En viktig del i Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering är genusperspektivet. Arbetet med frågor om jämställdhet avser att synliggöra om och på vilket sätt projekten utmanar den rådande maktstrukturen i ett intersektionellt perspektiv. Genusperspektivet uppmärksammas i såväl handläggning av ärenden som i de utvärderingar som initieras.

För att synliggöra könsmaktordningen i de projekt som beviljas medel görs en uppföljning av mäns och kvinnors olika roller i projekten. Arvsfondsdelegationen följer också upp de projekt som riktar sig enbart till män respektive kvinnor för att få kunskap om vilka frågeställningar som det civila samhällets organisationer uppmärksammar alternativt inte uppmärksammar ur ett genusperspektiv.

I de projekt som slutredovisades under 2020 har 58 procent av projektledarna varit kvinnor, vilket är en lägre andel än föregående år då andelen var 65 procent. I fyra av projekten hade man delat ledarskap, en man och en kvinna. När det gäller lokalstödsprojekten gäller det omvända, där majoriteten av projektledarna är män.

Att leda projekt, starta upp och genomföra verksamheter med syfte att pröva nya metoder, möta och ge stöd åt människor som lever i utsatta situationer, leda volontärer och ansvara för en budget innebär sannolikt att personen i fråga både har stort ansvar och makt i situationen, men inte nödvändigtvis över sin situation i alla lägen.

Det finns ingen större skillnad när det gäller vilken typ av organisation och vilka typer av verksamheter som män och kvinnor är projektledare för. Här skiljer sig arvsfondsprojekten från studier som visar att kvinnor oftare än män är engagerade inom omsorg, solidaritet och kultur.

Projekt riktade enbart till män

Av de 416 projekt som Arvsfondsdelegationen beviljade stöd till under 2020 (mätt som ettåriga beslut) är sex projekt riktade enbart eller i första hand till män. Fyra av de projekt som vänder sig till män handlar om att förändra eller bli medvetna om ett negativt beteende såsom machokultur, attityder och maskulinitetsnormer.

Två projekt finns inom idrottsvärlden. Föreningen Locker Room har tagit fram en metod som syftar till att lyfta samtal kring jämställdhet i idrottsföreningars omklädningsrum, för pojkar i åldern 10 till 14 år. Det andra projektet, Ett steg framåt, genomförs av Svenska Fotbollförbundet. Projektet syftar till att påverka värderingar och beteenden som försvårar

för flickor med utländsk bakgrund att börja spela fotboll och gå med i en fotbollsförening. Skr. 2020/21:211

Ett annat exempel är projektet Äkta man? som genomförs av RFSU Stockholm som arbetar förebyggande och våldspreventivt mot övergrepp och sexuellt våld för en teckenspråkig målgrupp.

Män för jämställdhet driver projektet Killfrågor om porr och sexualitet som handlar om att tillsammans med unga män mellan 12 och 25 år utveckla en webbplats och ta fram en verktygslåda av metoder för att möta unga killars funderingar kring sex och intimitet.

Projektet Unga mot extremism handlar om att arbeta förebyggande mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Projektet syftar till att utveckla ungas inkludering i det förebyggande arbetet kring våldsbejakande extremism och genomförs av Flamman Socialt förebyggande centrum.

Det sjätte projektet, Pappor och deras barn i Biskopsgården, Angered och Tynnered, genomförs av Stiftelsen Göteborgs kyrkliga stadsmission. Projektet arbetar för att förbättra barns livsvillkor genom att stärka relationen mellan pappor och deras barn.

Projekt riktade enbart till kvinnor

Av de projekt som fick stöd ur Allmänna arvsfonden under 2020 riktar sig 17 enbart till kvinnor. Dessa projekt kan delas in i två kategorier. De projekt som vill ge plats för flickor och unga kvinnor i olika aktiviteter såsom kultur, samhällsfrågor och idrott, och de projekt som har som syfte att ge råd och stöd. Vissa av projekten vänder sig till mammor.

Ett exempel på projekt för att ge plats för kvinnor är Female Legends projekt Framtidens E-sport. Projektet verkar för en mer inkluderande e-sportscen för målgruppen tjejer, personer som identifierar sig som tjejer och icke-binära personer i åldern 13–25 år. Ett annat är projektet Tjejdriven – kulturfusion på tjejers villkor som genomförs av Internationella Kvinnoförbundet i Malmö. Projektet syftar till att på tjejers villkor öka förutsättningen för att unga kvinnor med utländsk bakgrund ska ta aktiv del i civilsamhälle och föreningsliv.

Fyra av projekten vars syfte är att ge stöd till kvinnor vänder sig till mammor. Exempel på detta är föreningen KFUM Linköping som i projektet Bollihop – inkluderande idrott för tjejer och deras mammor, vänder sig till tjejer och mammor som inte tidigare varit aktiva inom idrotten. Andra exempel är Förlossningsskadad kvinna som drivs av Mag- och tarmförbundet och vänder sig till kvinnor som lever med funktionsnedsättning orsakad av allvarliga förlossningsskador samt Minna Göteborg som i projektet Minna-systrar stöder nyförlösta eller sjuka mammor som lever ensamma i hemmet.

Föreningen Qruts projekt Qrut umgängesprogram vänder sig till kvinnor med erfarenhet av aktivt missbruk och deras barn som blivit omhändertagna och placerade. Projektet syftar till att öka förutsättningarna för ett kvalitativt och stabiliserat umgänge mellan mammorna och barnen.

Två projekt syftar till att stödja kvinnor som utnyttjats i prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Organisationen Talita arbetar i projektet Talita metodutveckling med att stödja unga kvinnor som hamnat i pornografen. Real Stars Ideell förening Sverige vänder sig i projektet

Skr. 2020/21:211 Växtkraft Thai till unga kvinnor med thailändskt eller asiatiskt ursprung som arbetar på thaimassagesalonger i Sverige och riskerar att hamna i prostitution eller människohandel.

Lokalstödsprojekt

I detta avsnitt redovisas statistik för att ur ett jämställdhetsperspektiv kunna se i vilken utsträckning lokalstödsprojekten kommer personer som identifierar sig som man, kvinna respektive person av annat kön till godo. Uppgifterna grundar sig på de enkätsvar som ingick i de långtidsuppföljningar som Arvsfondsdelegationen genomförde 2017–2020 fyra respektive tio år efter att de berörda föreningarna fått lokalstöd ur Allmänna arvsfonden. Föreningarna ombads uppskatta hur många barn i åldern 0–11 år, ungdomar i åldern 12–25 år respektive vuxna över 25 med eller utan funktionsnedsättning som använder lokalen per vecka och hur könsfördelningen ser ut i verksamheten.

Vid en genomgång av enkätsvaren framkommer att föreningarnas möjligheter att lämna statistiskt säkerställda data för både antalet deltagare per vecka och könsfördelningen är varierande. Utomhusanläggningar som saknar bemanning, som bedriver säsongsbetonad verksamhet eller som även är öppna för allmänheten, kunde endast lämna grova uppskattningar. Respondenterna har i vissa fall uppgett årsstatistik, i andra fall utgått från utfallet under en given vecka. Några av föreningarna har i stället för konkreta siffror angett ett spann.

På delfrågorna avseende antalet personer med funktionsnedsättning inom respektive åldersgrupp samt andelen personer med annat kön blev många av svaren vet ej. I några fall är det svårt att utläsa om uppgiftslämnarna redovisat antal besök eller antal unika besökare i veckan. En del respondenter har påpekat att uppgifterna endast avser föreningens egna medlemmar eller lokalstödsprojektets särskilda målgrupp, samtidigt som det framgår av kommentarerna att anläggningen också har en publik verksamhet med långt fler deltagare än vad som redovisas specifikt i enkäten.

Svårtolkade enkätsvar i 2020 års enkät kunde justeras efter särskild kontakt med uppgiftslämnarna. I de enkätsvar där det förekom ett spann på antalet deltagare har ett genomsnittligt värde valts. Vad gäller beskrivning av de aktiviteter som bedrivs i respektive förenings lokaler har utgångspunkten varit de projektbeskrivningar som utgjorde grunden för det beviljade lokalstödet.

Tabell 6.6 visar det totala antalet deltagare som uppskattningsvis varje vecka besöker de anläggningar som finansieras med medel ur Allmänna arvsfonden fördelat på pojkar eller män, flickor eller kvinnor respektive personer av annat kön. Av tabellen framgår att fördelningen mellan pojkar eller män och flickor eller kvinnor var relativt jämn bland deltagarna i de projekt som fick lokalstöd under 2007–2016, 52 procent pojkar eller män och 48 procent flickor eller kvinnor i genomsnitt. Fördelningen skiljer sig dock mellan åren med en övervikt för pojkar eller män under flertalet år. Andelen personer av annat kön är genomgående mycket låg eller obefintlig. Som framgår ovan har många organisationer dock inte kunnat uppge hur många personer som var av annat kön.

Tabell 6.6 Antal deltagare i lokalstödsprojekt per vecka fördelat på kön

Skr. 2020/21:211

År projektet fick stöd	Antal deltagare	andel (%) pojkar/män	andel (%) flickor/kvinnor	andel (%) annat kön
2007	3 137	56	44	0,0
2008	3 108	43	57	0,0
2009	5 773	39	61	0,1
2010	4 696	57	43	0,0
2011	12 555	56	44	0,0
2012	15 020	56	44	0,0
2013	12 388	61	39	0,0
2014	24 230	51	49	0,4
Totalt	80 907	52	48	0,1

Av Arvsfondsdelegationens redovisning framgår dock att könsfördelningen inom de enskilda verksamheterna är betydligt mer ojämn än genomsnittet.

Utbudet av aktiviteter där majoriteten av deltagarna är pojkar eller män är mer mångfasetterat än de som står flickor och kvinnor till buds. De tio föreningar som uppgett att pojkar eller män utgör 90 procent eller mer av deltagarna erbjuder, enligt projektbeskrivningarna, aktiviteter som till exempel bordtennis, cykel, folkrace, fotboll, gokart, golf, graffiti, handboll, inlines, innebandy, ishockey, skateboardåkning, tränar- och domarutbildningar, utbildningar i etik och moral samt utbildningar mot droger och alkohol. Dessutom är pojkar och män överrepresenterade på de anläggningar som ordnar alpin skidåkning, amerikansk fotboll, bangolf, baseboll och softboll, basket, brännboll, bågskytte, casting, curling, olika typer av extremsporter, fotbollsgolf, fäktning, handboll, kampsporter, klättring, lan och tv-spel, läsläsning, olika sorters motorsport, musik, parasport, scout, segling, skytte, spinning och aerobics, sportfiske, vattenskidor och wakeboard samt volleyboll.

Samtidigt redovisar de 34 föreningar som angett att flickor och kvinnor utgör minst 90 procent av deltagarna aktiviteter såsom fotboll (där föreningens profil är just damfotboll), frisbee, gym, löpning, orientering, ridning och socialt umgänge med lägerverksamhet och fika i sina lokaler. Av dessa 34 föreningar har 31 inriktning mot hästar. I övrigt är flickorna och kvinnorna i majoritet, dvs. minst 60 procent, i enskilda klubbar och anläggningar som fick lokalstöd för projekt inriktade mot bild och form, brottning, brukshundsaktiviteter, cheerleading, cirkus, dans, free- och slopestyleåkning, gymnastik, trampolin hopp, konståkning, längdåkning, skidskytte och utegym.

6.2.6 Uppföljning av målgruppens delaktighet i arvsfondsprojektet

Arvsfondsdelegationens uppföljnings- och utvärderingsverksamhet visar att fondens medel lämnar spår, men också att många utmaningar återstår för att säkerställa att fondens medel når ut till målgrupperna oavsett ålder, kön, etnicitet, sexualitet, socioekonomisk bakgrund, funktionsnedsättning

och plats. En annan utmaning är att fondens målgrupper får reella möjligheter att också ha inflytande över och i de verksamheter som bedrivs.

Syftet med uppföljningen av målgruppens delaktighet är att synliggöra målgruppens roller i projekten, hur de får en röst, hur man når målgruppen och vilka projekten når respektive inte når.

Ett av kriterierna för att beviljas medel ur Allmänna arvsfonden är målgruppens delaktighet. Handläggarna lägger stor vikt vid målgruppens delaktighet i beredningen av projektansökningar. Hur deltagandet ser ut i olika samhällsgrupper och möjligheten att påverka detta är svårare att få en bild av och att påverka då föreningar och organisationer har sina unika förutsättningar. Vissa lokala föreningar är en del av en riksorganisation med långa anor. Andra organisationer är nya och utvecklade ur specifika behov och idéer som kan kopplas till den lokala platsen. Många organisationer med regional eller nationell förankring har en central organisation och avser, utifrån ett uppdrag eller en övergripande ambition, att skapa bättre förutsättningar för andra än dem som är medlemmar i föreningen.

I det följande sammanfattas hur delaktigheten redovisats i de projekt som slutredovisats under 2020.

Problemformulering och initiativ

Initiativet till arvsfondsprojekten tas ofta i en intresseorganisation där organisationen representerar målgruppen. Ibland har ett behov eller en möjlighet uppmärksamats och efterfrågats av en enskild person ur målgruppen. I vissa fall kommer initiativet från en person utanför målgruppen. Vilken roll målgruppen har i planeringen av projektet framgår inte alltid i projektens redovisning. Vanligt förekommande är dock att målgruppen finns med i en referensgrupp och delar med sig av sina erfarenheter och förväntningar. När det handlar om små barn eller personer som har svårt att kommunicera kan även anhöriga och personal föra målgruppens talan.

Inflytande över och delaktighet i projekten

Enligt projektens slutredovisningar är det främst i planeringen och genomförandet av projektet som målgruppen får ett reellt inflytande och kan vara delaktig. Därmed är det inte sagt att de alltid även får inflytande i övriga delar av organisationens verksamhet. Projekten skapar arenor och mötesplatser där människor med liknande erfarenheter, idéer och drömmar möts. Att dela gemensamma erfarenheter med andra ger en positiv identitetsutveckling som kan bilda motvikt mot den negativa identitet som marginaliserade grupper tilldelats av majoritetssamhället. I projekten får målgruppen redskap att sätta ord på sina erfarenheter, bryta med ett destruktivt liv och redskap att gå vidare exempelvis till arbete och studier. Redskapen kan vara film eller teater, framtagande av ny teknik eller ett nytt arbetssätt. Genom medverkan i projekten och föreningslivet blir människor delaktiga i ett sammanhang och i samhället.

Vilka nås av projekten och hur? Vilka når man inte?

Civilsamhället framställs ofta som en plats där marginaliserade grupper kan göra sina röster hörda genom att organisera sig, och engagemang i

civilsamhället förknippas ofta med ökat inflytande och resurser. Det gör det extra viktigt att ställa frågor om vilka röster som får inflytande i civilsamhället och vilka som utestängs.

Vilka projekten når och inte når är svårt att få en uppfattning om då det sällan framgår av projektens redovisning. Ofta redovisas antal män och antal kvinnor som deltagit i projekten, men andra maktordningar som klass, sexualitet, etnicitet och funktionsförmåga saknas, om det inte är det som utmärker den specifika målgruppen.

I första hand når projekten sina egna medlemmar. Men den offentliga sektorn är ofta samarbetspartner och utgör en arena för utförande och en ingång för att få kontakt med målgruppen. Skolan, både förskola, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, är de vanligaste arenorna för projekt. Därav kan man dra slutsatsen att många projekt når ut till ett brett spektrum av barn och unga. Detta säger dock inget om inflytande och valfrihet att delta, men å andra sidan når projekten sannolikt unga som annars aldrig skulle komma i kontakt med föreningslivet och specifika verksamheter. Detta är ett dilemma som Allmänna arvsfonden försöker hålla levande i sin handläggning.

Vilken roll har målgruppen efter projektidens slut?

I bedömningen av målgruppernas delaktighet i projekten ingår även vilken roll den aktuella målgruppen har efter projektets slut. Den uppföljning som görs av avslutade projekt visar att målgruppen i många av projekten fortsätter att ha en hög delaktighet i verksamheten även efter det att projekten avslutats. Det är också vanligt att målgruppen ses som en resurs för den fortsatta verksamheten på ett annat sätt än innan projektet startade. I vissa projekt går målgruppen från att ha varit deltagare till att bli mentorer, ambassadörer, funktionärer eller ta plats i organisationens styrelse eller få något annat förtroendefullt uppdrag. I andra fall bildas en målgruppsstyrd egen förening eller en ny sektion inom organisationen. Slutligen finns exempel på verksamheter som efter projektets avslutning fortsätter att använda målgruppen som en viktig resurs i referens- och styrgrupper.

Ett exempel är personer med intellektuella funktionsnedsättningar i Kulturcentrum Väst som i projektet NO-Drama håller i pedagogiska pass och en interaktiv föreställning för skolelever i syfte att väcka intresse för naturvetenskap, teknik och matematik. Ett annat exempel är projektet Handboll, hjärta och gemenskap som drivs av Örebro Sportklubb Handboll Herr. Projektets syfte är att genom idrotten öka den sociala gemenskapen i ett antal stadsdelar där unga utbildas till ledare och håller i de aktiviteter som ordnas. Ett tredje exempel är unga som är aktiva som ledare och domare i Konyaspor IF:s projekt Tillsammans blir vi ett. Projektet syftar till att genom idrotten inkludera nyanlända ungdomar i samhället i samarbete med kommunen och näringslivet.

Lokalstöd och delaktighet

Lokalstöden används till många olika slags byggnationer, från anläggning av utegym, nybyggnation av aktivitetshallar, större tillgänglighetsanpass-

Skr. 2020/21:211 ningar av lokaler och anläggningar till anläggning av en promenadslina med samtida konstutställningar.

Även när det gäller lokalstöden är det oftast via föreningen eller någon annan intresseorganisation som målgruppen får en röst. Det kan vara svårt för målgruppen att ha inflytande över den faktiska byggnationen, men däremot är målgruppen alltid involverad när det gäller planeringen och genomförandet av den faktiska verksamheten.

Majoriteten av lokalstöden har någon form av samverkan med offentlig sektor, vanligtvis fritids, särskolan och skolan. Inte sällan innebär lokalstödsprojekten att organisationen når en ny målgrupp, inte minst personer med funktionsnedsättning. I dessa lokalstöd förekommer också samarbeten med funktionshindersorganisationer och i några fall också med boenden för personer med funktionsnedsättning.

6.2.7 Arvsfondsdelegationens utvärderingsverksamhet

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierar spänner över ett vitt fält och omfattar både pågående projekt och projekt som genomfördes flera år tillbaka i tiden. Utvärderingarna sker i tre steg:

- en genomgång av projektens dokumentation som består av ansökningar, redovisningar och slutrapporter,
- en enkätstudie, och
- ett antal fallstudier som inkluderar besök och intervjuer.

Utvärderingarna genomförs av forskare från en rad olika forskningsdiscipliner såsom pedagogik, etnologi, företagsekonomi och sociologi.

Sedan 2006 har Arvsfondsdelegationen finansierat 56 utvärderingar som redovisats. För närvarande ingår cirka 209 projekt i 8 pågående utvärderingar.

Fyra utvärderingar som Arvsfondsdelegationen har initierat har temat platsens betydelse. Tidigare har utvärderingar av lokalstöd, projekt i storstäder och sociala medier redovisats. Den fjärde och sista studien på temat handlar om projekt på landsbygden och har genomförts av forskare vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola.

6.2.8 En utvärdering av projekt på landsbygden – Det lokala civilsamhällets roll på landsbygden

Allmänna arvsfonden finansierar många projekt på landsbygden runt om i Sverige, från Haparanda i norr till Trelleborgs utkanter i söder. För att ta reda på vilka spår arvsfondens pengar lämnar och vilka utmaningar och möjligheter som projekt på landsbygden möter har Arvsfondsdelegationen uppdragit åt forskare vid Ersta Sköndal Bräcke Högskola att studera bland annat dessa frågor. Studien redovisas i rapporten Det lokala civilsamhällets roll på landsbygden som publicerades i mars 2020.

Urbaniseringen försvagar infrastrukturen på landsbygden och inte minst i glesbygdsområden kan det bli svårt för dem som bor kvar där att hantera vardagslivet. I lokalsamhällen med bristande infrastruktur tar civilsamhällets organisationer ibland ansvar för att ersätta service som har lagts

ned. Frågan är om de också kan bära och vårda visioner om landsbygdens roll och visa på goda exempel på vad landsbygdens lokalsamhällen förmår trots att man uppfattar sig alltmer perifera i det moderna Sverige.

En del av arvsfondsprojekten äger rum på landsbygden och en studie av sådana projekt ger möjlighet att studera interaktionen mellan ideella organisationer och lokalsamhället samt civilsamhällets roll och struktur på landsbygden. I rapporten utvärderas 16 arvsfondsfinansierade projekt på landsbygden som drivits av eller samarbetat med ideella organisationer på landsbygden, men studien är också en undersökning av civilsamhällets roll på landsbygden.

Syftet var att bidra med kunskap om det lokala civilsamhällets roll och struktur på landsbygden

Syftet med undersökningen var att bidra med kunskap om det lokala civilsamhällets roll och struktur på landsbygden. Studiens övergripande fråga var därför på vilka sätt ideella organisationer och lokalsamhällen på landsbygden interagerar med varandra. Denna fråga operationaliserades i följande undersökningsfrågor.

- Hur bidrar lokalsamhällen på landsbygden till civilsamhällets organisationer?
- Hur bidrar civilsamhällets organisationer till lokalsamhällen på landsbygden?
- Vilken struktur har civilsamhället i landsbygdens lokalsamhällen?

Utvärderingsfrågorna undersöker om och på vilka sätt projekten bidrar till de sammanhang där de har verkat och hur de organisationer som har drivit projekten har samverkat med lokalsamhället. Studien har använt tre typer av material: dokument, resultat av en enkätundersökning och transkriberade intervjuer. Tillsammans utgör dessa tre material den empiri som har analyserats och som ligger till grund för rapporten. För att studera hur ideella organisationer interagerar med sin kontext – här lokalsamhällen på landsbygden – och hur ideella organisationer formas av den plats de verkar i, behandlas ideella organisationer som öppna system.

Ett sådant relationellt perspektiv innebär att ideella organisationer, och i förlängningen civilsamhället, både påverkar och är beroende av sin kontext och att de därmed formar varandra. I ett relationellt perspektiv är det ömsesidiga utbytet av resurser mellan ideell organisation och lokalsamhälle ett uttryck för hur organisationer som öppna system påverkar och formar varandra. För att undersöka hur ideella organisationer och lokalsamhällen påverkar varandra används resursmobiliseringsteorin. Med detta teoretiska perspektiv studeras särskilt hur ideella organisationer interagerar med sin omgivning för att få nödvändiga resurser som t.ex. materiella tillgångar, information, kunskap, nätverk och legitimitet. Med detta perspektiv kommer maktrelationer och entreprenörer som lokala eldsjälar i förgrunden, eftersom kontroll över resurser och samarbetspartner är väsentlig för att kunna verka framgångsrikt.

Projektet skapar gemenskap, identitet och kunskap

Enligt enkätundersökningen var inte det lokala civilsamhället och den egna federativa strukturen viktigast som samarbetspartner och för att stödja med resurser till de ideella organisationer som bedrev projekten. Det var i stället kommuner, studieförbund och enskilda personer som de ideella organisationerna oftast samarbetade med för att driva projekten och det var främst de som bidrog med resurser.

Utgår man från att lokala civilsamhällen kan ersätta eller stärka en sviktande infrastruktur kunde man ha väntat sig att lokalsamhällena stärkte sitt politiska inflytande och att projekten skapade nya materiella resurser, till exempel arbetstillfällen i lokalsamhället. Men enligt enkätsvaren åstadkommer projekten främst sammanhållning, identitet, uppmärksamhet och kunskap. Det tycks alltså främst vara ideella organisationers förmåga att ge immateriella resurser som mening och socialt sammanhang som kännetecknar vad de kan bidra med till lokalsamhällena.

Intervjuerna visade att de som var inblandade i projekten i lokalsamhället menade att platsen, landsbygdssammanhanget, var viktigt för att förstå projekten och hur de ideella organisationerna hade interagerat med lokalsamhället. Det visar att sammanhanget spelar roll för civilsamhällets roll och struktur och att landsbygden utgör ett annat sammanhang än staden. En stor del av civilsamhällesforskningen tar utgångspunkt i urbana miljöer och begreppsliggörandet av civilsamhället har gjorts utan hänsyn till kontexten. I det avseendet är rapporten ett sätt att ta hänsyn till kontexten och på så sätt närma forskningen om civilsamhället till de studier av civilsamhället som gjorts inom landsbygdsvetenskap och kulturgeografi för att ge bättre kunskap om civilsamhällets roll på landsbygden.

Intervjupersonerna talade återkommande om enskilda personer och att de kontaktnät dessa utgör är helt avgörande för att förankra projekten i lokalsamhället. Vidare kopplade intervjupersonerna betydelsen av enskilda personer till landsbygdskontexten. Det tyder på att i ett sammanhang där det går att ha personliga relationer med många i lokalsamhället framträder människor i stället för organisationer. I en sådan miljö söker man sig inte till en organisation och möter anställda eller företrädare utan man söker personer man känner (till) och genom dem kan man använda organisationer.

Intervjupersonerna, liksom de som svarat på enkäten, betonar vikten av immateriella resurser som gemenskap, identitet och kunskap i stället för materiella resurser och politiskt inflytande. Det är alltså det lokala civilsamhällets möjlighet att bidra med mening, gemenskap och identitet som står i förgrunden när intervjupersonerna talar om vad projekten betyder för platsen. Att sociala och meningsgivande resurser så starkt betonas gör att det enligt rapportförfattarna finns goda skäl att inte bara diskutera ideella organisationer som tjänsteproducenter för att ersätta en otillräcklig välfärd eller som intresseorganisationer för att ge politisk röst. Även den sociala gemenskap som ideella organisationer kan innebära och de visioner om människan och samhället som de förvaltar förtjänar att uppmärksammas i civilsamhällesforskningen eftersom de ger mening och skapar sammanhang.

6.2.9 En uppföljning av satsningen Ålder är inget hinder

Skr. 2020/21:211

I detta avsnitt redovisas några iakttagelser som Arvsfondsdelegationens kanslifunktion gjort vid intervjuer med projektansvariga i de projekt som ingår i delegationens särskilda satsning kallad Ålder är inget hinder (se avsnitt 3.8.1).

De ansökningar som kommit in inom ramen för satsningen ger en bild av hur det är att vara gammal i Sverige i dag, både av att vara gammal, frisk och aktiv eller att vara sjuk och lida av ålderskrämpor. Projekten tar sig an problem som ensamhet, nedsatt hälsa och digitalt utanförskap. Ansökningarna ger också en bild av hur det är att vara anhörig till en äldre person i behov av hjälp och stöd eller hur det kan vara att möta de äldre som professionell i vård och omsorg.

En rad av vitt skilda organisationer såsom studieförbund, idrottsorganisationer, kulturföreningar och funktionshindersorganisationer har inkommit med ansökningar om att genomföra projekt om digitalisering, kulturaktiviteter, fysiska aktiviteter och stöd av olika slag. Syftet med projekten är att skapa meningsfulla aktiviteter där de äldre kan lära nytt, bryta ofrivillig ensamhet och få stöd. Organisationerna i satsningen samverkar med en rad andra organisationer och offentliga aktörer med verksamhet inom exempelvis särskilda boenden för äldre och dagverksamhet. Samarbetet kan handla om allt från att nå ut till målgruppen äldre, få kunskap om sjukdomar och funktionshinder, sprida information om verksamheten och dess resultat och att få tillgång till lokaler till att medverka i referensgrupper.

Flera projekt vänder sig till äldre som är sjuka eller sköra, vilket gör det svårt att nå de äldre. Det kan vara äldre som bor på särskilda boenden och är beroende av att få hjälp och stöd att ta sig till de verksamheter som projekten erbjuder. Äldre som har en demenssjukdom kan inte alltid välja själva om de vill delta, och för att testa nya aktiviteter krävs uppfinningsrikedom och lyhörighet från arrangörerna. I flera projekt är aktivitetsledarna själva äldre och behöver utbildning och stöd för att kunna leda aktiviteterna.

Projekten har kommit olika långt och fått göra en rad olika anpassningar på grund av pandemin, men verksamheterna fortsätter genom att man flyttar om planerade aktiviteter och genom att man använder sig av digitala kanaler i större utsträckning än planerat.

Framkomliga vägar och hinder

För att åstadkomma den verksamhet som projekten avser är den viktigaste faktorn att projektet är förankrat med tilltänkta samverkanspartner. Inte minst gäller detta när det handlar om att komma in i andra verksamheter som boenden och dagverksamhet. Personal i verksamheterna måste vara delaktiga i vad som ska ske och vad som förväntas av dem samt ha förutsättningar exempelvis i form av tid att ge den hjälp som behövs. Äldre kan behöva hjälp med belysning, hörselutrustning som ska fungera eller med att komma till och från lokalen, vilket tar tid från det ordinarie arbetet.

Flera av projekten handlar om att minnas och berätta, något som inte är helt oproblematiskt. Det gäller att vara varsam med de äldres berättelser

och livsöden och inte utnyttja dem. Att väcka minnen till liv och titta bakåt är inte alltid positivt. Det har hänt att anhöriga ställer sig undrande till vad deras närstående som lider av demens berättar.

Hur den offentliga verksamheten är organiserad kan ge upphov till stuprörstänkande som drabbar målgruppen äldre som lätt kan hamna mellan olika ansvarsområden, till exempel vård och omsorg kontra aktivitet och fritid. Även projektorganisationerna kan ha olika syn på målgruppen, vilka som tillhör och inte.

Ett av kriterierna för att få stöd ur Allmänna arvsfonden är målgruppens delaktighet. När det gäller delaktighet avseende syfte och mål med verksamheten har det inte alltid varit möjligt att säkerställa de äldres delaktighet, särskilt som projekten i första hand vänder sig till äldre som har någon form av funktionsnedsättning. Däremot visar intervjuerna att projekten på olika sätt försöker att få målgruppens delaktighet i utformandet av olika aktiviteter. Flera projekt grundas på tidigare erfarenheter och inleder sina verksamheter med referensgrupper och mindre grupper som testar och arbetar fram en metod eller ett arbetssätt. Detta har varit viktigt för att engagera de äldre och för att de ska vilja fortsätta delta. Kontinuiteten, att det är samma personer som kommer, och att lära känna varandra har varit viktigt liksom att ha tålamod och vänta in de äldre.

Några hinder som projekten har tagit upp i intervjuerna är bland annat att de projekt som drivs i studiecirkelform måste lösa studiecirkelformens krav på personnummer och att kraven utifrån GDPR-lagstiftningen ibland ställer till problem.

Flera projekt har äldre volontärer som träningsledare, högläsare eller cirkelledare. Volontärerna får utbildning om hur man exempelvis leder samtalsgrupper eller om demens. I flera projekt ges volontärerna också möjlighet att mötas och utbyta erfarenheter och tips.

Det finns också känsliga ämnen som är svåra att närma sig. Projekt som även vänder sig till anhöriga vittnar om hur det inledningsvis var svårt att nå anhöriga. Man ville inte lämna ut sina sjuka anhöriga men vågar berätta när andra anhöriga berättar om sina erfarenheter. Ett annat ämne som varit svårt att uppbåda intresse för är psykisk ohälsa hos äldre. Äldre i en samtalsgrupp föreslog: "Kan vi inte bara ta bort det här med psykisk ohälsa och prata om oro, ensamhet och depression?". Ett annat projekt fick lättare att nå ut när man döpte om projektet och kallade det för Samtalsgrupp för seniorer – för dig som behöver mer inspiration i vardagslivet i stället för Psykisk hälsa för seniorer.

Att synliggöra en ny målgrupp kan också innebära utmaningar. Riksförbundet Attentions projekt Åldras och må bra med ADHD, är ett exempel på detta. Projektet syftar till att öka medvetenheten och kunskapen kring hur äldre personer med ADHD och närliggande diagnoser riskerar att få ökade svårigheter vid övergången från yrkesverksam liv till pensionärliv. Åldrandet innebär särskilda utmaningar då man går från ett strukturerat liv genom arbete, familj och samhällsstöd, in i ett pensionärliv där mycket av detta saknas. En väg att nå ut till målgruppen var en enkät i sociala medier. Enkäten riktade sig till personer från 60 år, men det visade sig att majoriteten av dem som svarade var mellan 55 och 60 år. En anledning till detta är sannolikt att äldre är mindre digitaliserade och inte förekommer lika ofta i sociala medier. I projektet drog man slutsatsen att

om man skulle få kunskaper kring dessa diagnoser och åldrande måste man anlägga ett livsloppsperspektiv och inte bara fokusera på ålder. Enkät-svaren visade att de som svarat aldrig hade haft ett strukturerat liv och att deras problem blev större runt femtioårsåldern då exempelvis barnen flyttat hemifrån och man fick mer tid att tänka på sig själv eller när en närstående som gett hjälp och stöd gått bort. Projektet har också gjort ett femtiotal intervjuer där också personer i åldern 60 år och äldre har intervjuats. ADHD-relaterade diagnoser förknippas fortfarande med barn och unga och äldre i intervjuerna vittnar om både lättnad över att få en diagnos och en förklaring till varför deras liv blivit som det blivit. Vissa uttrycker en sorg över att inte tidigare fått en förklaring och möjlighet till hjälp och stöd. Intervjuerna visar också att det varit lätt att få en diagnos och att många mötts av oförståelse både från anhöriga och i mötet med vård och omsorg.

Majoriteten av dem som deltagit i projektet så här långt är kvinnor, männen har varit svårare att nå. Det har också varit svårt att nå personer med annan etnisk bakgrund än svensk.

De intervjuade projektansvariga berättar om sina ambitioner att nå ut till äldre med olika bakgrund och livssituationer. Förutom tidigare nämnda samarbetspartner har anhörigcenter, hemsjukvård, vårdcentraler, bibliotek och kyrkan varit viktiga aktörer för att nå ut exempelvis till äldre som inte tidigare varit föreningsaktiva och äldre med invandrarbakgrund. Samtliga intervjuade projekt har uppgett att de har haft svårt att nå äldre med invandrarbakgrund. Ett av projekten startade samtalsgrupper med äldre invandrare med samma etniska bakgrund. Projektet stötte på problem då de äldre bodde på samma lilla ort, vilket gjorde det svårare att öppna upp och tala om vissa svåra saker.

Vad betyder verksamheten för de äldre?

På grund av pandemin har inga intervjuer gjorts med äldre som deltar i projekten. Den bild som intervjuerna med projektansvariga ger visar att både de volontärer som är äldre och de äldre som deltar i verksamheterna berikas av dessa. Man lär sig nytt och är med i ett sammanhang där man får använda sina erfarenheter och sin kompetens och träffa nya människor. Andra projektdeltagare har uppskattat en stunds avkoppling med fångslande och berikande berättelser. I intervjuerna ges flera exempel på hur äldre, trots att minnet sviker, med inlevelse och glädje plötsligt börjar berätta om en plats, sina hundar eller ett visst klädesplagg som var på modet för länge sen.

Forskningen om äldre har ofta pekat på förekommande stereotyper när det gäller äldre och åldrande där äldre beskrivs som antingen aktiva och självständiga eller passiva och beroende. Intervjuerna med projekten visar att det inte alltid verkar finnas en tydlig gränslinje mellan att vara frisk eller sjuk, stark eller svag. Intervjuerna visar också att människor, om förutsättningar ges, trots hinder av olika slag som kommer med sjukdom i kombination med ålder kan leva ett rikt liv, vara handlingskraftiga och bidra till andras välbefinnande. De verksamheter som genomförs inom ramen för Allmänna arvsfondens äldresatsning är exempel på detta och att intresset för kunskap om hur och under vilka betingelser detta är möjligt är stort bland en rad olika aktörer i samhället.

6.2.10 Erfarenhetsspridning

Erfarenhetsspridning från enskilda arvsfondsprojekt

De organisationer som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden samarbetar och samverkar med en rad olika aktörer såväl offentliga, ideella som privata. Kunskaper, erfarenheter och metoder sprids på det sättet vidare, om än med anpassningar till rådande förutsättningar.

Billings fritidsområde ekonomisk förenings projekt, som skapat möjlighet för barn och unga med funktionsnedsättning att komma ut i naturen, har spridit sig och så kallade Skogsmulleriken har etablerats på andra platser runt om i landet. Detsamma gäller den tidigare nämnda föreningen Vorta Droms eftermiddagsskolor för romska barn (se avsnitt 6.2.1), som nu finns i andra kommuner och andra romska organisationer. Ett annat exempel på metoder och arbetssätt som sprids är föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer som utvecklat en metod för samverkan mellan idrottsanläggningar, kulturskolor och verksamhet för barn och unga med omfattande funktionsnedsättningar och som nu finns i andra regioner. Flamman Ungdomens Hus har genom projektet Safe Space byggt upp ett resurscenter för att förmedla kunskap och arbeta demokrati-stärkande, vilket är ett projekt som efterfrågats av andra kommuner och av aktörer i andra länder. Ytterligare ett exempel är Barnrättsbyråns projekt ”Varför finns inte ni överallt”, som i dag finansieras av bland annat Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten och sitter med i regeringens Barnrättsdelegation.

Projektet som nämns ovan exemplifierar den erfarenhetsspridning som sker i de pågående arvsfondsprojekten. I vissa projekt är erfarenhetsspridningen nationell och i andra regional eller lokal. Det sker även en betydande erfarenhetsspridning från enskilda projekt genom sociala medier, där majoriteten av projekten är aktiva. De pågående arvsfondsprojekten är vid varje given tidpunkt långt fler än 500 och finns över hela landet. Med tanke på att det inte är ovanligt att ett arvsfondsprojekt har 5–10 samarbetsorganisationer blir den totala erfarenhetsspridningen från samtliga projekt betydande.

Den ambitionshöjning av arbetet med erfarenhetsspridning som planerats kunde inte genomföras under 2020 till följd av pandemin.

Erfarenhetsspridning från utvärderingar

Målgruppen för utvärderingarna är främst myndigheter och organisationer som är verksamma inom det aktuella området. Vid lanseringen av varje utvärdering har information skickats ut till cirka 1 500 personer. Samtliga utvärderingar finns nedladdningsbara på webbplatsen arvsfonden.se och resultaten av utvärderingarna sprids genom elektroniska nyhetsbrev samt på Twitter och Facebook. Därutöver har forskarna själva använt och spridit resultaten inom sina verksamhetsområden. På grund av pandemin hölls inga seminarier under 2020.

Via de nätverk som Arvsfondsdelegationen ingår i har även andra myndigheter tagit del av erfarenheterna från arvsfondsprojekt och utvärderingar. Exempel på sådana nätverk är Myndighetsnätverket för bidragsgivning, i vilket ett trettiotal myndigheter ingår, och Myndigheten för ungdom- och civilsamhällesfrågors myndighetsnätverk för det civila

7 Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling

Regeringens bedömning: Arvsfondsdelegationen har sammantaget fördelat medel på ett väl genomfört sätt och i enlighet med Allmänna arvsfondens ändamål och de prioriterade områdena. Verksamheten har kunnat genomföras på ett betryggande sätt under pandemin och projekten har till stora delar lyckats ställa om till de nya förutsättningarna. Det är viktigt att åtgärder för att bibehålla kvaliteten i handläggningen och för att effektivisera verksamheten fortsätter. Det arbete som genomförs för att säkerställa att arvsfondens medel används på rätt sätt är tillfredsställande och det omfattande arbete som Kammarkollegiet har genomfört för att säkerställa att gällande redovisningsregelverk följs är mycket positivt.

Den samlade bedömningen är att Arvsfondsdelegationen i allt väsentligt fullgör sitt uppdrag, och har kunnat göra det även under pandemin. Det är positivt att arbetet för en ökad kännedom och kunskap om arvsfonden och förtroende för dess verksamhet fortlöper och utvecklas. Det finns dock fortsatt behov av att öka antalet kvalitativa ansökningar i hela landet och att de positiva resultat som projekten genererar sprids nationellt för att därmed öka kunskapen i hela landet. Det gäller inte minst när ändamålet för fonden nu har breddats till att även omfatta att främja verksamhet till förmån för äldre personer.

Skälen för regeringens bedömning

Förvaltning och administration

Regeringen anser att det är angeläget att den administrativa verksamheten är kostnadseffektiv, att kostnaderna är välmotiverade och hålls på en rimlig nivå.

Kammarkollegiet är Arvsfondsdelegationens värdmyndighet och de stödjande resurserna är samlade under en arvsfondsavdelning. För att volymen beviljade projektmedel ska motsvara inflödet av medel till Allmänna arvsfonden har resurser över tid tillförts den handläggande och administrativa verksamheten vid Kammarkollegiet. Trots att driftskostnaderna för kanslistöd för Arvsfondsdelegationen ökat sett över en femårsperiod har driftskostnaderna i förhållande till beslutade projektmedel minskat under de senaste tre åren. Det förklaras av att volymen beslutade projektmedel har ökat i en högre takt än de totala driftskostnaderna. Driftskostnaderna per beslut om projektansökning ökade däremot, från 28 400 kronor 2019 till 30 800 kronor 2020.

Flera åtgärder vidtogs under 2020 för att effektivisera verksamheten, och pandemin av sjukdomen covid-19 som bröt ut under våren 2020 har påskyndat digitaliseringen av verksamheten. Det är viktigt att åtgärder för att bibehålla kvaliteten i handläggningen och för att effektivisera verksamheten fortsätter.

Fördelning av medel

Arvsfondsdelegationen fördelade 799 miljoner kronor till projekt under 2020, mätt som ettåriga beslut. Det är det högsta årsbeloppet i arvsfondens historia och en ökning med 50 miljoner kronor från föregående år. Stödet fördelade sig på 459 bifallsbeslut och 416 projekt, vilket är marginellt färre än 2019.

Antalet inkomna ansökningar om stöd uppgick till 963, vilket är något färre än under 2019. Av dessa var 719 ansökningar om nya projekt och 244 så kallade fortsättningsansökningar för redan pågående projekt. Antalet nya ansökningar om lokalstöd ökade, medan antalet nya ansökningar om projektstöd minskade. Bifallsfrekvensen för ansökningar om nya projekt uppgick till 30 procent i genomsnitt. Det är en något högre andel än under de senaste tre åren. Bifallsfrekvensen för lokalstöd, det vill säga stöd för ny-, om- och tillbyggnad av lokaler och anläggningar, var 51 procent. Det är den högsta andelen någonsin, vilket tyder på att lokalstödsansökningarna håller en högre kvalitet än tidigare. Bifallsfrekvensen för projektstöd var 24 procent, vilket är samma andel som föregående år.

Regeringen anser att det är väsentligt att medel kommer alla målgrupper till del. Jämfört med 2019 ökade volymen beslutade projektmedel för fondens samtliga tre målgrupper. För målgruppen personer med funktionsnedsättning ökade även antalet projekt, medan antalet projekt var något lägre för målgrupperna barn och ungdomar. I de sistnämnda målgrupperna inkluderas även barn respektive ungdomar med funktionsnedsättning.

Det startade nya projekt i samtliga län under 2020. Idrottsföreningar är likt föregående år den kategori organisationer som har flest beviljade projekt. En stor andel av de projekt som bedrivs av idrottsföreningar är lokalstöd. Funktionshindervisorganisationer är den kategori av organisationer som har näst flest projekt finansierade av Allmänna arvsfonden och den tredje största kategorin är kulturföreningar. Liksom de senaste åren har majoriteten av de organisationer som blev beviljade stöd inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare. Åren 2016–2020 var andelen mellan 63 och 65 procent.

Av de medel som Arvsfondsdelegationen beslutade om under 2020 gick samtliga medel till projekt inom de av regeringen prioriterade områdena. Motsvarande andel under 2017 var 97 procent. Att främja psykisk och fysisk hälsa var liksom tidigare det område som beviljades flest projekt. Antalet projekt inom området att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning var det högsta sedan området infördes 2008.

Antalet projekt som fokuserar på ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning ökade också under året. Det är ett resultat av den särskilda satsningen Ålder är inget hinder som Arvsfondsdelegationen bedriver under 2018–2021. Satsningen vänder sig till äldre med funktionsnedsättning och deras anhöriga. Under 2020 beviljades 30 nya projekt inom ramen för satsningen, jämfört med 22

projekt året innan. Regeringens förhoppning är att den särskilda satsningen på målgruppen äldre personer med funktionsnedsättning ska ge effekt framöver och därmed skapa samverkan mellan aktörer inom civilsamhället som ökar delaktigheten och tillgängligheten i samhället för målgruppen.

Psykibryt är en satsning som pågår under 2020–2022 och syftar till att bevilja fler projekt med fokus på psykisk hälsa hos barn och unga. Satsningen ska sprida kunskap om metoder, modeller och lärdomar från tidigare och pågående arvsfondsprojekt. Under 2020 låg fokus på att informera om möjligheten att ansöka om stöd.

Regeringen anser, liksom tidigare år, att medlen sammantaget har fördelats på ett väl genomfört sätt i enlighet med fondens ändamål och inom ramen för de av regeringen prioriterade områdena.

Pandemins påverkan på genomförandet av projekten

Projekten påverkas på olika sätt av pandemin. En tydlig konsekvens är att projekten förlängs inom befintlig budget, bland annat på grund av att omställningen till digitala alternativ tar tid. Delaktigheten av fondens målgrupper har förändrats och i vissa fall når projekten ut till fler med digitala möten, men i många fall blir delaktigheten något lägre, exempelvis när det gäller äldre och barn.

Regeringen bedömer att verksamheten har kunnat genomföras på ett betryggande sätt under pandemin och att projekten till stora delar har lyckats ställa om till de nya förutsättningarna. Många föreningar som fått lokalstöd har dock drabbats negativt av pandemin. Föreningar följer allmänna råd och rekommendationer som bland annat inneburit restriktioner både för verksamhet (gruppaktiviteter) och anläggningar. De föreningar som klarat pandemin bäst är av naturliga skäl de som bedriver aktiviteter på anläggningar utomhus.

Kontroll av fondmedlens användning

Att fondmedlen används till det avsedda ändamålet är enligt regeringen centralt för att bibehålla och stärka legitimiteten med fonden.

Kontroller görs av den organisation som söker finansiering och det projekt som ska genomföras både inför och efter beslut om stöd. Arbetet genomförs av såväl handläggare vid Arvsfondsdelegationens kanslifunktion och controllers som godkända och auktoriserade revisorer. Utöver att kontrollera hur medlen används utgör controllerfunktionen ett stöd till organisationer som fått medel ur fonden och till kanslifunktionens handläggare i frågor som rör projektens ekonomiska budgetering och redovisning.

Controllerfunktionen utförde 43 kontroller under 2020, vilket motsvarar 10 procent av fattade bifallsbeslut 2019. Av dessa var 7 kontrollbesök på plats, 26 skrivbordskontroller och 10 digitala kontroller. Därutöver besökte handläggarna vid kanslifunktionen 96 projekt (28 på plats och 68 digitalt) runt om i landet, vilket är mer än vart tredje pågående projekt. Besöken gjordes till viss del i kontrollsyrte. Proaktiva och stödjande insatser görs vid i stort sett samtliga kontroller. Utöver kontrollerna ska samtliga projekt årligen rapportera hur projektmedlen använts och hur projekten utvecklats.

Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska Arvsfondsdelegationen överlämna ärenden till Kammarkollegiet om det finns skäl att överväga ett åläggande för mottagaren att betala tillbaka stödet ur fonden. Under 2020 gjordes ett sådant överlämnande till Kammarkollegiet, som beslutade att en del av projektmedlen ska återbetalas.

Under 2020 genomfördes flera utvecklingsinsatser för att stärka kontrollen, men även för att förenkla för de organisationer som ansöker om stöd ur fonden eller har pågående projekt. Regeringen bedömer att det arbete som genomförs för att säkerställa att arvsfondens medel används på rätt sätt är tillfredsställande. Det är angeläget att arbetet med att säkerställa att arvsfondsmedlen används på rätt sätt upprätthålls.

Riksrevisionens granskning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden

Regeringen anser att det är viktigt att förvaltningen av Allmänna arvsfondens egendom är transparent och att det finns en väl fungerande kvalitetssäkring för hur förvaltade medel redovisas. Det är därför av stor vikt att redovisningen sker på ett transparent och rättssäkert sätt.

Allmänna arvsfondens egendom förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska Kammarkollegiet varje år till regeringen lämna en redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden som avser det senast avslutade räkenskapsåret (se *bilaga 1* för resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys). Riksrevisionen ska därefter granska redovisningen.

Riksrevisionen har lämnat en så kallad ren revisionsberättelse för Kammarkollegiets redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden 2020. Kammarkollegiet har bedrivit omfattande arbete för att möta den kritik som Riksrevisionen lämnade avseende redovisningen för förvaltningen av Allmänna arvsfonden för 2018 och 2019. Kritiken har sin bakgrund i att Allmänna arvsfonden sedan den 1 mars 2018 ska betraktas som en avkastningsstiftelse och därmed vid upprättandet av balansräkning, resultaträkning och noter ska tillämpa Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Under 2020 ändrade Kammarkollegiet redovisningsprincip för Allmänna arvsfondens intäktsredovisning. Tidigare år har intäkter från arv redovisats till det verkliga värdet av det som betalats in till fonden. Från och med 2020 intäktsredovisas även den samlade behållningen (tillgångar och skulder) vid bokslutstillfället i de ärenden där bouppteckning ägt rum men där medlen ännu inte betalats in till fonden. Den ändrade redovisningsprincipen innebär att kraven i det så kallade K3-regelverket nu är uppfyllda.

Regeringen ser mycket positivt på det omfattande arbete som Kammarkollegiet har genomfört för att säkerställa att gällande redovisningsregelverk följs.

Kommunikationsinsatser

De primära målen för kommunikationen enligt kommunikationsstrategin för Allmänna arvsfonden är att öka inflödet av ansökningar med potential att få stöd, skapa förtroende genom att visa på resultat och samhällsnytta samt erfarenhetsspridning.

Viktiga aktiviteter under 2020 var utvecklingen och lanseringen av den nya webbplatsen arvsfonden.se och kommunikationssatsningar för att öka antalet ansökningar på områdena psykisk hälsa bland barn och unga, Agenda 2030 samt äldre med funktionsnedsättning.

Arvsfondens närvaro på sociala medier och antalet prenumeranter på arvsfondens nyhetsbrev minskade under 2020, vilket beror på att arbetet med den nya webbplatsen prioriterades under det första halvåret. Antalet följare i sociala medier ökade trots detta jämfört med föregående år, medan antalet prenumeranter på nyhetsbrevet minskade. Genomslaget i redaktionella medier är fortsatt högt, med tonvikt på lokala medier.

Besöken runt om i landet, den så kallade Sverigeresan, för att öka kännedomen om Allmänna arvsfonden påverkades av pandemin under 2020. I stället för besök på plats arrangerades ett webinarium för föreningsliv och tjänstemän i Norrbotten för att informera om de möjligheter Allmänna arvsfonden kan ge. Även deltagande på konferenser med mera som arrangeras av andra aktörer fick ske digitalt under året.

Regeringen ser positivt på att arbetet för en ökad kännedom och kunskap om arvsfonden och förtroende för dess verksamhet fortlöper och utvecklas, trots pandemin. Regeringen anser dock att det finns fortsatt behov av att öka antalet kvalitativa ansökningar i hela landet och att de positiva resultat som projekten genererar sprids nationellt för att därmed öka kunskapen i hela landet. Det gäller inte minst när ändamålet för fonden nu har breddats till att även omfatta att främja verksamhet till förmån för äldre personer. De kommunikativa insatserna är en viktig faktor för att öka antalet kvalitativa och relevanta projektansökningar. Det arbete som genomförs för att öka kännedomen och kunskapen om Allmänna arvsfonden och förtroendet för dess verksamhet är centralt för arvsfondens legitimitet.

Uppföljning och utvärdering

Regeringen anser att det är av stor vikt att följa upp och utvärdera projekt som har beviljats medel för att säkerställa att syftet med fonden uppnås. Enligt den hittillsvarande lagen om Allmänna arvsfonden ska Arvsfondsdelegationen ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd. I det nya regelverket för Allmänna arvsfonden finns bestämmelsen i förordningen (2021:403) om Allmänna arvsfonden. Den strategi som Arvsfondsdelegationen antog 2019 genomförs i tre steg – uppföljning, utvärdering och erfarenhetspridning – och syftar till att ta tillvara kunskaper och erfarenheter från inkomna ansökningar och beviljade projekt.

Såväl Arvsfondsdelegationens egna uppföljningar som uppföljningar genomförda av externa forskare visar att ungefär hälften av projekten lever kvar i någon form efter att finansieringen från Allmänna arvsfonden har upphört. Det innebär att nya metoder, verksamheter med mera sprids vidare och finansieras av offentliga eller andra medel.

Allmänna arvsfonden finansierar varje år utvärderingar som forskare genomför. Sedan 2006 har 56 utvärderingar redovisats. Under 2020 redovisades en utvärdering av 16 arvsfondsprojekt i glesbygd. Utvärderingen visade att 12 av de 13 slutredovisade projekten som kategoriserats levde vidare efter det att stöd ur Allmänna arvsfonden hade upphört. Det motsvarar en överlevnadsgrad på 92 procent, vilket är en betydligt högre

andel än genomsnittet för samtliga projekt. Av utvärderingen framgår att projekten på landsbygden främst leder till ökad sammanhållning, förstärkt identitet, ökad mening och socialt sammanhang, snarare än arbetstillfällen eller andra materiella resurser.

Arvsfondsdelegationens kanslifunktion har under året genomfört en uppföljning av de projekt som fokuserar på äldre personer med funktionsnedsättning och som ingår i den särskilda satsningen Ålder är inget hinder. Projekten tar sig an problem som ensamhet, nedsatt hälsa och digitalt utanförskap. Intervjuer med projektansvariga i projekten visar att det inte alltid verkar finnas en tydlig gränslinje mellan att vara frisk eller sjuk, stark eller svag. Intervjuerna visar också att människor, om förutsättningar ges, trots hinder av olika slag som kommer med sjukdom i kombination med ålder, kan leva ett rikt liv, vara handlingskraftiga och bidra till andras välbefinnande.

Information om pågående utvärderingar och forskarnas utvärderingsrapporter finns tillgängliga på arvsfondens webbplats. På grund av pandemin genomfördes inga utvärderingsseminarier under 2020. Erfarenhetsspridning sker även genom de pågående arvsfondsprojekten både nationellt, regionalt och lokalt. Den ambitionshöjning av arbetet med erfarenhetsspridning som planerats kunde dock inte genomföras.

Projekt ur ett jämställdhetsperspektiv

Det är viktigt att synliggöra Allmänna arvsfondens verksamhet och dess projekt ur ett jämställdhetsperspektiv, inte minst mot bakgrund av de jämställdhetspolitiska målen. Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Genusperspektivet är en viktig del i Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering. Av de 416 projekt som beviljades stöd ur fonden under 2020 riktades 16 projekt till enbart kvinnor och 6 projekt till män eller i första hand till män.

Arvsfondsdelegationen följer upp hur stor andel av projektledarna som är kvinnor respektive män. I de projekt som slutredovisades under 2020 var 58 procent av projektledarna kvinnor. I fyra av projekten var ledarskapet delat, en man och en kvinna. När det gäller lokalstödsprojekten gäller det omvända där majoriteten av projektledarna var män.

Arvsfondsdelegationen har i år redovisat deltagare i lokalstödsprojekt fördelat på pojkar eller män, flickor eller kvinnor och person av annat kön. Uppgifterna när det gäller person av annat kön saknas dock i många fall. Enkätsvaren visar att fördelningen mellan flickor eller kvinnor och pojkar eller män är relativt jämn i genomsnitt under den studerade perioden, men skiljer sig åt mellan åren med en övervikt för pojkar eller män under flertalet år. Uppgifterna bör dock tolkas med försiktighet, eftersom föreningarnas möjligheter att lämna kvalitetssäkrade uppgifter har varierat. Av redovisningen framgår att de aktiviteter som erbjuds pojkar och män är mer mångfasetterade än de som erbjuds flickor och kvinnor.

Av Allmänna arvsfondens webbplats framgår att en utvärdering av arvsfondsprojekt med fokus på jämställdhet pågår och kommer att redovisas under 2022.

Regeringen beslutade den 18 mars 2021 om propositionen Ett modernt regelverk för Allmänna arvsfonden (prop. 2020/21:139). I propositionen föreslås att regelverket för Allmänna arvsfonden moderniseras i syfte att fonden även fortsättningsvis ska vara ett relevant och rättssäkert sätt att förvalta arv efter personer som saknar arvsberättigade släktingar.

I propositionen behandlas förslagen i betänkandet från 2017 års arvsfundsutredning, En arvsfond i takt med tiden – En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70), dock med undantag av det demokrativillkor som utredningen föreslår. Vid prövning av demokrativillkor i ärenden om stöd till det civila samhället, bland annat stöd ur Allmänna arvsfonden, kan känsliga personuppgifter behöva behandlas. En särskild utredare har därför fått i uppdrag att bland annat analysera frågor om personuppgiftsbehandling och sekretess i ärenden om stöd till det civila samhället, inklusive trossamfunden och stöd ur Allmänna arvsfonden (dir. 2020:113). Uppdraget ska redovisas senast den 1 augusti 2021. Förslaget om ett demokrativillkor för stöd ur Allmänna arvsfonden bereds därför fortsatt. I propositionen behandlas även förslagen i promemorian Utökad målgrupp för Allmänna arvsfonden (Ds 2020:9).

Riksdagen antog den 26 maj 2021 regeringens förslag till ny lag om Allmänna arvsfonden (prop. 2020/21:139, bet. 2020/21:SoU29, rskr. 2020/21:307). Den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2021. Regeringen har även beslutat om en ny förordning som träder i kraft samtidigt. För Arvsfondsdelegationen och Kammarkollegiet innebär det ett omfattande arbete att tillämpa det nya regelverket. Det gäller inte minst införandet av den nya målgruppen äldre personer.

De utdelningsbara medlen uppgick den 31 december 2020 till 1 775 miljoner kronor. Enligt den nya lagen om Allmänna arvsfonden ska en tiondel av de influtna medlen inte längre läggas till fonden vid årets slut. Av lagen framgår vidare att regeringen ska besluta om hur stor del av fondens samlade tillgångar som ska göras tillgängliga för utdelning nästkommande år och ange beräknad nivå för de två kommande åren. Eftersom det nya regelverket träder i kraft den 1 juli 2021 ska regeringen enligt punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den nya lagen fatta beslut om hur stort belopp som ska vara utdelningsbart under andra halvåret 2021. Skälet för ändringen när det gäller att en tiondel av de influtna medlen inte längre ska läggas till fonden vid årets slut är att det i förlängningen blir svårt att upprätthålla legitimiteten för Allmänna arvsfonden om fonden fortsätter att växa utan att det avspeglas i de medel som lämnas för utdelning (prop. 2020/21:139 s. 32). Regeringens beslut om hur stor del av fondens samlade tillgångar som ska vara tillgängliga för utdelning får dock inte medföra att fondens långsiktiga förvaltning och fortlevnad äventyras.

8 Inriktning och prioriterade områden 2021

Regeringen ska enligt såväl den hittillsvarande som den nya lagen om Allmänna arvsfonden ange den kommande inriktningen av fondens stöd. Det gör regeringen genom att i sin årliga skrivelse till riksdagen ange inriktningen för barnrättspolitik, ungdomspolitik och funktionshinderspolitik. I och med att den nya lagen om Allmänna arvsfonden breddar ändamålet för fonden till att även omfatta att främja verksamhet till förmån för äldre personer anges även inriktningen för äldrepolitiken.

Regeringen anger även sådana områden som är angelägna att utveckla och som därför bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning.

8.1 Funktionshinderspolitik

Regeringens funktionshinderspolitik utgår från Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Funktionshinderspolitiken är en del i arbetet för ett mer jämlikt samhälle, där människors olika bakgrund eller förutsättningar inte ska avgöra möjligheten till delaktighet i samhället.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86). Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. För att nå målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot de fyra områdena: principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och att förebygga och motverka diskriminering.

8.2 Barnrättspolitik

Barnrättspolitik utgår från de mänskliga rättigheter som ska tillförsäkras barn enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och andra internationella överenskommelser. Målet för regeringens barnrättspolitik är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande, vilket har fastställts av riksdagen (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127). Målet grundar sig bland annat på de åtaganden som Sverige gjort genom att ratificera barnkonventionen och syftar till att främja och skydda barnets rättigheter och intressen i samhället. Målet innebär att alla barn, oavsett bland annat ålder, kön och funktionsnedsättning, ska få sina rättigheter tillgodosedda. Barnrättspolitik är sektorsövergripande vilket innebär att barnets rättigheter och intressen ska genomsyra all politik, liksom alla verksamheter som berör barn.

Riksdagen godkände i december 2010 en strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige i enlighet med regeringens förslag i propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232, bet.

2010/11:SoU3, rskr. 2010/11:35). Strategin utgår från de mänskliga rättigheter som varje barn ska tillförsäkras enligt internationella överenskommelser, särskilt de åtaganden som följer av barnkonventionen. Principerna i strategin uttrycker grundläggande förutsättningar och tillvägagångssätt för att stärka barnets rättigheter. Avsikten är att strategin ska vara en utgångspunkt och ledning för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå när dessa i sina verksamheter ska säkerställa de rättigheter barn har.

I juni 2018 fattade riksdagen beslut om att inkorporera barnkonventionen i svensk lag (prop. 2017/18:186, bet. 2017/18:SoU25, rskr. 2017/18:389). Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter trädde i kraft den 1 januari 2020. Genom inkorporeringen ges barnkonventionen ställning som svensk lag, vilket innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

8.3 Ungdomspolitik

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354). Arbetet inom ungdomspolitiken ska syfta till att offentlig verksamhet som rör unga har ett ungdomsperspektiv, bedrivs utifrån kunskap om ungas levnadsvillkor och samordnas mellan olika sektorer.

Såväl frågor om inflytande och meningsfull fritid som etablering i arbets- och samhällslivet spänner över flera politikområden. Ungdomspolitiken spelar därmed en särskild roll genom sin sektorsövergripande karaktär med utgångspunkt i ungdomars levnadsvillkor. Som del i regeringens arbete med unga som varken arbetar eller studerar har bland annat Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor i uppdrag att stödja aktörer, i första hand kommuner, som arbetar i verksamheter som bidrar till etableringen av unga som varken arbetar eller studerar.

8.4 Äldrepolitik

Riksdagen fastställde 1998 fyra nationella mål för äldrepolitiken (prop. 1997/98:113, bet. 1997/98:SoU24). Målen bekräftades av regeringen i skrivelsen Framtidens äldreomsorg – en nationell kvalitetsplan (skr. 2017/18:280) och kompletterades med ett femte mål år 2020 (prop. 2020/21:1, utg.omr. 9, bet. 2020/21:SoU1, rskr. 2020/21:156).

Målen anger att äldre ska:

- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- bemötas med respekt,
- ha tillgång till god vård och omsorg, och
- erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg.

Med att leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag avses bland annat att den enskilde ska ha inflytande i samhället som boende, patient, mottagare av hemtjänst eller i andra sammanhang. Med att kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende avses bland annat att den som så önskar ska kunna bo kvar i sin ursprungliga bostad och så långt möjligt få sina vårdbehov tillgodosedda i hemmet. Att äldre ska mötas med respekt innebär bland annat att äldre ska behandlas rättvist, jämlikt och med aktning oavsett ålder, kön, ekonomiska förutsättningar, ras eller etnisk bakgrund. Att ha tillgång till god vård och omsorg innebär att människovärde, individuella behov och önskemål, integritet, självbestämmande och värdighet respekteras. Att erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg innebär bland annat att känna sig trygg med att välfärden är till för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

8.5 Prioriterade områden

Regeringen har identifierat tolv områden som bör prioriteras vid Arvsfundsdelegationens medelsfördelning. De prioriterade områdena har många beröringspunkter och ett projekt kan innehålla delar som rör flera områden.

Samtliga prioriteringar gäller för fondens fyra målgrupper om inget annat anges eftersom målgrupperna har mycket gemensamt och eftersom ett projekt kan röra fler än en av målgrupperna.

Utöver nedan angivna områden bör medel liksom tidigare kunna ges till utvecklingsprojekt inom områden som i dag inte kan förutses. Det är angeläget att ge utrymme för organisationernas egna initiativ till utvecklingsprojekt inom helt nya områden.

Världens stater har genom FN:s Agenda 2030 enats om 17 globala mål för hållbar utveckling. Inom ramen för regeringens arbete med Agenda 2030 har två av de prioriterade områdena särskilt uppmärksammats, nämligen att stärka barnets rättigheter och ökad jämställdhet och jämlik-

het. Såväl barn, ungdomar och äldre som personer med funktionsnedsättning berörs av de flesta av målen. I det svenska genomförandet betonas nära samverkan mellan främst kommuner, myndigheter, näringsliv, civilsamhälle och forskarvärlden. Mål 17 om att bygga partnerskap är agendans genomförandemål och syftar till att bygga nya och utveckla befintliga samarbeten för att uppnå målen.

Hållbar utveckling syftar på en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Mot den bakgrunden är det naturligt att unga ofta går i spetsen för hållbar utveckling.

Det är viktigt att barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning uppmuntras och ges möjlighet att bidra till hållbar utveckling. Projekt som genom nya och utvecklade former bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 för barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning bör stödjas. Projekt som bland annat syftar till att uppfylla agendans mål 5 om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt samt mål 16.2 om att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn, ska särskilt uppmuntras.

Med anledning av att den psykiska ohälsan ökar ser regeringen att projekt som bland annat syftar till att uppfylla agendans mål 3 om att säkerställa att alla människor kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar, samt mål 3.4 som bland annat handlar om att främja psykisk hälsa och välbefinnande, särskilt ska uppmuntras. Frågan om att bekämpa psykisk ohälsa lyfts även i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna.

De tolv prioriterade områden som regeringen har identifierat för Arvsfondsdelegationens medelsfördelning är följande.

8.5.1 Projekt som syftar till att stärka barnets rättigheter

För att främja och skydda barnets rättigheter och intressen är det angeläget med stöd till projekt som syftar till att barnkonventionen och dess intentioner blir kända och praktiskt tillämpade på alla nivåer i samhället, exempelvis i förskola och skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård, samhällsplanering, idrott, fritid, kulturliv och rättsväsende.

Det är särskilt angeläget att ge prioritet åt projekt som syftar till att stärka rättighetsperspektivet för barn i deras vardag, i verksamheter där barn befinner sig eller berörs.

8.5.2 Projekt som syftar till att öka delaktighet och stärka demokratin

Möjligheten till delaktighet i samhället och inflytande över den egna vardagen är central för fondens målgrupper. Projekt som syftar till att utveckla nya former för engagemang och att engagera personer som inte annars deltar i föreningslivet bör ges särskild prioritet. Även projekt som verkar

Skr. 2020/21:211 för att förebygga att ungdomar utvecklar ett antidemokratiskt beteende eller ansluter sig till antidemokratiska grupperingar bör uppmärksammas särskilt.

I takt med stigande ålder kan det uppstå hinder för äldre att delta i samhällslivet i samma utsträckning som tidigare, vilket kan leda till isolering eller utanförskap. Digitalisering och teknikutveckling sker snabbt och äldre personer som inte hinner med i utvecklingen riskerar att hamna utanför och se sin vardag försvåras. Projekt med innovativa lösningar för att äldre ska kunna behålla full delaktighet i samhället bör därför prioriteras särskilt.

Det är också angeläget att uppmärksamma projekt som syftar till att stärka målgruppernas representation i demokratiska beslutsprocesser och möjligheter att påverka förhållanden i såväl den personliga sfären som samhället i stort. Äldre bör till exempel finnas representerade bland förtroendevalda, och pensionärsorganisationernas möjlighet att medverka i processen inför beslut som rör äldres förhållanden i kommuner och regioner skall tas tillvara. Det är även viktigt att säkra ungdomars delaktighet i samhällets beslutsprocesser. Unga är samtidigt en heterogen grupp med olika förutsättningar för digital och fysisk delaktighet. Det är därför viktigt att säkra delaktigheten bland inte minst marginaliserade ungdomar och ungdomar med sämre förutsättningar för inflytande. Att utveckla, sprida och använda metoder att tillvarata de yngre barnens åsikter och de åsikter barn med funktionsnedsättning har är också särskilt viktigt.

8.5.3 Projekt som syftar till att förebygga våld, mobbning och trakasserier

Arbetet med att förebygga alla former av våld, mobbning, kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier bör prioriteras i Allmänna arvsfondens medelstilleddning, framför allt vad gäller projekt som syftar till att utveckla nya metoder på området. Här innefattas även stöd till brottsoffer inom fondens målgrupper. Projekt som syftar till att motverka rasism och liknande former av fientlighet och hatbrott, mäns våld mot flickor och unga kvinnor och mot flickor och kvinnor med funktionsnedsättning bör särskilt uppmärksammas. Det gäller även projekt som syftar till att motverka våld i samkönade relationer eller som vänder sig till barn som bevittnar våld i hemmet. I detta sammanhang bör särskilt agendans mål 16.2 beaktas. Målet omfattar att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn. Vidare bör projekt som motverkar våld mot äldre beaktas, eftersom ökad ålder innebär ökad risk att utsättas för våld (Blånader och silverhår – Utbildningsmaterial om våld mot äldre kvinnor, Socialstyrelsen 2013, s. 20–21).

8.5.4 Projekt som syftar till att främja ett stärkt föräldraskap

Skr. 2020/21:211

För att främja barns och ungas hälsa behöver nya metoder för föräldraskapsutbildning och föräldraskapsstöd utvecklas och prövas. Stöd och hjälp i föräldraskapet kan öka andelen barn som har goda relationer med föräldrarna och som därigenom har ökade möjligheter till god hälsa och ett gott liv.

Det är särskilt angeläget att uppmärksamma projekt som syftar till att utveckla former för ett universellt förebyggande föräldraskapsstöd, det vill säga att alla föräldrar erbjuds samma möjligheter till stöd och hjälp. Vidare är det angeläget att uppmärksamma att föräldrars behov av stöd kan skifta under olika perioder av barnets uppväxt. En särskilt utsatt grupp är föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Föräldrarna rapporterar genomgående sämre värden för livsvillkor, levnadsvanor och hälsa jämfört med föräldrar till barn som inte har en funktionsnedsättning. Unga föräldrar, föräldrar med utländsk bakgrund samt föräldrar med funktionsnedsättning kan också vara i behov av särskilt stöd. Det behövs därutöver ett fortsatt utvecklingsarbete för att stärka och stödja barn till föräldrar som har missbruksproblematik samt barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller som är allvarligt sjuka.

8.5.5 Projekt som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa

Projekt som främjar målgruppernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande bör ges fortsatt prioritet. Hälsofrämjande och förebyggande insatser har även upp i höga åldrar positiva effekter på hälsan och livskvaliteten. Det går inte att undvika det naturliga åldrandet, men det går att stärka det friska och skjuta upp funktionsnedsättningar.

Anhöriga står för en stor del av vården och omsorgen om äldre i Sverige. Omkring var femte svensk ger stöd eller omsorg till en närstående och en majoritet av dessa hjälper en äldre person. Många som ger stöd till äldre är partner eller make/maka som själva är äldre. Omsorgsgivandet upplevs ofta som positivt och meningsfullt men om anhörigas insatser blir för omfattande kan det dock påverka deras mående och livskvalitet negativt. Det är därför viktigt med en proaktiv och förebyggande ansats i arbetet med att uppmärksamma och ge stöd till äldre anhöriga.

Även om hälsan i huvudsak utvecklas positivt i Sverige finns problem, bland annat vad gäller psykisk ohälsa, övervikt och fetma samt alkoholkonsumtion.

Förekomsten av psykisk ohälsa, definierat som nedsatt psykiskt välbefinnande, har ökat bland ungdomar sedan början av 1990-talet. Det finns en tydlig tendens att ungdomar, i ökande utsträckning, är nedstämda, oroliga, har svårt att sova och har andra psykosomatiska besvär. Regelbunden fysisk aktivitet kan bidra till att motverka ohälsan. Flera studier har också pekat på att psykisk ohälsa i hög grad förekommer bland homo- och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner.

Ofrivillig ensamhet är kopplat till nedsatt psykiskt välbefinnande och ökad förekomst av andra besvär som ångslan, oro, ångest och sömnbesvär.

Skr. 2020/21:211 De rekommendationer om social distansering som getts till följd av utbrottet av covid-19 påverkar ytterligare möjligheten att bryta en ofrivillig ensamhet. Skyddsfaktorer för psykisk hälsa är att känna sig delaktig, ha ett socialt nätverk och få social stimulans.

Det är därför angeläget att pröva modeller där ideella organisationer, på egen hand eller tillsammans med offentliga samhällsorgan, kan utveckla verksamhet för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos fondens målgrupper. Levnadsvanor och mönster som grundläggs i tidig ålder följer ofta med och påverkar resten av livet, varför det är särskilt angeläget att främja goda levnadsvanor tidigt i livet.

8.5.6 Projekt som syftar till ökad delaktighet i kulturlivet

Att verka för ett brett och rikt kulturliv som är tillgängligt för alla människor samt att bevara och tillgängliggöra kulturarvet är viktiga uppgifter för hela samhället. Alla som bor i vårt land ska oberoende av ålder eller eventuell funktionsnedsättning ha möjlighet att delta i kulturlivet och till kulturupplevelser och uppleva en bredd av kulturella uttrycksformer liksom att få utveckla sin egen förmåga att uttrycka sig. Det är därför angeläget att stödja projekt som utvecklar barns, ungdomars och äldres möjlighet till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande oavsett bakgrund eller eventuell funktionsnedsättning. Även projekt som syftar till att utveckla långsiktig samverkan mellan kulturinstitutioner och ideellt föreningsliv bör uppmärksammas. Det är också angeläget med stöd till barns och ungas språkutveckling.

8.5.7 Projekt som syftar till att främja etableringen på arbetsmarknaden

Arbete ger egen försörjning och stärker oberoendet och självkänslan samtidigt som en hög sysselsättning utgör grunden för samhällets välfärd. Ungdomar och personer med funktionsnedsättning är grupper som generellt sett har en svag ställning på arbetsmarknaden och ofta drabbas först i en konjunkturedgång. Ungdomsarbetslösheten ligger på en fortsatt hög nivå på grund av covid-19-pandemin. Samtidigt återkommer många ungdomar till arbetsmarknaden snabbt när ekonomin vänder. Arvsfundsdelegationen bör prioritera projekt som syftar till att finna metoder för att öka tillträdet till arbetsmarknaden för ungdomar som löper särskilt hög risk för långtidsarbetslöshet och personer med funktionsnedsättning.

Det är också angeläget med stöd till satsningar för att tidigt ge barn och ungdomar, med eller utan funktionsnedsättning, kunskap om och erfarenhet av entreprenörskap och arbetslivet. Projekt som genomförs i samverkan med företaget och branscher bör därför uppmärksammas särskilt.

8.5.8 Projekt som syftar till att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Skr. 2020/21:211

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har till syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning och att säkerställa att personer med funktionsnedsättning på samma villkor som andra kan åtnjuta eller utöva alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderspolicen inriktas mot de fyra områdena: principen om universell utformning, åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och att förebygga och motverka diskriminering.

Medel från arvsfonden kan bidra till att det går att finna former och vidareutveckla metoder och arbetssätt som ger kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning möjlighet till självständighet, inflytande och delaktighet inklusive inom de egna intresseorganisationer-na samt i det lokala utvecklingsarbetet.

8.5.9 Projekt som syftar till ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar

Den positiva utvecklingen av att vi lever allt längre leder också till att fler personer lever med åldersrelaterade sjukdomar och funktionsnedsättningar. Oavsett människors funktionsförmåga och ålder bör hinder för deras delaktighet i samhället rivas. Projekt bör prioriteras som riktar sig till äldre personer med funktionsnedsättning och som utvecklar metoder för ökad delaktighet och tillgänglighet.

8.5.10 Projekt som syftar till att stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering

Det civila samhällets organisationer har en viktig roll för att bidra till samhällets mottagande av nyanlända barn, unga och äldre. Föreningslivet är en god integrationsarena och bygger på aktivt och frivilligt deltagande. Medel från arvsfonden kan bidra till att skapa bättre förutsättningar för nyanländas etablering och delaktighet i samhället, inte minst i och genom föreningslivet. Projekt som syftar till att stärka, stödja och öka förutsättningar för nyanlända barns, ungas och äldres etablering i samhället bör därför prioriteras. Det är samtidigt angeläget att stärka det sociala stöd som krävs för barns, ungas och äldres goda start i Sverige. Projekten kan exempelvis omfatta nätverksskapande eller språkinläring.

8.5.11 Projekt som syftar till ökad jämställdhet och jämlikhet

Principen om likabehandling ska vara vägledande vid fördelning av medel ur fonden och ingen åtskillnad ska göras utifrån kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan

Skr. 2020/21:211 trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder, bostadsort, utbildning och ekonomi.

Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Det ska finnas en jämn fördelning av makt och inflytande samt en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Ekonomisk jämställdhet ska råda och mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Det är därför angeläget att stödja projekt som ökar förutsättningarna för att alla oavsett kön ska kunna delta i samhället på samma villkor och utvecklas utan att hindras av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar. På så sätt kan samhället och den enskilda människan nå sin fulla potential. Medel från Allmänna arvsfonden kan bidra till att skapa arbets sätt och metoder för att öka jämlikheten och jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning. Inom detta område bör även mål 5 inom Agenda 2030, som handlar om att uppnå jämställdhet, och om alla kvinnors och flickors egenmakt, beaktas och tas tillvara i projekten.

8.5.12 Projekt som syftar till att stärka inflytandet för barn och ungdomar

Varje barn som är i stånd att bilda sina egna åsikter har enligt artikel 12 i barnkonventionen rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör honom eller henne, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Det är därför angeläget att prioritera projekt som stärker förutsättningarna för barns och ungdomars delaktighet och inflytande. Artikel 12 innebär alltså att även mycket små barn har rätt att uttrycka sina åsikter. Rättigheten innebär dock också att barnet inte ska tvingas framföra sin åsikt om han eller hon inte vill det. Enligt propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) ska barn ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter genom olika uttrycksmedel i frågor som rör dem. För att barnet eller den unge ska kunna vara delaktig krävs att han eller hon får information som är anpassad efter individens förutsättningar.

Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys

Skr. 2020/21:211
Bilaga 1

Resultaträkning

(tkr)	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Tillfallna arv m.m.	2	1 545 690	998 920
Aktieutdelningar	3	204 584	235 959
Övriga intäkter		19	0
Summa verksamhetens intäkter		1 750 293	1 234 879
Verksamhetens kostnader			
Övriga externa kostnader	4	-77 916	-74 379
Personalkostnader	5	-63	-65
Övriga verksamhetskostnader	6	-29 089	-28 360
Summa verksamhetens kostnader		-107 068	-102 804
Verksamhetsresultat		1 643 225	1 132 075
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	127 545	63 360
Summa finansiella intäkter		127 545	63 360
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	51 824	7 108
Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar		32 674	-2 730
Summa resultat från finansiella poster		212 043	67 738
Resultat efter finansiella poster		1 855 268	1 199 813
Årets resultat		1 855 268	1 199 813

Balansräkning

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	9, 10	7 474 973	7 021 955
Summa anläggningstillgångar		7 474 973	7 021 955
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Övriga fordringar		17	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	11	696 177	-
<u>Kassa och bank</u>			
Bank		284 055	189 945
Summa omsättningstillgångar		980 248	189 945
Summa tillgångar		8 455 221	7 211 900
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital	12	4 792 484	4 536 517
Fritt eget kapital		3 048 286	2 126 648
Summa eget kapital		7 840 770	6 663 165
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		17	86
Skuld avseende beslutande, ej utbetalda bidrag		600 067	537 541
Skatteskulder		6	29
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	14 360	11 079
Summa kortfristiga skulder		614 451	548 735
Summa eget kapital och skulder		8 455 221	7 211 900

Kassaflödesanalys

Skr. 2020/21:211

Bilaga 1

(tkr)	Not	2020	2019
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		1 855 268	1 199 813
<u>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</u>			
Återförda nedskrivningar/Nedskrivningar	9	-31 650	2 730
Kapitalisering 10%	2	91 159	115 158
Justering av kapitalisering 10 % tidigare år		0	9 262
Betald inkomstskatt		0	85
Beslutade bidrag	12	-816 608	-821 795
Återförda/återbetalda bidrag	12	33 644	46 554
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskaptal		1 131 813	551 807
Förändring av verksamhetskaptalet			
Förändring av kortfristiga fodringar		-696 194	-85
Förändring av kortfristiga skulder		65 717	26 986
Förändring eventalförpliktelser villkorade bidrag	14	14 142	84 322
Kassaflöde från den löpande verksamheten		515 478	663 030
Investeringsverksamheten			
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-1 226 866	-823 669
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		805 498	211 478
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-421 368	-612 191
Årets kassaflöde		94 110	50 839
Likvida medel vid årets början		189 945	139 106
Likvida medel vid årets slut		284 055	189 945

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Noter

Belopp i tusental kronor där ej annat anges. Summeringsdifferenser kan förekomma på grund av avrundningar.

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar

Enligt 16 a § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden ska Kammarkollegiet varje år till regeringen lämna en redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden som avser det senast avslutade räkenskapsåret. Enligt 11 b § i förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden ska redovisningen som föreskrivs i 16 a § lagen om Allmänna arvsfonden även innefatta en balansräkning, en resultaträkning och noter upprättade i enlighet med årsredovisningslagen. Vid upprättandet av balansräkning, resultaträkning och noter ska Allmänna arvsfonden betraktas som en sådan stiftelse som tillgodoser sitt syfte genom att ur avkastningen lämna bidrag (avkastningsstiftelse).

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Ändrade redovisningsprinciper

Intäktsredovisning

Under 2020 har Kammarkollegiet ändrat redovisningsprincip avseende intäktsredovisningen. Tidigare år har intäkter från arv redovisats till det verkliga värde av vad som inbetalats till fonden. I år intäktsredovisas även den samlade behållningen (tillgångar och skulder) vid bokslutstillfället i de ärenden där bouppteckning ägt rum men där medlen ännu ej inbetalats till fonden.

Kammarkollegiet bedömer att K3-regelverket uppfylls då det enbart finns krav på samlad finansiell information om fonden i samband med bokslut.

Den ändrade redovisningsprincipen innebär att:

- resultatet för 2020 blir 696 177 tusen kronor högre än vid tillämpning av tidigare redovisningsprincip. I balansräkningen har det tillkommit en post "Upplupna intäkter" med motsvarande värde.
- resultatet för 2020 blir 1 643 tusen kronor lägre än vid tillämpning av tidigare redovisningsprincip till följd av beslutade arvsavstående som inte har utbetalats vid tidpunkt för bokslut. I balansräkningen har posten "Upplupna kostnader" ökat med motsvarande värde.
- eventalförpliktelser blir 104 068 tusen kronor högre än vid tillämpning av tidigare redovisningsprincip till följd av inkomna anspråk, som inte uppenbart saknar grund, på redan inbetalda arv. Rad "Avstående inbetalda arv" har tillkommit i not 14.

Den ändrade redovisningsprincipen tillämpas inte retroaktivt, jämförelsetalen är således inte omräknade. Kammarkollegiet gör bedömningen att

det är praktiskt ogenomförbart att beräkna justeringsbeloppen för jämförelseåret. Den individuella bedömning som görs av erhållna arv i pågående ärenden, och som beskrivs under stycket intäktsredovisning nedan, bedöms inte kunna göras på jämförbart sätt av ärenden som var pågående 2019-12-31 som av ärenden som var pågående 2020-12-31. Vid den individuella bedömningen är det många olika faktorer som beaktas och det finns varken möjlighet att ta fram rapporter ur ärendehanteringssystemet som stöder en sådan bedömning eller möjlighet att bortse från den information som handläggare senare tillgodogjort sig avseende de ärenden som var pågående vid fjolårets bokslut.

Per 2019-12-31 uppgick den totala bobehållningen i öppna avvecklingsärenden (där bouppteckning förrättats till och med 2019-12-31 och där bouppteckning inkommit till myndigheten innan 2020-02-06) till 2 217 miljoner kronor. I samma ärenden hade inbetalningar gjorts med 1 585 miljoner kronor.

Övriga redovisningsprinciper är oförändrade jämfört med föregående år.

Övriga resultat- och balansposter

Intäktsredovisning

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som Allmänna Arvsfonden erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt.

Intäkter från arv redovisas i två steg. *Influtna arvsmedel* redovisas löpande till det verkliga värdet av vad som inbetalats till fonden. Detta kompletteras med att vid bokslutstillfället intäktsredovisa *erhållna arv i pågående ärenden*, det vill säga den samlade behållningen (tillgångar och skulder) i de ärenden där bouppteckning ägt rum men där medlen ännu ej betalats in till fonden. Det innebär att erhållna arv i pågående ärenden värderas enligt Skatteverkets anvisningar för bouppteckning.

Det finns flera omständigheter som kan inträffa mellan tidpunkt för bouppteckning och tidpunkt för inbetalning som innebär att tillgångarna i bouppteckningen inte tillfaller Allmänna arvsfonden. Det görs därför en individuell bedömning av erhållna arv i pågående ärenden. I de fall det till exempel inkommit ansökan om avstående, framkommit ett testamente eller en släktarvinge och arven bedöms som osäkra, tas de inte upp som intäkt. Den individuella bedömningen görs på ärenden med bobehållning över 500 tusen kronor en gång per år i samband med bokslut.¹

Intäkter från metallåtervinning redovisas löpande till det verkliga värde som inbetalas till fonden eller vid det tillfälle som huvudman för begravningsverksamheten skuldför gåvan till Allmänna arvsfonden.

Allmänna Arvsfonden har inga intäkter som klassificeras som bidrag.

Finansiella anläggningstillgångar

Anskaffnings-/inlösenvärdet för andelar i aktiekonsortierna och alternativa investeringsfonder är marknadsvärdet vid anskaffnings-/inlösen-tidpunkten. Anskaffnings- och inlösenvärdet för andelar i Räntekonsortiet

¹ I 2020 års redovisning motsvarar summan bobehållning i öppna ärenden med bobehållning lägre än 500 tkr 2,3 % av den totala bobehållningen (57 mnkr/2 493 mnkr).

och Företagsobligationskonsortiet är marknadsvärdet exklusive upplupen utdelning vid anskaffnings-/inlösentidpunkten.

Skulder och Eget kapital

Beviljade bidrag redovisas direkt mot eget kapital. Bidragen skuldförs i perioden för beslutet då samtliga villkor från mottagaren är uppfyllda. Den villkorade delen av de bidrag som beviljats under året förs om till eventualefterpliktelse medan de beviljade bidrag från föregående år, som inte längre är villkorade, återförs till fritt eget kapital. De medel som inte har förbrukats i projekten läggs åter till fondens fria egna kapital.

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital är inte tillgängligt för utdelning av bidrag och utgörs av ursprungligt kapital samt ackumulerade kapitaliseringar, realisationsvinster/-förluster och nedskrivningar. Fritt eget kapital utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital och eventualefterpliktelser.

Disposition av årets resultat sker enligt följande. Den del av årets resultat som avser realisationsvinst/-förlust samt eventuella nedskrivningar /återföringar av nedskrivningar omförs mot bundet eget kapital. Till bundet eget kapital förs även det belopp som årligen, enligt 2 § lagen om Allmänna arvsfonden, ska användas för kapitalisering och som motsvarar en tiondel av de medel som under ett år har influerat till fonden. Resterande del av årets resultat redovisas som fritt eget kapital.

Not 2 Tillfallna arv m.m.

	2020	2019
Influtna arvsmedel*	844 455	1 009 743
Erhållna arv i pågående ärenden**	696 177	-
Metallåtervinning	96 216	113 597
Kapitalisering***	-91 158	-115 158
Kapitalisering metallåtervinning 2017 och 2018	-	-9 262
Summa	1 545 690	998 920

* Influtna arvsmedel redovisas löpande till det verkliga värdet av vad som inbetalats till fonden.

** Erhållna arv i pågående ärenden avser den samlade behållningen (tillgångar och skulder) i de ärenden där bouppteckning ägt rum men där medlen ännu ej betalats in till fonden. Under not 1 beskrivs konsekvenser av ändrad redovisningsprincip avseende erhållna arv i pågående ärenden och varför jämförelseåret inte har omräknats.

*** Kapitaliseringen beräknas på intäkter från influtna arvsmedel och metallåtervinning minus restituerade arvsmedel, se not 6.

Not 3 Utdelningar

	2020	2019
Utdelning Räntekonsortiet	16 872	17 156
Köpt/Såld utdelning räntekonsortiet	2 093	-456
Utdelning Aktiekonsortiet Sverige	24 348	77 232
Utdelning Aktieindexkonsortiet Utland	106 471	42 633
Utdelning Aktieindexkonsortiet Sverige	25 227	70 342

	2020	2019
Utdelning Småbolagskonsortiet Kronan	3 368	8 081
Utdelning Företagsobligationskonsortiet	16 121	14 112
Utdelning Företagsobligationskonsortiet FRN	1 877	-
Köpt/såld utdelning Företagsobligationskonsortiet FRN	-2 156	-
Utdelning i fastighetsfonder	10 088	6 606
Utdelning aktier och andelar	274	253
Summa	204 584	235 959

Not 4 Övriga externa kostnader

	2020	2019
Kammarkollegiet		
Kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen	41 341	41 800
Bevakning av Allmänna arvsfondens rätt	20 936	19 217
Bevakning av återkrav projektmedel	118	115
Fondförvaltning, baserad på marknadsvärde	12 500	10 500
Ekonomiadministration, timtaxa	1 869	1 899
Summa	76 764	73 531
Övriga förvaltningskostnader	858	290
Revision	293	558
Summa	77 916	74 379

Not 5 Personal m.m.

	2020	2019
Arvode Arvsfondsdelegationen	48	50
Sociala avgifter	15	15
Summa	63	65

Styrelseledamöter

Antal styrelseledamöter på balansdagen

Kvinnor	5	5
Män	4	2
Summa	9	7

Not 6 Övriga verksamhetskostnader

	2020	2019
Restituerade arvsmedel		
Testamente och bättre rätt	3 288	10 939
Avstående av arv	3 827	2 358
Dödsboförvaltning	20 737	13 843

	2020	2019
Rättegångskostnader	528	390
Fastighetsskatt	707	707
Summa	29 087	28 237
Rättegångskostnader återkrav	2	123
Summa	29 089	28 360

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2020	2019
Realisationsresultat Räntekonsortiet	-28 943	-3 632
Realisationsresultat Aktiekonsortiet Sverige	28 979	66 253
Realisationsresultat Aktieindexkonsortiet Utland	61 051	28 201
Realisationsresultat Aktieindexkonsortiet Sverige	12 852	-
Realisationsresultat Företagsobligationskonsortiet	-	825
Realisationsresultat Fastighetsfonder	7 211	5 576
Realisationsresultat kortfristiga placeringar	-	-67
Valutakursdifferenser	46 395	-33 796
Summa	127 545	63 360

Not 8 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2020	2019
Realisationsresultat Aktieterminer	52 009	7 566
Räntekostnad	-186	-458
Summa	51 824	7 108

Not 9 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	7 110 736	6 498 545
Årets förvärv	1 226 866	823 669
Årets försäljningar	-806 498	-211 478
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	7 532 104	7 110 736
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-88 781	-86 051
Återförda nedskrivningar	31 650	-
Årets nedskrivning	-	-2 730
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-57 131	-88 781
Summa långfristiga värdepappersinnehav	7 474 973	7 021 955

Not 10 Värdepappersinnehav

Skr. 2020/21:211

Bilaga 1

	Anskaffnings- Värde	Bokfört värde	Marknads- värde
Andelar i Räntekonsortiet	1 310 382	1 253 251	1 253 251
Andelar i Aktiekonsortiet Sverige	978 173	978 173	2 154 262
Andelar i Aktieindexkonsortiet Utland	1 125 896	1 125 896	2 474 067
Andelar i Aktieindexkonsortiet Äpplet	71 822	71 822	86 971
Andelar i Aktieindexkonsortiet Sverige	1 288 756	1 288 756	2 246 189
Andelar i Aktieindexkonsortiet Kronan	274 360	274 360	353 687
Andelar i Företagsobligationskonsortiet	1 124 824	1 124 824	1 151 699
Andelar i Företagsobligationskonsortiet FRN	539 721	539 721	541 070
Andelar i alternativa investeringsfonder*	817 601	817 601	878 824
Andelar i Priveq Investment VI	570	570	570
Belopp vid årets utgång	7 532 104	7 474 973	11 140 589

* Marknadsvärde fastställs under mars 2021.

Not 11 Upplupna intäkter

	2020	2019
Erhållna arv i pågående ärenden*	696 177	-
Summa	696 177	-

* I not 1 beskrivs konsekvenser av ändrad redovisningsprincip avseende erhållna arv i pågående ärenden och varför jämförelseåret inte har omräknats.

Not 12 Förändring av eget kapital

	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2019-12-31	4 536 517	2 126 648	6 663 165
Under året beslutade bidrag	-	-816 608	-816 608
Eventualförpliktelser	-	577 387	577 587
Återföring föregående års eventualförpliktelser	-	-563 245	-563 245
Återförda ej förbrukade bidrag	-	13 991	13 991
Återbetala ej utnyttjade bidrag	-	19 653	19 653
Omföring återföring nedskrivning	31 650	-31 650	-
Omföring av realisationsvinster	133 159	-133 159	-
Kapitalisering 10% av influtna arvsmedel*	91 158	-	91 158
Årets resultat	-	1 855 268	1 855 268
Eget kapital 2020-12-31	4 792 484	3 048 286	7 840 770

*Kapitalisering av influtna arvsmedel

Kapitalisering motsvarar en tiondel av de medel som under ett år har tillfallit fonden och beräknas på intäkter från influtna arvsmedel och metallåtervinning minus restituerade arvsmedel, se not 2 och 6.

Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen	6 105	6 253
Bevakning av Allmänna arvsfondens rätt	2 884	1 993
Bevakning av återkrav av projektmedel	10	-67
Fondförvaltningsavgift	2 933	2 075
Ekonomiadministration	400	474
Revision	350	350
Styrelsearvoden Arvsfondsdelegationen	35	-
Beslut avstående arv*	1 643	-
Övriga poster	-	1
Summa	14 360	11 079

* I not 1 beskrivs konsekvenser av ändrad redovisningsprincip avseende erhållna arv i pågående ärenden och varför jämförelseåret inte har omräknats.

Not 14 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	2020-12-31	2019-12-31
Ställda säkerheter		
SEB, säkerhetskonto terminer	16 367	20 126
Summa	16 367	16 367
Eventalförpliktelser		
Villkorade beslutade bidrag	577 387	563 245
Avstående inbetalda arv*	104 068	-
Valutatermin EUR 31 mars 2021	390 144	-
Valutatermin EUR 31 mars 2020	-	403 721
Valutatermin USD 31 mars 2021	170 700	-
Valutatermin USD 31 mars 2020	-	279 400
Summa	1 242 299	1 246 366
Summa ställda säkerheter och eventalförpliktelser	1 258 666	1 266 492

* I not 1 beskrivs konsekvenser av ändrad redovisningsprincip avseende erhållna arv i pågående ärenden och varför jämförelseåret inte har omräknats.

Tilldelade medel per organisation 2020

Skr. 2020/21:211

Bilaga 2

Funktionshindersorganisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Astma- och Allergiförbundet	2	2 222 000
Attention Stockholms stad	2	2 327 983
Autism- och Aspergerföreningen Stockholms Län	1	2 041 387
Blodcancerförbundet	2	2 236 354
DHS Funktionshinderrörelsen	1	1 077 856
Dyslexiförbundet	1	2 251 162
Falkenbergs Fontänhus	1	1 553 540
forum SKILL	1	486 150
FUB för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning	4	8 817 853
FUB för Ungdomar och Vuxna	1	180 267
Funktionsrätt Göteborg Funktions- Hinderföreningar i Samverkan (f.d. HSO Göteborg, Handikappföreningarnas samarbetsorgan)	1	1 555 811
Funktionsrätt i Jönköpings län	2	616 266
Funktionsrätt Sverige	1	2 886 798
Funktionsrätt Västra Götaland	1	1 566 300
Föreningen Begripsam	1	3 272 477
Föreningen Furuboda	1	1 270 513
Föreningen för Hörselskadade och Döva barn med Familjer Riks (FHDBF)	1	657 469
Föreningen Hjärnkoll Västerbotten	1	726 800
Föreningen i Stockholm FUB	1	1 081 575
Handikapphistoriska Föreningen	1	604 332
Intresseföreningen för Schizofreni och andra psykosjukdomar i Göteborg	1	1 531 222
Intressegruppen för Assistansberättigade	2	3 032 985
Lokalföreningen hepatit C i Västra Götaland	1	893 252
Länsförbundet FUB Västmanland	1	2 418 304
Mag- och tarmförbundet	2	1 689 650
Mind	3	6 111 185
Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa	1	2 321 030
Nationell samverkan för psykisk hälsa Skåne (NSPH Skåne)	1	1 620 162
Neuroförbundet Enköping Häbo	1	1 096 316
Noaks Ark Stockholm	1	1 830 784
Passalen Kungsbacka	1	1 107 326
Personskadeförbundet RTP	2	1 728 108
RG Aktiv Rehabilitering	1	3 089 643
Riksförbundet Attention	2	5 865 943

Funktionshindersorganisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Riksförbundet Cystisk Fibros	1	1 088 479
Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning DHB	1	2 347 255
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)	1	1 528 164
Riksförbundet HOBS	1	2 114 250
Riksförbundet Huntingtons sjukdom	1	2 778 143
Riksförbundet Sällsynta diagnoser	1	2 380 107
Riksorganisationen Unga Med Synnedsättning	1	1 470 600
RSMH-Örebro, Riksförbundet för social och mental hälsa	1	72 000
Schizofreniförbundet	1	2 451 096
Svenska Downföreningen	1	1 714 600
Svenska FN-förbundet	1	2 065 788
Synskadades Riksförbund Kalmar län	1	634 600
Syntolkning Nu i Sverige	1	1 027 555
	60	93 441 440

Idrottsförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Angered MBIK	1	1 511 001
Askeröds IF	1	3 927 000
Barkarö SK	1	963 296
Billingens Golfklubb	1	2 336 000
Bodafors Orienteringsklubb	1	1 089 000
Bohuslän-Dals Parasportförbund	2	1 269 856
Bollnäs Ridsällskap	1	3 143 000
Bollnäs Simsällskap	2	2 492 434
Borgholm Bowls Sällskap	1	610 000
Borgholms Cykelklubb	1	134 000
Borås GIF	1	2 382 000
Bosjökloster Golfklubb	1	2 066 000
Boxen IF	1	1 347 402
Bygdsiljums Motorklubb	1	2 265 000
Båsenberga Slalomklubb	1	3 415 000
Caprifolens viltige klubb	1	984 238
Dalstorps IF	1	4 102 000
Eds Fotbollsförening	1	3 690 000
Enköpings Extremsport Vi Unga	1	5 015 000
Eskilstuna Bordtennisklubb	1	1 104 000
Filipstads skidförening	1	822 000
Finnvedens Slalomklubb	1	1 755 000
Friskis & Svettis Tyresö	1	1 074 884
Främmestads IK	1	556 000

Idrottsförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Gislövs IF	1	2 435 000
Grevie Gymnastik & Idrottsklubb	1	4 725 000
Grums Tennisklubb	1	608 000
Gränna Allmänna Idrottsällskap	1	678 000
Habo Wolley	1	865 285
Hallsbergs Ridklubb	1	50 000
Halmstads Bollklubb	1	200 808
Hammenhögs Idrottsförening	1	821 000
Hestra IF	1	1 141 000
Husqvarna fotbollsförening	1	1 055 584
Härnösands Klätterklubb	1	1 431 000
Hästsportarena i Åre ekonomisk förening	1	4 020 000
Hönö Tennissällskap	1	3 844 000
Idrottsföreningen Kamraterna Umeå	1	650 512
IFK Västerås Konståkningsklubb	1	957 000
Jonstorps Idrottsförening	1	4 118 000
Jämtland Härjedalens Skidförbund	2	4 852 760
Järvsö Jakt- och sportskytteklubb	1	613 000
Jössefors IK	1	2 517 000
Kalix Skidklubb	1	3 982 000
Kista Sports Club	1	1 102 608
Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet	1	1 478 424
Kristinehamns gymnastiksällskap	1	5 015 000
Krokoms Innebandyklubb	1	1 117 000
Kronan FK	1	5 020 000
Kägelklubben Bataljon	1	1 153 000
Köpings tennisklubb	1	5 020 000
Latorps IF	1	4 087 000
Liatorps Idrottsförening	1	3 303 000
Linköping Parasportförening	1	2 432 240
Ljusdals Skyttegille	1	1 011 000
Lysekils Kraftsportklubb	1	1 299 000
MIS - Motion och Idrott för Synskadade, Göteborg	4	1 492 535
Mora Tennisklubb	1	5 020 000
Mälarhöjdens IK Fotboll	1	998 831
Mölnåls Roddklubb	1	4 443 000
Narva Boxningsklubb	1	50 000
Nora LAWN Tennisklubb	1	2 615 000
Norrbottnens Fotbollförbund	1	50 000
Oxie Golfklubb	1	1 556 064
Persåsens skid- & källklubb	1	4 015 000
Pingvin Rugby Club	1	306 600
Piteå Golfklubb	1	5 015 000

Skr. 2020/21:211

Bilaga 2

Idrottsförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Piteå Ridklubb	1	636 000
Sigtuna Sports Club	1	5 015 000
Simklubben Poseidon	1	1 794 866
Skånes skolidrottsförbund	1	2 413 308
SMK Sala	1	2 575 000
Stall 43	1	1 217 572
Stallarholmens Sportklubb	1	1 595 000
Stenåsa Sandby Gårdby Idrottsförening	1	3 700 000
Storumans IK	1	5 020 000
Storvreta Idrottsklubb	1	4 324 000
Strömsnäsbruks Idrottsförening	1	4 781 000
Strömstads Skateboardklubb	1	4 395 000
Stöcksjö Idrottsällskap	1	2 003 000
Svenska Brottningsförbundet	1	939 500
Svenska Fotbollförbundet	1	2 903 384
Svenska handbollförbundet	1	2 350 755
Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté	1	4 294 250
Svenska Triathlonförbundet	1	2 713 040
Södertälje Inter FC	1	1 493 800
Tegs SK Hockey Ungdom	1	702 150
Tibro Bågskyttesällskap	1	1 216 000
Tingsryds Tennissällskap	1	5 015 000
Tjust IF Fotbollsförening	1	5 015 000
Tomelilla Golfklubb	1	4 056 000
Torslanda Golfklubb	1	2 965 000
Trosa-Vagnhärad Tennisklubb	1	4 416 000
Uddevalla Bangolfklubb	1	2 276 000
Umeå Rytтарförening	1	62 000
Unnaryds Golf	1	2 079 000
Vetlanda skateboardförening	1	5 015 000
Visingsö AIS	1	640 000
WMSK, Westerviks Motorsportklubb	1	1 214 228
Ystads Ridklubb Ideell förening	1	4 343 000
Ågesta Golfklubb	1	1 438 000
Älvkarleby Golfklubb	1	1 078 000
Örebro Bangolfklubb	1	1 550 000
Örebro Travsällskap	1	1 553 000
Österlens Golfklubb	1	1 415 000
	111	245 432 215

Kulturförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Arts & Hearts	2	3 229 834
ASOV Sverige	1	1 263 771

Kulturförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Brew House Göteborg	1	2 374 750
Clowner utan Gränser	1	687 829
Dance Direction Association	1	1 682 000
Dansutbildningen Språng	1	1 152 191
DramaMera	1	935 414
Drömmarnas Hus Ekonomisk förening	1	831 108
Frölunda Kulturhus, Göteborgs kommun	1	1 540 528
Föreningen Artikel 31	2	3 873 214
Föreningen Himlaspelet	1	1 346 706
Föreningen Sverige Berättar	2	4 548 271
Ideella Föreningen Karavan	1	1 862 496
Intresseföreningen Kultur och Kvalitet	2	3 525 347
Johanssons Pelargoner och Dans	1	638 609
Konstfrämjandet Västerbotten	1	647 151
Kultur Akademin	1	701 443
Mantaray Impact (tidigare Mobila Dokumentärredaktionen)	1	375 509
Naturfilmarna	1	3 271 370
Professor Apa	1	1 397 940
Rejmyre Art Lab	1	1 001 003
Riksförbundet Unga Musikanter, RUM	1	1 622 888
Riksorganisationen Folkets Hus och Parker	1	845 280
Rosengårds Folkets Hus	1	379 330
ShareMusic & Performing Arts	1	1 110 171
Stiftelsen K.A Almgren sidenväveri & museum	1	859 960
Stödföreningen för Körsbärgsgårdens Konsthall och Skulpturpark	1	1 060 400
SUB - Riksförbundet För Subkultur	1	142 309
Sveriges Kulturskoleråd	4	7 642 655
Sveriges Orkesterförbund	1	1 660 012
Sveriges Psykologförbund	1	982 648
Sätergläntan, Hemslöjdens gård ek förening	1	1 664 520
Söderhamns konstförening	1	1 190 166
Teater 16	1	1 780 702
Teater Aros	1	1 688 240
Teater K	1	1 326 475
Tjällegoahte - Författarcentrum Sápmi	1	1 682 860
Västra Götalandsregionen, Förvaltningen för kulturutveckling	1	3 825 610
Xclusive Idrott & Kulturförening	1	2 127 600
	46	68 478 310

Skr. 2020/21:211

Bilaga 2

Offentlig huvudman	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Astrid Lindgrens Barnsjukhus	1	4 537 317
Barnombudet i Uppsala län	2	4 156 876
Borås stad	2	780 413
Göteborgs stad, SDF Västra Göteborg	1	1 383 000
Halmstads kommun, Kulturförvaltningen, Dramalogen	1	1 749 050
Hälsinglands utbildningsförbund	1	1 060 440
Kulturskolan Norrköping	1	2 317 290
Kulturverket/Umeå kommun	1	1 373 960
Region Jönköpings län	2	3 499 716
Robertsfors kommun	1	684 939
Skellefteå kommun, Kultur- och fritidsförvaltningen	1	731 000
Sölvesborgs kommun	1	1 390 548
Växjö kommun, Tekniska förvaltningen	2	820 554
Älvdalens kommun	1	3 041 661
	18	27 526 764

Organisation bildad på etnisk grund	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Hidde Iyo Dhaqan	1	1 072 450
Somalilands Förening i Malmö	1	1 721 276
Somaliska Freds- och Skiljedomsföreningen	1	1 162 730
Somaliska riksförbundet i Sverige (SRFS)	3	3 708 356
	6	7 664 812

Social organisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Byrån mot diskriminering i Östergötland	2	4 184 704
Föreningen Storasyster	1	50 000
Kvinnors Nätverk	1	2 359 700
Linköpings Stadsmission	1	1 234 804
	5	7 829 208

Stiftelse	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Ericastiftelsen	1	2 389 859
Insamlingsstiftelsen Choice	2	3 260 214
Insamlingsstiftelsen Den Andra Sidan	2	3 146 632
Insamlingsstiftelsen Jiddra Inte	1	2 194 770
Insamlingsstiftelsen Kvinna till kvinna	1	193 752
Make Equal	1	1 894 812
Mitt Livs Val Insamlingsstiftelse	1	1 035 332
Stiftelsen Arbetets museum	1	1 591 022
Stiftelsen Botildenborg	1	1 248 514
Stiftelsen Bräcke diakoni	4	7 084 109

Stiftelse	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Stiftelsen Fanzingo	1	2 611 456
Stiftelsen Fryshuset	3	7 309 341
Stiftelsen Göteborgs kyrkliga stadsmission	1	2 365 202
Stiftelsen Hippocampus	1	750 000
Stiftelsen Institutet för Independent Living	1	2 350 914
Stiftelsen Svensk Industridesign, SVID	1	4 886 500
Stiftelsen Svenskt Demenscentrum	1	2 607 500
Stiftelsen Valjeviken	1	1 083 400
Upplandsstiftelsen, Friluftsliv & Folkhälsa	1	766 726
	26	48 770 055

Studieförbund	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
ABF Jönköpings län	1	1 257 202
ABF Malmö	3	5 085 921
ABF Södra Småland	2	2 049 852
ABF Värmland	1	1 294 828
Arbetarnas bildningsförbund / ABF Sydvästra Skåne	1	1 404 760
Folkbildarna i Värmland	2	1 564 388
Kulturens Bildningsverksamhet	2	4 669 318
Medborgarskolan Stockholmsregionen	1	1 333 923
Sensus studieförbund	2	3 044 813
Studieförbundet Fyrbodalen	1	2 550 334
Studieförbundet Halland	1	1 220 792
Studieförbundet Skaraborg	2	3 533 777
Studieförbundet Stockholms län	3	4 128 064
Studieförbundet Östergötland	1	2 217 832
Studieförbundet Bilda Svealand	1	896 105
Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg	4	7 170 100
Studieförbundet Vuxenskolan Jönköpings län	6	11 336 251
Studieförbundet Vuxenskolan Kalmar län	1	1 376 320
Studieförbundet Vuxenskolan Malmö	1	668 520
Studieförbundet Vuxenskolan Skaraborg	2	876 223
Studieförbundet Vuxenskolan Stockholm	1	1 534 332
Studieförbundet Vuxenskolan Värmland	1	1 391 058
Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland	2	3 009 090
	42	63 613 803

Trossamfund	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Selångers församling	1	3 388 000
	1	3 388 000

Ungdomsorganisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Demokrati för Barns Framtid Gotland (DBF Gotland)	2	1 848 818
Elevernas riksförbund	1	813 720
Flamman Socialt förebyggande centrum	3	9 648 784
FreeZone	2	2 999 144
Förbundet Vi Unga	1	1 393 343
Föreningen Hassela Helpline	1	2 855 857
Föreningen KFUK-KFUM i Ystad	1	1 908 120
Föreningen Knas hemma	2	1 382 746
Föreningen Tegelbruket	1	916 630
KFUK-KFUM Regionen Skåne-Blekinge	2	2 350 206
KFUM Limitless	1	1 717 800
KFUM Linköping	2	3 798 550
Kompis Sverige	1	1 609 949
KulturUngdom	2	1 482 680
Majornas samverkansförening	2	2 114 108
RFSL Ungdom	3	4 991 674
SWAT	1	1 462 400
Tälje Skog och Ungdom	1	1 172 744
Ung Företagsamhet i Jönköpings län	1	660 006
Unga Örnars Riksförbund	1	1 952 900
Vardagens civilkurage	1	2 579 592
	32	49 659 771

Universitet/högskola/folkhögskola	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Fridhems folkhögskola	1	1 475 000
Ädelfors folkhögskola	1	1 756 172
	2	3 231 172

Övrig organisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Acting for Change	1	1 293 152
Arne Ljungqvist Anti-Doping Foundation	1	2 156 750
Arts & Motion ideell förening	1	1 390 000
BLING	1	2 306 096
Bris - Barnens rätt i samhället	1	3 863 357
Bräcke Folkets Hus upa	1	664 450
Changers Hub	2	3 677 411
Civil Rights Defenders	1	76 000
Coompanion Göteborgsregionen ekonomisk förening	1	1 168 900
Coompanion Stockholm	2	2 339 900
Demokratipiloterna	1	213 880
Den ideella föreningen Intize	1	428 912
ECPAT Sverige	1	2 965 063

Övrig organisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Ensamkommandes Förbund Malmö	3	2 478 900
Ensamkommandes Förbund Stockholm	2	1 928 464
Female Legends	1	1 833 052
Föreningen Normcreative Settings	1	112 500
Föreningen Tidigt Föräldrastöd	1	2 389 502
Föreningen Yoga You	1	1 340 132
Föreningsservice i Piteå	1	1 104 166
Gullspång Arena Ekonomisk Förening	1	4 118 000
Göteborgs Räddningsmission	2	3 543 366
Hangool Foundation	1	1 222 004
Hofs Lifs ideell förening	2	2 144 000
Hushållningssällskapet i Jönköpings län	2	3 170 592
Hushållningssällskapet Västra	3	4 947 239
Ideella Föreningen Spilloteket	2	3 090 990
IM Individuell Människohjälp / Swedish development partner	1	1 280 185
Imagenes del Sur	1	1 543 510
Ingenjörsamfundet	1	1 532 352
Insektslandet	1	1 204 997
Internationella Kvinnoföreningen i Malmö	2	3 385 740
IOGT-NTO Sollentuna	1	344 108
IPA Sweden	1	814 026
Kalmar Makerspace	1	1 201 572
Kramfors Alliansen	1	1 270 524
Lesbisk Makt	1	2 582 155
Locker Room Talk	2	3 465 533
Läsa för Livet	1	1 875 805
Malmö mot diskriminering	1	2 398 606
Malung-Sälens Scoutkår	1	546 000
MENSEN - forum för menstruation	1	1 409 865
MiM Kunskapscentrum	1	2 199 679
Minna Göteborg	2	495 748
Moheda Intresseförening	1	1 587 000
Motivationslyftet by Star for Life	2	1 944 259
MR-piloterna Ideell förening	2	4 208 609
My Human Rights	1	326 750
Män för jämställdhet	2	7 108 684
NATTSKIFTET	1	1 928 730
Nema Problema Foundation	1	768 200
Nya Kompisbyrån	1	1 528 673
Pensionärernas riksorganisation	1	1 725 958
Qrut	1	1 466 811
RealStars Ideell förening Sverige	1	1 313 707
RFSL	1	3 451 028

Skr. 2020/21:211
Bilaga 2

Övrig organisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
RFSU Stockholm	4	4 570 247
Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare	1	2 676 083
Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU)	1	3 835 640
Räddningstjänsten Skåne nordväst (RSNV)	1	1 047 727
Skellefteå Brukshundklubb	1	4 904 000
Skyddsvärnet	1	1 919 640
SPF Seniorerna	1	3 611 630
SPF Seniorerna Jönköpingsdistriktet	1	757 800
Stöckebygdens utveckling ekonomisk förening	1	1 892 560
Suicide Zero	2	2 974 285
Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen	1	3 929 543
Svenska Service- och Signalhundsförbundet	2	3 746 248
Sveriges Konsumenter	1	1 892 600
Sverok	3	5 524 294
Tage Granit	1	1 431 086
Talita	1	1 659 512
Teckenpedagogerna	2	3 245 109
TIP Generation Höör	1	4 340 000
Tåsjöbergets Fritidsanläggningars ekonomiska förening (TFEK)	1	1 284 000
Umis förening	1	1 288 580
Ung Företagsamhet i Kalmar län	1	307 772
URBI Urban biodling ekonomisk förening	1	2 355 676
Utvecklingsgruppen Fjällsjö Framtid	1	547 000
Vattenverkstaden ekonomisk förening	2	4 067 100
Verdandi Riksförbundet	1	1 951 030
Vilhelmina Folkets hus förening u.p.a.	1	889 644
Vägen ut!-kooperativens intresseförening	1	1 420 122
Yalla Trappan	1	1 352 812
	110	180 297 332
	459	799 332 882

Kategorisering av slutredovisade projekt 2020

Överlevnadskategori 4 – Verksamheten lever vidare (God Jord)

Till överlevnadskategori 4 hör projekt där hela, eller stora delar av, verksamheten lever vidare och finansieras av organisationen själv eller av andra efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

1. **Billings fritidsområde ekonomisk förening.** *Skogsmulleriket på Billingen.* Projektet var en satsning på friluftsliv i Billingseskogen för målgruppen barn och ungdomar. Den största målgruppen var barn med olika funktionsnedsättningar som skulle ges möjlighet att komma ut i naturen. Efter projektet finansierar Skövde kommun driften av den fysiska platsen och Friluftsfrämjandets riksorganisation ansvarar för den spelapp som tagits fram. Friluftsfrämjandets lokalavdelnings plan är att fortsätta utvecklingen av naturpedagogiska verksamheter tillsammans med Studieförbundet. Skogsmulleriken finns i dag på flera andra platser runt om i landet, till exempel i Sollefteå, i Lida och i Uppsala. Verksamheten fortsätter i mindre omfattning på grund av pandemin.
2. **Svenska Cykelförbundet.** *Paracykelakademin.* Syftet med projektet var att erbjuda barn och ungdomar med rörelse- och synnedsättningar möjligheten till aktivt idrotts- och fritidsliv genom att lära ut paracykling. Målgruppen är barn och ungdomar vars funktionsnedsättning hindrar dem från att cykla på en traditionell cykelmodell. Projektet vände sig till cykelklubbar, skolor och lokala fritidsarrangemang som inte bedrev verksamhet för målgruppen, men som skulle kunna bedriva paracykelverksamhet samt till organisationer som hade annan verksamhet för målgruppen. Arbetet organiseras och fortlever efter projektet i lokala cykelklubbar runt om i landet och inom ramen för en paracykelakademi som ingår i Svenska cykelförbundet.
3. **Göteborgs Kungliga Segelsällskap.** *Vattenvana.* Projektet syftade till att skapa en verksamhet där nyanlända barn och unga samt barn och unga med utländsk bakgrund tränar vattenvana och trygghet genom aktiviteter som kombinerar segling och simning. Projektet skulle bidra till att skapa möten mellan nyanlända och etablerade svenskar. Verksamheten fortsätter i föreningens regi. Simskolan lever vidare genom samarbete med Göteborgs stad och med ekonomiskt stöd från två stiftelser. Simningen upphörde tillfälligt från november 2020 på grund av pandemin. I stället har man språkcaféer digitalt för att inte tappa ungdomarna och ledarna.
4. **Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer.** *Fritidsaktiviteter där jag vill.* Projektet syftade till att utveckla en läns- och regionmodell tänkt att ge tillgång till, och högre kvalitet i, verksamhetsutbudet över kommungränserna i Stockholms län inom tre huvudområden: idrottsanläggningar, kulturskolor samt verksamhet för barn och ungdomar med mer omfattande funktionsnedsättningar. En metod har tagits fram och en plattform kallad RIK – Regional samverkan för

- idrott och kultur har skapats. Verksamheten fortsätter inom regionen och andra regioner har startat upp liknande verksamheter.
5. **Stiftelsen ALA. Anpassad IT – Vägen till digital delaktighet.** Syftet med projektet var att via en kortkurs sprida kännedom om en tvåårig it-utbildning vid Mora Folkhögskola som haft få sökanden. Via kortkursen fick tidigare elever delta och fungera som mentorer och förebilder. Den kurs som har tagits fram finns att ladda ner och i dag har man fler sökande än man kan ta emot.
 6. **Teater 16. Vår scen.** Ungdomar från olika föreningar har under tre år byggt upp en kulturverksamhet i Ljungby för målgruppen unga mellan 16 och 25 år. Kulturintresserade amatörer skapar tillsammans med professionella utövare och arrangörer från ett flertal kulturinstitutioner en verksamhet och fyller ett hus med aktiviteter. Huset är en mötesplats för workshoppar, repetitioner, föreställningar, konserter, utställningar, filmvisningar och kafékvällar. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med stöd från kommunen.
 7. **Örebro Handboll SK Herr. Handboll, hjärta och gemenskap.** Projektet syftade till att genom idrotten öka den sociala gemenskapen i stadsdelarna Vivalla och Brickebacken samt två andra stadsdelar. Projektet ville kombinera olika metoder och arbetsätt för att använda idrotten, och i synnerhet handbollen, som integrationsfrämjande aktivitet. Metoderna har utvecklats i samarbete med de lokala föreningarna och Röda Korset. Målgruppen är barn och unga mellan 10 och 12 år. 270 barn från fyra bostadsområden har lärt sig spela handboll varje vecka. Sommarcuper har hållits och unga har utbildats som ledare. Samverkan har skett med Partnerskap Örebro, Röda Korsets Ungdomsförbund i Örebro, fritidsgårdar och Folkvandvården. Verksamheten fortsätter på fritidsgårdarna där unga håller i träffarna. Svenska Handbollförbundet ser projektets metod, kallad Örebromodellen som ett koncept de vill sprida och kommunen ger ekonomiskt stöd. Andra kommuner planerar att starta liknande verksamheter. En ny förening, VOX IF har också bildats.
 8. **ABF Göteborg. Digidem lab.** Projektets syfte var att unga ska utforska och utvidga möjligheterna för demokratiskt deltagande, med hjälp av digitala verktyg. Genom projektet ville man ta det digitala inflytandet till nästa nivå och ge unga en möjlighet att göra organisationer och kommuner mer tillgängliga och transparenta. Målet var att öka ungas inflytande inom föreningsliv och politik samt att öppna upp politiska institutioner och organisationer för att unga, som på olika sätt exkluderas från beslutsfattande processer, lättare ska kunna delta. Verksamheten fortsätter i föreningens regi och finansieras via försäljning av konsulttjänster. Ett kooperativ och en ny förening, Digidem Lab, har bildats. En resursbank med verktyg och metoder har tagits fram som implementerats på en rad olika platser i staden och i Stockholm. Föreningen har också internationella samarbeten med exempelvis New York, Chicago och EU.
 9. **Uppsala Stadsmission. Pilotprojektet för Arbetsintegrerad Öppenvårdsbehandling.** Syftet med projektet var att utveckla en hållbar helhetsmodell som binder samman öppenvårdsbehandling och arbetsinriktad rehabilitering i en och samma verksamhet. Det fanns redan tidigare exempel på framgångsrikt arbete inom vård, rehabili-

tering och arbetsförberedelse var för sig, men inte integrerat. Genom projektet skulle de olika delarna integreras i den nödvändiga kedja av insatser som förväntas leda till att vårdbehovet avklarar för personer med psykosociala funktionsnedsättningar, där missbruk är en betydande del av hindret, så att de finner nya vägar till ett liv i social gemenskap i samhälle och arbetsliv. Verksamheten fortsätter i Uppsala Stadsmissions regi och finansieras genom fakturering per inskriven deltagare.

10. **Vorta Drom.** *Bättre hälsa för unga romer – samverkan mot övervikt.* Syfte och mål med projektet var att förbättra romska barns förutsättningar, både vad gäller psykisk och fysisk hälsa, så att de får ett hälsosammare liv och en bättre skolsituation. Detta skulle ske genom fysiska aktiviteter, gemensamma matlagnings- och motivationsträffar samt genom att starta en eftermiddagsskola som drivs av äldre ungdomar de dagar man inte har fysisk aktivitet. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med stöd från Helsingborgs stad. Andra kommuner har också varit intresserade och man har spridit information till andra romska organisationer som nu också startat eftermiddagsskolor. För att nå barnen har man också arbetat med föräldrarna, vilket lett till att föreningen i dag, i samarbete med Arbetsförmedlingen, ingått ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) för att ge stöd till föräldrar att komma ut i arbete.
11. **Stiftelsen Bräcke diakoni.** *Hunddagiset TriBus.* Syftet med projektet var att främja möjligheterna för personer med funktionsnedsättning, främst rörelsenedsättning i kombination med kognitiv funktionsnedsättning, att få en anställning och en sysselsättning inom hunddagis. Målet var att tillsammans med målgruppen starta och utveckla en verksamhet som erbjuder ett fullt ut tillgängligt hunddagis, en besöksverksamhet och en utbildningsverksamhet. Efter projektet finns en verksamhet inom ramen för Bräcke diakonis verksamhet. Ett steg till, som erbjuder arbete och praktikplatser för målgruppen. Verksamheten finansieras av intäkter från hundägare och av offentlig sektor genom arbetsträningsplatser.
12. **Föreningen Urkraft.** *Växthuset.* Syftet var att tillsammans med kyrkan bygga ett växthus och anställa personer som på grund av psykisk ohälsa står långt ifrån arbetsmarknaden. Målet var att etablera ett växthus i vilket man har arbetsträning samt att ta fram en handbok som beskriver processen att starta en verksamhet som kombinerar grön rehabilitering och anställningar. Nu finns ett socialt företag som säljer plantor och urnor till Skellefteå pastorat och har platser för arbetsträning till kommun och Arbetsförmedling. Personer som arbetar har lönebidrag. På grund av pandemin finns i skrivande stund bara personer som arbetstränar på kyrkogårdar. Bygglov finns för växthuset, men detta har ännu inte kommit på plats.
13. **Hedemora Rödakorskrets.** *Den familjära integrationen.* Projektet syftade till att utveckla nya metoder för att på ett effektivt och hälsofrämjande sätt kunna samordna mottagande och etablering av barn, unga och deras familjer som söker asyl eller har fått uppehållstillstånd. Målgruppen är nyanlända barn och unga i Hedemora med omnejd. För barn i familj har Röda Korset arbetat med hela familjen. Projektet har utvecklat nya metoder för att tidigt kunna sätta in

individ Anpassade insatser. Projektet har genomförts i samarbete med Arbetsförmedlingen, Hedemora kommun och Hedemora Näringsliv. Nu drivs verksamheten med sociala aktiviteter och mötesplatser vidare inom Röda Korset, medan metoderna som tagits fram inom ramen för projektet har spridits till övriga kommuner i Dalarna och i resten av landet. Nyanlända ungdomar har aktiviteter tillsammans med svenska ungdomar, exempelvis läxläsning, bowling och samhällsinformation. Verksamheten fortsätter med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsens TIA-medel (Tidiga insatser för asylsökande).

14. **Flamman Ungdomens Hus. Safe Space.** Projektet syftade till att värna demokratin mot antidemokratiska beteenden och/eller radikaliseringsbeteenden bland unga i åldern 13–25 år. Avsikten var att bygga upp ett regionalt resurscenter som ska förmedla kunskap, arbeta demokratistärkande och erbjuda stöd på samhälls-, riskgrupps- och individnivå. Verksamheten fortsätter i föreningens regi där man erbjuder kunskap och stöd till samhällsinstanser, som exempelvis socialtjänst och skola, ett samlat åtgärdsprogram med demokratistärkande workshoppar och föreläsningar, utbildningar till yrkesverksamma och ledare på gräsrotsnivå samt ett individuellt anpassat stödprogram för individer för att lämna våldsbejakande rörelser. Ett stort antal kommuner har visat intresse och flera andra länder har hört av sig och vill ta del av föreningens kunskaper och erfarenheter.
15. **Jeunesse Musicales Sverige. Songlines.** I bred samverkan med många aktörer har projektet utvecklat metoder och strategier för att nå, möta och engagera nyanlända ungdomar. Över hela landet har unga nyanlända, i första hand ensamkommande, getts tillgång till musikaktiviteter. Projektet involverar såväl de som bor i boenden för nyanlända som de som bor i familj. I samarbete mellan många olika organisationer har det utvecklats metoder som innebär ökade möjligheter till integration genom utövandet av musik. Projektet har genomfört workshoppar på olika orter, på boenden, skolor och i miljöer där ungdomar som nyligen kommit till Sverige återfinns. Syftet var att med dessa workshoppar visa på det lokala utbudet. Verksamhet finns nu över hela landet och en ny förening Föreningen Songlines Vänner har bildats. En webbplats och en bok har tagits fram. Verksamheten har ekonomiskt stöd från Kulturrådet och har ett nära samarbete med Länsmusiken i Stockholm.
16. **Funkibator Öst ideell förening. Cyberhjärta.** Projektet har använt ny teknik som till exempel dataspel, appar, smart walls och virtual reality system för att locka personer med funktionsnedsättning till ökad fysisk aktivitet och social träning. Personal inom habilitering, rehabilitering, sjukvård, personlig assistans med flera har erbjudits inspiration och utbildning om de möjligheter som finns. Projektet har resulterat i ett antal tekniska lösningar, en distansutbildning och en webbplats för personal och brukare. Verksamheten finansieras via Växjö kommun, Region Kronoberg, Socialstyrelsen och Vuxenskolan. En del av verksamheten, till exempel där barn skulle ha kunnat komma för att få träna, är i skrivande stund pausad, men man har flera digitala aktiviteter som zumba, yoga och meditation. Föreningen säljer utbildningar, framförallt till gruppboenden som vill ha aktiviteter för sina boenden, och vill starta likande aktiviteter och rehabiliteringar över hela landet.

17. **Synskadades riksförbund Kalmar län.** *Chans till dispens.* Projektets syfte var att tillsammans med målgruppen, äldre personer med erfarenhet av glaukom, stroke, diabetes och andra med funktionsnedsättning eller sjukdom som kan leda till synnedsättning, testa och ta fram träningsmetoder i olika simulatorer och riktiga fordon för att öka förutsättningarna för att klara körtesterna samt att vara säkra bilförare och medtrafikanter. I projektet har ett antal personer från målgruppen genomgått Statens väg- och transportforskningsinstituts simulatortest.
18. **ABF Malmö.** *Drevet.* Projektet syftade till att underlätta för ensamkommande flyktingungdomar i Malmö att erhålla kunskaper som ökar möjligheten till sysselsättning och försörjning. Målet var att skapa en plattform där ungdomarna kan lära sig att starta ett socialt företag och arbetskooperativ som återvinner, bygger, reparerar och säljer begagnade cyklar, samt utför service. Projektet riktar sig både till dem som har beviljats uppehållstillstånd och dem som befinner sig i asylprocessen. Ungdomarna har genom workshoppar och studiecirkel fått lära sig hur man bygger och reparerar cyklar, men också hur man startar och driver ett kooperativ. Projektet har hållit föreläsningar om olika områden som är viktiga för arbetslivet, såsom jämställdhet, demokrati, och arbetsmiljö. En ny förening och ett kooperativ, som nu driver verksamheten vidare, har bildats. Efter att projektet avslutades har ett avtal om att ingå i driften av ett nytt bostadsområde i Malmö bidragit till möjligheten till flera anställningar inom kooperativet och skapat förutsättningar för fortsatt finansiering.
19. **Rädda Barnen.** *Lyssna på mig.* Syftet med projektet var att förbättra villkoren och delaktigheten för nyanlända barn och ungdomar i Sverige. Projektet riktade sig till både ensamkommande barn och unga och barn och unga i familj. Nu finns en nationell stödtelefon för asylsökande barn och unga som drivs vidare av BRIS och som utökats med flera språk som arabiska och dari. Metoden med samtalsgrupper har spridits till andra kommuner. Flera av de projekthanterade har anställts som familjestödare inom Sollentuna kommun där föräldragrupper för nyanlända mödrar har startats. Ensamkommandes Förbund, som var en samarbetspartner, har vuxit sig starka och stabila under projektets gång och står nu på egna ben.
20. **Almtuna IS.** *Tillsammans.* Projektet var ett integrationsprojekt i syfte att skapa en plattform och mötesplats för nyanlända ungdomar i Uppsala. Från att från början haft en inriktning på ishockey har projektet växt till ett brett integrationsprojekt med mängder av aktiviteter året runt, såsom fotboll, simning, ledarskapsundervisning med mera. Inom ramen för projektet har det skapats nya kontakter och introduktion till det svenska samhället. Ungdomarna har startat tre nya verksamheter: en för flickor och två för pojkar. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med ekonomiskt stöd från Uppsala kommun och mindre bidrag från stiftelser och fonder.
21. **Barnrättsbyrån.** *"Varför finns inte ni överallt".* Projektet syftade till att etablera Barnrättsbyråns idé och modell i Sverige och genom detta skapa flera oberoende insatser dit barn och unga kan vända sig för att få hjälp med sina rättigheter. Målgruppen är barn och unga upp till 21 år. Majoriteten av de barn som nåtts är placerade i familjehem. Andra har nåtts via SiS-institutioner och socialtjänsten. En metodbok har

- tagits fram och verksamhet har etablerats i Umeå med finansiering via Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, stiftelser och företag. Föreningen sitter nu också med i regeringens Barnrättsdelegation.
22. **Miljöverkstan Flaten.** *Integration och hållbar utveckling genom aktivt friluftsliv.* Projektet består av tre delar: en grupp med fokus på äventyr och naturupplevelser, ett hållbarhetsprogram med metodmaterial för skolans språkintruktionsklasser och aktiviteter riktade till boenden för ensamkommande ungdomar. Projektets primära målgrupp var ensamkommande ungdomar och andra nyanlända ungdomar. Sekundär målgrupp har varit pedagoger i skolor som tagit emot nyanlända elever samt personal på HVB-boenden. En handbok har tagits fram och verksamheten fortsätter i mindre skala i föreningens ordinarie verksamhet med stöd av Folkhälsomyndigheten, som ger ett extra stöd under pandemin för utsatta grupper som ensamkommande, och inom ramen för ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med kommunen. De introduktionsutbildningar som tagits fram hålls nu digitalt. Föreningen har stämt av med Folkhälsomyndigheten hur man kan bedriva verksamhet utomhus på ett säkert sätt och har nu mindre grupper men fler aktiviteter. Lärare skickar elever som har det extra svårt och dessa elever får förtur till verksamheterna.
 23. **Lunds Fontänhus.** *Projekt Exa(k)t!* Målet med projektet var att skapa vägar in på arbetsmarknaden för akademiker och studenter som just avslutat sin utbildning och som lever med psykisk ohälsa. Projektet hade som syfte att ge resurser till denna grupp som annars riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet samt att stödja arbetsgivare, framförallt Lunds kommun. Nu har föreningen tagit fram långsiktiga strukturer för att kontinuerligt anställa personer med psykisk ohälsa. Verksamheten fortsätter nu i Fontänhusets reguljära verksamhet i samverkan med Lunds kommun, Region Skåne, Arbetsförmedlingen och stiftelser. Under coronapandemin har man digitala möten.
 24. **Buff Sverige.** *Nära dig – en rättighet.* Det övergripande målet med projektet var att barn och unga med familjemedlem i fängelse, häkte och/eller frivård ska synliggöras som grupp och erbjudas adekvat stöd. I dag finns en fungerande stödchatt och telefon dit barn och vuxna kan vända sig för råd och stöd. Verksamheten fortsätter i föreningens reguljära verksamhet runt om i landet och fjorton nya föreningar har startat. Socialstyrelsen och kommuner ger ekonomiskt stöd.
 25. **Naturfilmarna.** *Safari Sverige.* Safari Sverige är ett filmprojekt för och med ungdomar som tagit fram filmreportage från hela Sveriges natur som finns att tillgå på plattformen safarisverige.nu. Reportagen finns på en karta med punkter som är klickbara och en film spelas upp från den platsen. Kartans meny ger också information om svensk natur och miljö, såsom allemansrätten, tips för camping, säker lägereld, sopsortering, om ätbara växter, bär och svampar med mera. Ungdomar från hela Sverige har filmat och berättat om sina smultronställen. Filmerna har också beskrivit tillgängligheten och svårighetsgraden i det aktuella naturområdet för att ge människor med funktionsnedsättning användbar information. Verksamheten fortsätter i föreningens regi och genom att man tillsammans med Medborgarskolan och andra studieförbund skapat en nationell digital utbildningsplan, där man kostnadsfritt kan lära sig filmteknik, manuskript och redigering.

26. **Studiefrämjandet Örebro – Värmland.** *Etablera Jugger i Sverige.* Syftet med projektet är att sprida aktiviteten jugger, som är en relativt ny sport i Sverige. I jugger spelar två lag mot varandra på ett fysiskt och strategiskt sätt, med en speciell utrustning som lagen bygger för hand. Det beskrivs som en blandning mellan fäktning och rugby, samtidigt som det finns många likheter med strategiska fajtingspel på datorn och lajv. Eftersom jugger är en aktivitet med mycket rörelse är syftet med projektet även att förbättra folkhälsan hos målgruppen, som är ungdomar mellan 12 och 25 år. I dag finns flera juggerföreningar runt om i landet, som tillsammans har startat ett förbund, SJUFO. Projektet har gjort jugger synligt och känt genom deltagande och uppvisningar på skolor, föreningar och evenemang som festivaler och lajv. Föreningen har bland annat varit med och arrangerat SM i jugger. För att underlätta spridningen av jugger har projektet byggt upp en redskapsbank med spelutrustning och sprider kunskap om jugger genom Studiefrämjandet.
27. **Svensk Tennis Öst.** *TAP Sweden.* Inom Svenska Tennisförbundet finns en sektion för rullstolstennis sedan flera år. Genom projektet vill man etablera tennis för hörselskadade och för personer med kognitiva eller neurologiska funktionsnedsättningar. Projektets mål var att erbjuda målgrupperna en ny meningsfull fritidsaktivitet som kan leda till ett nytt intresse och nya kontakter, att genomföra prova-på-dagar i hela Sverige och att bygga upp ett kontaktnät mellan de lokala brukarorganisationerna och tennisklubbarna för att få fler aktiva. Dessutom ville man också öka kunskaperna och förståelsen för personer med funktionsnedsättningar i klubbarna. I dag har Svenska Tennisförbundet tagit över och verksamheten ingår i paratenis. En representant för amputerade och en representant för personer med intellektuella funktionshinder finns med i Paratenisrådet.
28. **Dövas Ungdomsförbund.** *BOUJT.* Förbundet har under senare år märkt av ett ökat behov av stöd och hjälp bland döva och hörselskadade elever och önskade därför utveckla en internetbaserad barn- och ungdomsjour dit döva och hörselskadade teckenspråkiga ungdomar mellan 7 och 21 år kan vända sig för att få råd och stöd av teckenspråkiga volontärer. Förbundet skulle tillsammans med representanter för målgruppen, professionella och volontärer utveckla strategier och metoder för hur den internetbaserade jourverksamheten ska bedrivas. I dag finns en jourtelefon med chatt och frågelåda för unga hörselskadade och bemötandebildningar hålls för nya volontärer, så kallade sysslare. Föreningen samarbetar också med kvinno- och tjejjourer, exempelvis Unizon. Det fanns planer på att under 2021 informera på specialskolor runt om i landet, något som pandemin sätter hinder för. Planen är i stället att skapa en informationsfilm att skicka till skolor. Föreningen har ekonomiskt bidrag från Childhood.
29. **Örebro Fältrittklubb.** *Ridning för ryttare med blindhet eller svår synskada.* Projektets syfte var att ta fram en metod för att erbjuda personer med blindhet eller svår synskada självständig ridning i grupp. En film och ett metodmaterial har tagits fram och verksamheten kommer att fortsätta i föreningens regi. Föreningen har ett nära samarbete med Synskadades riksförbund som förlagt sitt sommarläger till föreningen.

30. **Alingsås Handbollsklubb AHK.** *AHK Integration: Boll och Bildning.* Projektet syftade till att skapa möten och utbyten mellan nyanlända ungdomar och klubbens medlemmar genom aktiviteter och ett kreativt samarbete. Målet var att skapa bättre förutsättningar för etablering och en ökad förståelse för människor på flykt. Boll och bildning har erbjudit träningstillfällen, fadderverksamhet, studiebesök, föreläsningar, teater och andra aktiviteter som ingår i ett bildningspaket. Föreningen fortsätter med sitt arbete att stödja nyanlända unga i samverkan med föreningen Goda Krafter, i dag också med fokus på arbete och sysselsättning.
31. **Funkibator Öst ideell förening.** *Prickens kompisar.* Syftet med projektet var att skapa förebildsmaterial för barn och unga med funktionsnedsättning och ta fram en arbetsmodell som bygger på flexibelt distansarbete för vuxna med funktionsnedsättning. Målet var att producera barnböcker om och för barn med funktionsnedsättning. Projektet har producerat 31 böcker och varit ute och läst på bibliotek och förskolor. Verksamheten fortsätter nu i ett nystartat förlag som drivs som en del inom Funkibators ekonomiska förening.
32. **Ideella föreningen Origo Resurs.** *Samtal om livet.* Projektets syfte var att utveckla en rehabiliteringsmodell som ligger mellan primärvårdens medicinska och Arbetsförmedlingens arbetslivsinriktade rehabilitering. Nu finns en modell för samtalsgrupper som riktar sig till personer som befinner sig mellan medicinsk och arbetsrehabilitering som finansieras via Arbetsförmedlingen.
33. **Måleriföretagen i Väst.** *21 km konst.* Projektet var ett samverkansprojekt mellan föreningen Måleriföretagen, bostadsföretag och kommunen. Syftet var att skapa delaktighet och sysselsättning för ungdomar i Göteborgs förorter. Målet med projektet var social inkludering och att påbörja vägar till sysselsättning. Ungdomar mellan 12 och 19 år har deltagit i upprustning och utsmyckning av sin stadsdel, tillsammans med fadderföretag i måleribranschen och lokala organisationer. Verksamheten fortsätter i den nybildade föreningen Sätt färg på Göteborg och samverkar med en rad olika verksamheter inom kommunen, Arbetsförmedlingen och bostadsbolagen.
34. **Noaks Ark Stockholm.** *Metodutveckling av terapeutisk behandling i arbete med barn och familjer med hiv.* Syftet med projektet var att stärka föräldrar med hivpositiva barn och barn till hivpositiva föräldrar genom utbildning och stöd till familjerna. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med ekonomiskt stöd från Stockholms stad. Tack vare projektet har man i dag ett större nätverk, når ut till fler och kan möta de olika familjernas behov på ett bättre sätt.
35. **Gotlands Museum/Föreningen Gotlands Fornvänner.** *Hej Salam.* Projektet har under två år besökt gotländska skolor för att främja en värdegrund och ett förhållningssätt som öppnar för integration. Detta har skett med hjälp av workshoppar som använder sig av konst, kroppspråkens betydelse och förstahandsberättelser av flyktingars upplevelser (både från i dag och från andra världskriget). Verksamheten fortsätter med aktiviteter efter skoltid i den nybildade föreningen Hej Salam, med visst stöd från Region Gotland.
36. **OV Helsingborg HK.** *Handbollsskola för alla.* Syftet på lång sikt var att minska antalet ungdomar som lever i utanförskap i fyra utsatta

områden i Helsingborg. Målet var att fler barn ska delta i föreningslivet. Projektet erbjöd på ett strukturerat sätt en meningsfull och aktiv fritid samtidigt som barnens förutsättningar i skolan förbättrades. Bollek och handbollsträning genomfördes i anslutning till skola/fritids 1–2 gånger per vecka. Barnen har efterfrågat läxhjälp och stöd i att utveckla svenska språket, vilket därför också erbjudits. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med stöd från en rad olika aktörer, såsom Helsingborgs stad, Riksidrottsförbundet, bostadsbolag och stiftelser. Läxhjälpen sker i mindre skala på grund av pandemin och en del skolor har också i skrivande stund satt träningen på paus.

37. **Konyaspor IF.** *Tillsammans blir vi ett.* Projektet syftade till att genom idrotten inkludera nyanlända ungdomar i samhället i samarbete med kommunen och näringslivet. Målgruppen var nyanlända och redan etablerade ungdomar mellan 14 och 25 år i Botkyrka kommun. Under projekttiden fick flera unga sommarjobb, blev ledare eller utbildades till domare. Verksamheten fortsätter i föreningens regi, men i mindre omfattning på grund av pandemin. Ett nätverk med Botkyrka kommun och bemanningsföretaget Miljonbemanningen har etablerats och föreningen har ekonomiskt stöd från Skolverket.
38. **Kulturcentrum Väst.** *NO-Drama.* Syftet med projektet var att prova nya sätt, att ta fram nya metoder och att väcka intresse för naturvetenskap, teknik och matematik hos barn och ungdomar med eller utan funktionshinder. Målet var att tillsammans med unga med intellektuella funktionshinder och pedagoger från Molekylverkstan skapa ett pedagogiskt koncept på sammanlagt fyra pedagogiska pass per klass samt ett avslutande allsångsevent. Den primära målgruppen var personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Den sekundära målgruppen, mottagarna, var elever i årskurs 4–5 i grundskolan, årskurs 4–9 i särskolan och gymnasiesärskolan, samt elever med särskilda behov inom grundskolan i årskurs 4–5. Metoden består i att personer med intellektuella funktionsvariationer håller i pedagogiska pass och en interaktiv föreställning för skolelever. Verksamheten fortsätter i föreningens regi och i samverkan med ett socialt företag, som sänder personer som får arbetsträna, och med tre kommuner, som köper tjänster.

Överlevnadskategori 3 – Erfarenheter från projekten lever vidare (Rötter)

Till överlevnadskategori 3 hör projekt som har utvecklat en verksamhet, metod eller ett nytt arbetssätt som efter projektets slut används i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. Jämfört med kategori 4 är det för dessa projekt svårare att uttala sig om omfattningen.

1. **Clownmedicin – Glädjeverkstan.** *Clownmedicin i hemsjukvården – anhörigbarnen.* Projektets syfte var att tillföra ett barnperspektiv inom vuxenvården. Genom clownmöten skapas positiva minnen i familjer där en förälder ges palliativ vård i hemmet. Projektet hoppades kunna förebygga psykisk ohälsa hos anhörigbarnen. Målgruppen är i första hand barn upp till 12 år. Utöver besök i hemmet under vårdtiden arrangerar projektet, efter att föräldern gått bort, uppföljande kaféträffar för familjerna. Erfarenheterna har samlats i en metodbeskrivning som sprids av Glädjeverkstan och via Nationellt kompetenscentrum anhöriga. En mindre verksamhet lever vidare i Eskilstuna, Malmö och Stockholm där kuratorer kan boka in clowner.
2. **Schizofreniförbundet.** *Flickan, mamman och demonerna.* Syftet med projektet var att skapa förutsättningar för att lokalt kunna upptäcka och hjälpa barn som har familjer där en eller båda föräldrarna har schizofreni eller annan psykossjukdom. Målgruppen för projektet är både barn som är anhöriga till personer som lider av schizofreni eller annan psykossjukdom, och personalgrupper som kan finnas runt dessa barn. Projektet utgår från Suzanne Ostens film ”Flickan, Mamman och Demonerna” och skapar pedagogiska verktyg med den som grund. De utbildningar som tagits fram efterfrågas och säljs fortfarande runt om i landet.
3. **Real Fighter Sällskap.** *Mulier Fortis.* Projektets syfte var att stärka unga tjejer som befinner sig i ett utanförskap som kan vara ett resultat av att de lever i en snäv social miljö och att de aldrig fått chansen att ta plats. Detta skulle uppnås genom att tjejerna lär sig att interagera med tjejer från andra sociala grupper, får ta initiativ till att planera och genomföra aktiviteter och efter hand ha mod att engagera sig i aktiviteter utanför gruppen, exempelvis på skolor, fritidsgårdar eller i föreningslivet. Verksamheten fortsätter med ideella krafter. Då föreningen har stora lokaler tar man trots pågående pandemi emot små grupper om 4–5 flickor.
4. **Dyslexiförbundet Med Läs- och Skrivsvårigheter.** *Begriplig text och information för alla.* Projektet syftade till att förbättra tillgången till begriplig och tillgänglig litteratur, nyheter och samhällsinformation. Projektet har genomförts tillsammans med tre andra funktionshindersföreningar och målgrupp är personer med olika kognitiva svårigheter. Målet var att förändra synsättet på hur man förmedlar information på ett begripligt sätt. En film och ett metodmaterial har tagits fram och föreningen säljer workshoppar och utbildningar digitalt i samarbete med föreningen Begripsam.

5. **Möckelnföreningarna.** *Föreningslivet som mötesplats – samverkan mellan civilsamhället och utbildningar för nyanlända.* Syftet med projektet var att bidra med möten, samtal och information för nyanlända ungdomar om det svenska civilsamhället och bidra till språkutveckling. Genom nätverk och information har projektet även stöttat andra föreningar kring integration. Verksamheten fortsätter nu i föreningens ordinarie verksamhet. En framkomlig väg har varit att förlägga verksamheten direkt efter skolan. Detta har gjort att man även nått ut till flickor. Föreningen är nu samordnare för ett integrationsnätverk och fortsätter samla föreningar digitalt.
6. **Chae Taekwondoklubb Malmö.** *Ensamkommande barn i balans EBIB.* Det övergripande syftet med EBIB-projektet var att förebygga ohälsa och utanförskap samt att ge förutsättningar för delaktighet och funktionell gemenskap bland ensamkommande barn och unga. Projektet genomfördes i brett samarbete mellan flera föreningar, organisationer, ungdomsgårdar och kommunala verksamheter i Malmö. Projektet ville ge deltagarna tillgång till nätverk och sociala plattformar genom kamratskap och deltagande och dessutom utbilda ungdomsledare i målgruppen. Verksamheten fortsätter i mindre omfattning och samarbetet i nätverket som etablerats fortsätter.
7. **Make Equal.** *#Skärpning.* Det övergripande syftet med projektet var att med lösningsfokus skapa en verklig motkraft mot näthat och visa vägen till ett tryggt och inkluderande internet. Projektet har haft flera mål: ökad kunskap om ungas perspektiv på problembilder och lösningar kopplade till näthat, en samhällsdebatt kring näthat, som präglas av fokus på lösningar och metoder snarare än skräckbilder och pekpinningar, ett tryggare och mer inkluderande nätklimat, genom att fler tänker till kring sitt eget beteende, och att fler vågar säga ifrån samt vet vad de själva kan göra mot näthat. Slutligen var ett mål att öka kunskapen om de rättigheter och skyldigheter som gäller på nätet. Föreningen säljer nu utbildningar.
8. **Norrbottnens Parsportförbund.** *Idrott – Ett gränslöst språk.* Projektet syftade till att starta idrottsaktiviteter med och för personer med intellektuella funktionsnedsättningar och främja ledarrekryteringar till parasporten. Ledarna skulle rekryteras från gruppen idrottsintresserade nyanlända ungdomar. Målet var att starta nya idrottsverksamheter i tre kommuner. Verksamheter har startat i lokala föreningar men är i skrivande stund vilande på grund av pandemin.
9. **Fibromyalgiförbundet.** *Må bra med fibromyalgi.* Fibromyalgiförbundet har tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan och Gottfrieskliniken i Mölndal utvecklat en digital hälsportal där män och kvinnor med fibromyalgi från 18 år och uppåt kan få råd och stöd.
10. **ABF Örebro län.** *Vem har rätt att kalla sig konstnär?* Syftet med projektet var att öka förutsättningarna för unga konstnärer med funktionsnedsättning att bli delaktiga i det ordinarie kulturlivet. Genom sina nätverk har föreningens erfarenheter tagits tillvara på flera platser runt om i landet där man nu arbetar på likande sätt.
11. **MÅN för Jämställdhet.** *Machofabriken 2.0.* Riksorganisationen MÅN för Jämställdhet, Unizon (f.d. Sveriges Kvinnojourers Riksförbund) och ROKS (Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige) har vidareutvecklat metodmaterialet Machofabriken genom

att stärka upp, tillgängliggöra och utveckla för att möjliggöra ännu bredare våldspreventivt och normförändrande arbete kring strukturer och föreställningar om manlighet och jämställdhet. Föreningen använder materialet som tagits fram och säljer digitala utbildningar och workshoppar till skolor.

12. **LSU. *Hållbart engagemang och ledarskap. HEL.*** Syftet med projektet var att skapa förutsättningar för ett hållbart engagemang och ledarskap i ungdomsorganisationer och att öka motståndskraften mot psykisk ohälsa, negativ stress och utbrändhet bland unga i civilsamhället. Det övergripande målet var att förbättra den organisatoriska och sociala arbetsmiljön inom ungdomsorganisationer samt stärka motståndskraften hos individer. Föreningen har tagit fram en metod, en digital plattform och en podd och säljer nu utbildningar digitalt. Intresset har varit stort. Föreningen uppdaterar plattformen löpande och arbetar med att göra materialet mer tillgängligt.
13. **Stiftelsen Fryshuset. *IDEDI Institutet för demokrati och dialog.*** Syftet var att etablera ett interreligiöst resurscenter för att bidra till ömsesidig förståelse mellan människor med olika religiös, kulturell, etnisk och socioekonomisk bakgrund. Målet var att motverka segregation, lyfta fram kunskap om hur interreligiösa metoder kan minska främlingsfientlighet och rasism samt förebygga att unga hamnar i våldsbekämpande miljöer. Inom ramen för projektet har man tagit fram utbildningsprogram och metoder för skolor, socialtjänst och organisationer. Nu finns ett center som finansieras genom försäljning av utbildningar och uppdrag.
14. **Maktsalongen. *Lite mycket nu.*** Syftet med projektet var att ge ungdomar verktyg och kunskap för att kunna förebygga, förhindra och hantera stress som är ett växande problem bland unga. Målet var att tillsammans med målgruppen skapa en enkel och lättanvänd sajt, som på ett konkret sätt hjälper och vägleder ungdomar och organisationer att bygga upp sin egen motståndskraft för att kunna klara av stress samt att få verktyg för detta. Verksamheten fortsätter i föreningens regi med sms-skola, nyhetsbrev och material som skickas ut till skolor.
15. **DHB Västra. *Bildstöd vid föreningsaktiviteter.*** Projektet har utvecklat metoder och rutiner så att bildstöd och alternativ kompletterande kommunikation (AKK) används i föreningsaktiviteter inom DHB (Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning samt deras familjer) och i andra föreningar som har verksamhet för barn och unga med språkstörningar. Föreningen sprider modellen vidare tillsammans med Riksförbundet DHB och ABF, bland annat via studiecirklar.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 juni 2021

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Bolund, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lind, Hallberg, Micko, Stenevi, Olsson Fridh

Föredragande: statsrådet Hallengren

Regeringen beslutar skrivelse Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2020